

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av Haagkonventionen om skydd för barn samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med konventionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen ska godkänna konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn. Konventionen ingicks i Haag den 19 oktober 1996. Vidare föreslås det att riksdagen ska anta en lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen och om tillämpning av konventionen. Ändringar föreslås också i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt samt barnskyddslagen.

Syftet med konventionen är att fastställa den stat vars myndigheter har behörighet att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom samt att fastställa vilken lag dessa myndigheter ska tillämpa. I konventionen finns också bestämmelser om vilken lag som är tillämplig på föräldraansvar och om erkännande och verkställighet i de fördrags-

slutande staterna av åtgärder till skydd av barn. I konventionen ingår dessutom bestämmelser om samarbete mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna för att uppnå konventionens mål.

Ratificeringen av konventionen faller dels under Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet, dels under medlemsstaternas behörighet. I Europeiska gemenskapen har man fattat beslut om att medlemsstaterna ska ratificera konventionen eller ansluta sig till den i gemenskapens intresse.

Lagen om sättande i kraft av konventionen avses träda i kraft genom en förordning av republikens president. De övriga lagarna avses träda i kraft genom förordning av statsrådet. Meningen är att tidpunkten för ikraftträdandet ska sammanfalla med den tidpunkt då 1996 års Haagkonvention träder i kraft i Finland.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Finsk lagstiftning inom Haagkonventionens tillämpningsområde	4
1.2 Fördrag som binder Finland inom Haagkonventionens tillämpningsområde	4
1.3 EG-lagstiftning	5
1.4 Nuläge	6
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3 1996 ÅRS HAAGKONVENTION	7
3.1 Beredningen av konventionen	7
3.2 Konventionens huvudsakliga innehåll	7
3.3 Hur behörigheten fördelas mellan Finland och Europeiska gemenskapen i fråga om rätten att förbinda sig till konventionen	8
3.4 Konventionens ikraftträdande och Finlands åtgärder till dags dato	9
4 1996 ÅRS HAAGKONVENTION I FÖRHÅLLANDE TILL FINSK LAGSTIFTNING OCH FINLANDS INTERNATIONELLA FÖRPLIKTELSE	9
5 HUVUDSAKLIGT INNEHÅLL I DEN FÖRESLAGNA LAGEN OM SÄTTANDE I KRAFT AV 1996 ÅRS HAAGKONVENTION	10
6 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
6.1 Ekonomiska och organisatoriska konsekvenser	11
6.2 Konsekvenser för individen	11
7 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	11
8 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	11
DETALJMOTIVERING	12
1 KONVENTIONENS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	12
Kapitel I Konventionens tillämpningsområde	12
Kapitel II Behörighet	13
Kapitel III Tillämplig lag	18
Kapitel IV Erkännande och verkställighet	21
Kapitel V Samarbete	22
Kapitel VI Allmänna bestämmelser	23
Kapitel VII Slutbestämmelser	26
2 LAGFÖRSLAG	26
2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i 1996 års Haagkonvention och om tillämpning av konventionen	26
2.2 Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt	32
2.3 Barnskyddslag	34
3 IKRAFTTRÄDANDE	35
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING	35
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	35
4.2 Behandlingsordning	36
LAGFÖRSLAG	38
1. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn	38

2. Lag om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.....	41
3. Lag om ändring av 17 § i barnskyddslagen.....	42
FÖRDRAGSTEXT	44
BILAGOR.....	69
PARALLELLTEXT	69
2. Lag om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.....	69
3. Lag om ändring av 17 § i barnskyddslagen.....	73
FÖRORDNINGSUTKAST	75
Republikens presidents förordning om sättande i kraft av konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn och om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen och om tillämpning av konventionen.....	75

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Finsk lagstiftning inom Haagkonventionens tillämpningsområde

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar som ingicks i Haag den 19 oktober 1996 (1996 års Haagkonvention). I det följande redogörs den finska lagstiftningen på Haagkonventionens tillämpningsområde.

De internationella privaträttsliga bestämmelserna om vårdnad om barn och umgängesrätt ingår i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983). Enligt dessa bestämmelser är de finska domstolarna i regel behöriga i dessa frågor om barnet är bosatt i Finland (19 och 20 §). Finsk lag ska tillämpas när ärenden som gäller vårdnad om barn eller umgängesrätt avgörs (22 §). Beslut som meddelats i en främmande stat om vårdnad och umgängesrätt erkänns i regel i Finland (24 och 25 §). Ett sådant beslut är verkställbart i Finland sedan Helsingfors hovrätt fastställt att beslutet är verkställbart. Erkännande och verkställighet av ett beslut kan dock vägras under vissa förutsättningar (27 och 28 §).

De internationellt-privaträttsliga bestämmelserna om intressebevakning (förmynderskap) för barn återfinns i lagen angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur (*lagen om internationella familjeförhållanden* 379/1929). Enligt den bygger de finska myndigheternas internationella behörighet på två faktorer, dvs. medborgarskap och stadigvarande bosättning. Om en minderårig är finsk medborgare, kan förmynderskap alltid ordnas för honom eller henne i Finland (28 §). Detta är också möjligt om en utlänning är stadigvarande bosatt i Finland. I detta fall ska rätten dock först inhämta information om förmynderskapet kommer att ordnas enligt lagen i den stat där den minderåriga är medborgare (29 §). Förmynderskapet ordnas i Finland enligt finsk lag. I lagen finns inga uttryckliga bestämmelser om erkännan-

de av ett sådant avgörande om förmynderskap för en minderårig som meddelats i en främmande stat. Enligt bestämmelserna kan dock förmynderskapet för den minderåriga bli beroende av arrangemang i utlandet om det inte finns särskilda skäl som talar för ett annat beslut. Detta visar att ett utländskt beslut har verkningar i Finland.

I barnskyddslagen (417/2007) ingår bestämmelser om hur barnskyddet ska ordnas när det finns internationell anknytning. Huvudregeln är att barnskydd ges barn med bonings- eller vistelsekommun i Finland. Ett barn kan emellertid på vissa villkor ges skydd även om det inte har denna anknytning till Finland, om barnet inte får lämplig vård i bonings- eller vistelselandet.

I lagen om utlämning till Danmark, Island, Norge eller Sverige för verkställighet av beslut om vård eller behandling (*nordiska utlämningslagen*, 761/1970) finns bestämmelser om förutsättningarna för att personer som enligt beslut av danska, isländska, norska eller svenska myndigheter ska vara omhändertagna för vård eller behandling ska få utlämnas från Finland för verkställighet av beslut av dessa stater.

1.2 Fördrag som binder Finland inom Haagkonventionens tillämpningsområde

Finland är part i flera fördrag som tangerar tillämpningsområdet för 1996 års Haagkonvention.

I konventionen, innehållande internationellt-privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, avslutad i Stockholm den 6 februari 1931 mellan Finland, Island, Danmark, Norge och Sverige (*nordiska äktenskapskonventionen*, FördrS 20/1931) finns bestämmelser om vårdnaden om barn i samband med ett mål om äktenskapsskillnad (artikel 8) samt om förmynderskap i de andra fördragsslutande staterna för minderåriga som är medborgare i en fördragsslutande stat (artiklarna 14 och 15). Vid prövning av frågorna tillämpas i varje stat där gällande lag (artiklarna 9 och 16). Ett av-

görande som meddelats i en av staterna ska gälla i de övriga staterna utan särskild stadfästelse (artikel 22).

Konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ingicks mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige den 11 oktober 1977 (*nordiska verkställighetskonventionen* FördrS 56/1977). Konventionen har inte trätt i kraft gentemot Island. Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/1977) stiftades för att sätta konventionen i kraft. Lagens 8 § gäller verkställigheten i Finland av beslut som meddelats i en annan fördragsslutande stat angående vårdnaden om eller rätt till umgänge med barn eller om överlämnande av barn i annat fall.

Island är inte part i den nordiska verkställighetskonventionen från 1977. Mellan Finland och Island gäller sålunda fortfarande den konvention som ingicks den 16 mars 1932 mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige om erkännande och verkställighet av domar (1932 års *nordiska verkställighetskonvention*, FördrS 9/1933). Med stöd av den kan endast sådana beslut verkställas som rör vårdnaden om eller rätt till umgänge med makarnas gemensamma barn och som erkänns med stöd av den nordiska äktenskapskonventionen (artikel 10).

Europeiska konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (*Europarådskonventionen* FördrS 56/1994) antogs i Luxemburg den 20 maj 1980 och trädde i kraft i Finland den 1 augusti 1994. Konventionen innehåller bestämmelser om erkännande av och verkställbarhet för avgöranden rörande vårdnad och umgänge som har meddelats i en fördragsslutande stat och bestämmelser om återställande till vårdnadshavaren av olovligt bortfört barn (artiklarna 7—11). Varje fördragsslutande stat ska utse en centralmyndighet, som ska fullgöra de uppgifter som föreskrivs i konventionen. Centralmyndighetens uppgifter omfattar bl.a. att den ska vara sändande och mottagande myndighet när någon som i en fördragsslutande stat har fått ett avgörande rörande vårdnaden om barn önskar få avgörandet erkänt eller verkställt i en annan för-

dragsslutande stat. De bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen har tagits in i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Enligt 35 § i lagen är justitieministeriet centralmyndighet i Finland.

Konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (1980 års *Haagkonvention*, FördrS 57/1994) antogs i Haag den 25 oktober 1980 och trädde i kraft i Finland den 1 augusti 1994. Konventionen innehåller bestämmelser om återlämnande av barn som olovligen förts bort eller kvarhållits, om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet hade hemvist i en fördragsslutande stat (artiklarna 8—15). I konventionen finns också ett förbud mot att fatta beslut om rätten till vårdnaden i den fördragsslutande stat som barnet olovligen bortförts till eller kvarhållits i, om myndigheterna i den staten har erhållit underrättelse om att det föreligger ett olovligt bortförande eller kvarhållande av barnet (artikel 16). Varje fördragsslutande stat ska utse en centralmyndighet att fullgöra de skyldigheter som enligt konventionen ankommer på sådana myndigheter. Centralmyndigheten ska främja återlämnandet på flera sätt. De bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen har tagits in i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Enligt 35 § i lagen är justitieministeriet centralmyndighet i Finland.

1.3 EG-lagstiftning

Rådet antog den 27 november 2003 en förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (*Bryssel II a-förordningen*). Förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2004 och började tillämpas den 1 mars 2005.

Förordningen ska tillämpas på frågor om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap och även på civilrättsliga frågor om tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldraansvar. Enligt artikel 2.7 betyder begreppet föräldraansvar ”alla rättigheter och skyldig-

heter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom en dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn eller dess egendom. Enligt artikel 1.2 rör föräldraansvaret särskilt frågor om vårdnad och umgänge, förmynderskap, godmanskap och motsvarande företeelser, förordnande av och uppgifter för en person som ska ansvara för barnets person eller egendom, företräda eller bistå barnet, placering av barnet i familjehem eller på en institution och åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning av, bevarande av eller förfogande över dess egendom. EG-domstolen har i sin dom C—435/06 ansett att ett beslut om att omhänderta och placera ett barn utanför det egna hemmet omfattas av förordningen när beslutet fattats med stöd av offentligt rättsliga bestämmelser om skydd för barn.

Förordningen innehåller bestämmelser bl.a. om domstolarnas behörighet i medlemsstaterna i ärenden om föräldraansvar. Vidare finns det bestämmelser om verkningarna av litispendens, om erkännande och verkställbarhet av en dom om föräldraansvar som meddelats i en medlemsstat och om återlämnande av barn. I förordningen finns också bestämmelser om samarbete mellan centralmyndigheterna i frågor om föräldraansvar.

De kompletterande nationella bestämmelserna finns i lagen om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (*tillämpningsförordningen*, 1153/2004). Enligt 5 § är justitieministeriet den finska centralmyndighet som avses i förordningen.

Bryssel II a-förordningen går före de nationella bestämmelser som strider mot den. I artiklarna 59—61 fastställs förordningens förhållande till andra instrument. Enligt huvudregeln i artikel 59 ersätter Bryssel II a-förordningen sådana vid förordningens ikraftträdande gällande konventioner som ingåtts mellan två eller flera medlemsstater och som avser frågor som regleras i den. Av de tidigare nämnda fördrag som binder Finland gäller detta följaktligen den nordiska verkställighetskonventionen i förbindelserna mellan Finland och Sverige. I fråga om den nordiska äktenskapskonventionen fick Finland och

Sverige däremot rätt att avge en förklaring om att konventionen ska gälla helt eller delvis i förbindelserna mellan dem i stället för bestämmelserna i Bryssel II a-förordningen (artikel 59.2). När Finland och Sverige antog förordningen förklarade de att den nordiska äktenskapskonventionen gäller fullt ut mellan dem i stället för förordningen.

I artikel 60 finns en lista på de konventioner där förordningen tar över när det gäller frågor som omfattas av förordningen. Sådana konventioner är bl.a. den tidigare nämnda Europarådskonventionen och 1980 års Haagkonvention.

I artikel 61 regleras förhållandet mellan förordningen och 1996 års Haagkonvention. Enligt artikeln tillämpas förordningen när barnet i fråga har hemvist (*asuinpaikka*) inom en medlemsstats territorium. Förordningen är också tillämplig när det är fråga om att en dom som meddelats av en medlemsstats behöriga domstol ska erkännas och verkställas på en annan medlemsstats territorium, även om barnet i fråga har hemvist i en icke-medlemsstat som är part i konventionen.

1.4 Nuläge

Finland är part i flera internationellt-privaträttsliga fördrag om vårdnad om och umgänge med barn. De flesta av dem gäller dock enbart några delfrågor och är begränsade till förbindelserna med antingen de nordiska länderna eller staterna i Europa.

Bryssel II a-förordningen reglerar internationellt-privaträttsliga frågor om föräldraansvar i ett mångsidigt perspektiv mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen. Genom förordningen skapas också ett samarbetsnätverk för skydd av barn inom unionen. Däremot finns det inga bestämmelser om lagval i förordningen.

Finland är inte part i sådana konventioner om föräldraansvar som i princip är öppna för samtliga stater i världen. Sådana konventioner är den i Haag den 5 oktober 1961 dagtecknade konventionen om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor till skydd för underåriga samt 1996 års Haagkonvention som avser att ersätta 1961 års Haagkonvention. Det finns ett behov av en universell

konvention då världen blir allt mer internationell och förekomsten av fall med internationella kopplingar ökar.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att genom ikraftsättande av 1996 års Haagkonvention förbättra skyddet för barn i situationer med internationell anknytning.

Det föreslås att riksdagen ska godkänna 1996 års Haagkonvention till den del som omfattas av Finlands behörighet samt anta en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av konventionen.

Till följd av konventionen föreslås dessutom två lagar bli ändrade.

3 1996 års Haagkonvention

3.1 Beredningen av konventionen

Arbetet med konventionen inleddes genom ett beslut den 29 maj 1993 av Haagkonferensen för internationell privaträtt (*Haagkonferensen*). En specialkommission tillsattes och under 1994 och 1995 utarbetade den ett preliminärt konventionsutkast. I förhandlingarna deltog 35 medlemsstater i Haagkonferensen och dessutom 15 andra stater som observatörer, åtta mellanstatliga organisationer och nio andra organisationer. Konventionen antogs och öppnades för undertecknande vid en diplomatkonferens i Haag hösten 1996.

En ny konvention behövdes eftersom 1961 års Haagkonvention om skydd för underåriga blivit svår att hantera i praktiken. En orsak till svårigheterna var att konventionen gav myndigheterna i ett barns hemviststat och myndigheterna i barnets medborgarskapsstat konkurrerande behörighet att vidta åtgärder för skydd för barnet. Det dåliga samarbetet mellan myndigheterna var också ett problem liksom det faktum att konventionen saknade bestämmelser om hur en skyddsåtgärd som bestämts i en fördragsslutande stat skulle verkställas i en annan fördragsslutande stat. Till följd av dessa problem hade endast elva stater tillträtt konven-

tionen 1996. Konventionen om barnets rättigheter (*barnkonventionen*) som ingicks i New York 1989 var ytterligare en orsak till att en helt ny konvention utarbetades. Barnkonventionen ledde till att man måste se till att konventionerna om barn uppfyllde de krav som ställdes i barnkonventionen.

3.2 Konventionens huvudsakliga innehåll

Syftet med konventionen är att förbättra skyddet för barn i internationella situationer. Inom området för skydd för barn försöker man genom konventionen undvika sådana konflikter mellan olika rättssystem som gäller behörighet, tillämplig lag och erkännande och verkställighet av domar. Meningen är också att utveckla det internationella samarbetet inom barnskyddet.

Konventionens tillämpningsområde fastställs i artiklarna 2–4. Enligt artikel 2 ska konventionen tillämpas på barn från födseln till dess att de uppnått 18 års ålder. I artikel 3 finns en förteckning med exempel på åtgärder som konventionen kan tillämpas på, dvs. bl.a. vårdnad och förmynderskap och placering av barn i familjehem eller på institution. I artikel 4 preciseras tillämpningsområdet genom en uppräkningslista av sådant som konventionen inte ska tillämpas på, t.ex. fastställande eller bestridande av föräldraskap och frågor om barnets namn eller underhållsskyldighet.

Kapitel II i konventionen gäller de fördragsslutande staternas internationella behörighet att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom. Man har strävat efter att förhindra behörighetskonflikter genom att fastställa att det alltid ska finnas endast en behörig fördragsslutande stat. Huvudregeln är att myndigheterna i den stat där barnet har hemvist är behöriga (artikel 5). Undantag från huvudregeln har gjorts för de fall där ett barn inte har hemvist i någon stat eller där det är fråga om bortförande av barn. Barnets hemviststat har dessutom möjlighet att begära eller samtycka till att myndigheterna i en stat som inte är barnets hemviststat åtar sig behörighet (artiklarna 8 och 9). I artikel 10 fastställs villkoren för när en sådan myndighet i en fördragsslutande stat som fattar

beslut om upplösning av äktenskap får vidta åtgärder för att skydda ett barns person eller egendom även om barnet har hemvist i en annan fördragsslutande stat. I artiklarna 11 och 12 finns det också bestämmelser som avviker från huvudregeln. Dessa bestämmelser avser brådskande fall och åtgärder med verkningar endast på den agerande statens territorium.

Kapitel III gäller tillämplig lag. Huvudregeln är att myndigheterna i de fördragsslutande staterna ska tillämpa sin egen lag när de vidtar åtgärder till skydd för barn (artikel 15). I kapitlet finns också bestämmelser om tillämplig lag för fastställande av föräldraansvar genom en överenskommelse eller en ensidig rättshandling eller direkt på grund av lag samt bestämmelser om hur en flytt av barnets hemvist till en annan stat påverkar föräldraansvaret (artiklarna 16, 17 och 21).

I kapitel IV finns bestämmelser om hur en åtgärd som vidtagits i en fördragsslutande stat ska erkännas och verkställas i en annan fördragsslutande stat. Huvudregeln är att åtgärderna erkänns direkt i de andra fördragsslutande staterna. Erkännande får dock vägras på de grunder som räknas upp i konventionen (artikel 23). Om en åtgärd som vidtas i en fördragsslutande stat och som är verkställbar i den staten kräver verkställighet i en annan fördragsslutande stat, ska åtgärden på begäran av en berörd part förklaras verkställbar eller registreras i den andra fördragsslutande staten. Verkställbarhetsförklaringen eller registreringen får vägras endast på någon av de grunder som anges i konventionen (artikel 26). Verkställigheten sker med tillämpning av verkställighetsstatens lag. Verkställigheten ska ske på samma sätt som verkställigheten av åtgärder som vidtagits av den anmodade statens egna myndigheter (artikel 28).

Kapitel V gäller samarbete på konventionens tillämpningsområde. På samma sätt som i flera tidigare Haagkonventioner bygger samarbetet på att varje fördragsslutande stat är skyldig att utse en centralmyndighet som ska ha till uppgift att fullgöra de skyldigheter som åläggs sådana myndigheter enligt konventionen (artikel 29). Vissa uppgifter som åläggs centralmyndigheten får också skötas genom andra myndigheter eller organ.

I kapitel VI finns allmänna bestämmelser som avser att bl.a. underlätta genomförandet och tillsynen av konventionen och att säkerställa sekretess för personuppgifter som utbyts med stöd av konventionen. I kapitlet ingår också bestämmelser om förhållandet mellan 1996 års Haagkonvention och andra internationella instrument.

I kapitel VII finns de sedvanliga slutbestämmelserna. De gäller bl.a. ratificering, godtagande och godkännande av konventionen, anslutning till konventionen och ikraftträdandet.

3.3 Hur behörigheten fördelas mellan Finland och Europeiska gemenskapen i fråga om rätten att förbinda sig till konventionen

Enligt den s.k. ERTA-doktrinen, som utformats utifrån EG-domstolens rättspraxis, har medlemsstaterna inte rätt att ingå avtal med tredje land om förpliktelser som kan inverka på gemenskapsreglerna eller ändra deras räckvidd. Denna behörighet tillkommer uteslutande gemenskapen.

Ikraftsättandet av 1996 års Haagkonvention inverkar på tillämpningen av Bryssel II a-förordningen sålunda att förordningens territoriella tillämpningsområde blir snävare. När konventionen satts i kraft får bestämmelserna i Bryssel II a-förordningen om domstols behörighet (kapitel II) och samarbete mellan centralmyndigheter (kapitel IV) tillämpas inom konventionens tillämpningsområde endast om det är fråga om ett barn som har hemvist i en EU-stat. Detta följer dels av artikel 52.2 och 52.4 i 1996 års Haagkonvention, dels av artikel 61 i Bryssel II a-förordningen. Enligt bestämmelserna i konventionen får de fördragsslutande staterna ingå konventionsstridiga nya fördrag eller enhetliga lagar inom konventionens tillämpningsområde endast i fråga om barn med hemvist i en stat som är part i det nya instrumentet. I förordningens artikel 61 har detta beaktats genom bestämmelsen att förordningen i regel tillämpas i förhållande till 1996 års Haagkonvention endast när barnet i fråga har hemvist inom en medlemsstats territorium. Att förbinda sig till konventionen omfattas

sålunda i fråga om detta av gemenskapens exklusiva behörighet.

1996 års Haagkonvention inverkar däremot inte på gemenskapens regler i fråga om erkännande och verkställighet av domar om föräldraansvar. Bestämmelserna i Bryssel II a-förordningen om erkännande och verkställighet av beslut om föräldraansvar avviker visserligen från bestämmelserna i 1996 års Haagkonvention sålunda att det i vissa fall föreligger en skyldighet till erkännande och verkställighet också i sådana fall där motsvarande skyldighet inte finns med stöd av konventionen. Det finns dock inte någon konflikt mellan de två instrumenten eftersom bestämmelserna i konventionen är minimiskyldigheter som inte hindrar de fördragsslutande staterna att erkänna och verkställa avgöranden som meddelats i en annan stat i större omfattning än vad de är skyldiga till enligt konventionen. I enlighet med detta fastställer artikel 61 b i Bryssel II a-förordningen att erkännandet och verkställigheten av en dom som meddelats av en medlemsstats behöriga domstol ska erkännas och verkställas enligt Bryssel II a-förordningen även om barnet i fråga har hemvist i en icke-medlemsstat som är part i 1996 års Haagkonvention. Att tillträda konventionen inverkar sålunda inte på gemenskapsreglerna i fråga om erkännandet och verkställigheten, vilket innebär att frågan till denna del omfattas av Finlands behörighet.

3.4 Konventionens ikraftträdande och Finlands åtgärder till dags dato

1996 års Haagkonvention ska vara öppen för undertecknande och får sättas i kraft av de stater som var medlemmar av Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för konferensens 18:e session 1996 (artikel 57). Andra stater får ansluta sig till konventionen efter det att den trätt internationellt i kraft. Anslutningen får verka i förhållandet mellan den anslutande staten och de fördragsslutande stater som inte har gjort någon invändning mot anslutningen inom en viss tid (artikel 58).

1996 års Haagkonvention trädde internationellt i kraft 1.1.2002. För närvarande har 14 stater antingen ratificerat, godtagit eller

godkänt den, dvs. Albanien, Australien, Bulgarien, Estland, Ecuador, Lettland, Litauen, Marocko, Monaco, Slovakien, Slovenien, Tjeckien, Ukraina och Ungern. Dessutom har Armenien anslutit sig till konventionen. Utöver dessa har konventionen undertecknats av 20 stater.

I förhållande till medlemsländerna i Europeiska gemenskapen är behörigheten att sätta i kraft 1996 års Haagkonvention delad mellan gemenskapen och de enskilda medlemsländerna. Eftersom Europeiska gemenskapen inte var medlem av Haagkonferensen för internationell privaträtt och eftersom konventionen föreskriver att det endast är stater som har rätt att tillträda den, bemyndigade rådet genom ett beslut 19.12.2002 medlemsstaterna att i gemenskapens intresse underteckna konventionen (EUT L 48/1, 21.2.2003). Konventionen undertecknades av alla de dåvarande medlemsstaterna utom Nederländerna 1.4.2003. Bland undertecknarna fanns även Finland. Nederländerna hade skrivit under konventionen redan 1997.

Rådet för rättsliga och inrikesfrågor beslutade 5.6.2008 att bemyndiga vissa medlemsstater, bl.a. Finland, att i gemenskapens intresse ratificera 1996 års Haagkonvention eller att ansluta sig till den. Enligt beslutet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att samtidigt deponera ratificerings- eller anslutningsinstrumenten för konventionen hos Konungariket Nederländernas utrikesministerium, om möjligt före den 5.6.2010. (EUT L 151/36, 11.6.2008).

4 1996 års Haagkonvention i förhållande till finsk lagstiftning och Finlands internationella förpliktelser

På tillämpningsområdet för 1996 års Haagkonvention går konventionens bestämmelser i egenskap av specialbestämmelser före nationell finsk lag. Grundtanken i konventionen är i fråga om de centrala delarna densamma som i de internationellt-privaträttsliga bestämmelserna i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. I bägge fallen är utgångspunkten den att frågor som gäller ett barn ska avgöras i den stat där barnet bor, att domstolsstatens lag ska tillämpas och att in-

ställningen till verkställigheten ska vara positiv.

I frågor om barns intressebevakning skiljer sig 1996 års Haagkonvention från bestämmelserna i lagen om internationella familjeförhållanden sålunda att konventionen utgår från hemvistprincipen medan lagen betonar medborgarprincipen. Till denna del är konventionen modernare än våra nationella bestämmelser. Enligt dagens uppfattning är en persons hemvist ofta en bättre utgångspunkt än medborgarskapet för att bestämma domstolars internationella behörighet och lagval. När den finska internationellt-privaträttsliga lagstiftningen ändrats har man sålunda övergått från medborgarskapsprincipen till hemvistprincipen i många frågor.

1996 års Haagkonvention inverkar inte på sådana internationella instrument som de fördragsslutande staterna är parter i och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i konventionen, såvida inte en motsatt förklaring avges av de stater som är parter i ett sådant instrument (artikel 52.1). Enligt artikel 52.4 är bestämmelserna i artikelns första punkt tillämpliga även på enhetliga lagar som är grundade på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater. 1996 års Haagkonvention inverkar sålunda inte på tillämpningen av vare sig den nordiska verkställighetskonventionen, 1932 års nordiska verkställighetskonvention, Europarådskonventionen eller den nordiska utlämningslagen.

1996 års Haagkonvention påverkar inte tillämpningen av 1980 års Haagkonvention om bortföranden av barn i förbindelser mellan de stater som är parter i båda konventionerna (artikel 50). Ingenting hindrar dock att 1996 års Haagkonvention åberopas för att ordna återlämnandet eller umgängesrätten med ett barn som olovligen bortförts eller som inte återlämnats.

I artikel 52.2 i 1996 års Haagkonvention fastställs det hur konventionen påverkar en fördragsslutande stats möjligheter att ingå överenskommelser om frågor som regleras i konventionen. Enligt artikel 52.2 påverkar konventionen inte möjligheterna att ingå sådana överenskommelser i fråga om barn som har hemvist i en stat som är part i konventionen. Bestämmelsen gäller också enhetlig lag-

stiftning som är grundad på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater (artikel 52.4).

Bestämmelserna i artikel 52.2 och 52.4 tillämpas på bedömningen av verkningarna av 1996 års Haagkonvention på Bryssel II a-förordningen och de ändringar i den nordiska äktenskapskonventionen som fastställdes 2001 (FördrS 44/2001). Dessa internationella instrument har tillkommit efter 1996 års Haagkonvention. 1996 års Haagkonvention inverkar sålunda inte på Bryssel II a-förordningen om barnets hemvist finns inom Europeiska unionen. Ändringarna av den nordiska äktenskapskonventionen gäller endast barn som har hemvist i en fördragsslutande stat. 1996 års Haagkonvention inverkar sålunda inte på den ändrade nordiska äktenskapskonventionen.

5 Huvudsakligt innehåll i den föreslagna lagen om sättande i kraft av 1996 års Haagkonvention

Enligt lagförslaget ska Finlands justitieministerium bli den centralmyndighet som avses i 1996 års Haagkonvention. Justitieministeriet har redan nu hand om liknande uppgifter som centralmyndighet enligt Bryssel II a-förordningen, Europarådsförordningen och 1980 års Haagkonvention.

Det föreslås också att Helsingfors hovrätt ska vara första instans för att avgöra frågan om erkännande och verkställbarhetsförklaring angående ett beslut som meddelats i en annan fördragsslutande stat. Helsingfors hovrätt ska vara behörig i fråga om samtliga beslut som regleras av konventionen och som meddelats i en annan fördragsslutande stat. Det är motiverat att koncentrera dessa frågor till Helsingfors hovrätt eftersom hovrätten redan nu avgör de frågor om erkännande av och verkställbarhetsförklaring för beslut om vårdnad och umgängesrätt som regleras av Europarådskonventionen och våra nationella bestämmelser. Att en rätt liten helhet koncentreras till en enda domstol ger också möjligheter att upprätthålla den sakkunskap som krävs.

När ett mål om umgängesrätt ska avgöras i någon annan stat än den stat som umgänges-

föräldern bor i behöver domstolen ofta tillförlitliga uppgifter om de omständigheter och förhållanden som är av betydelse för att umgängesrätt ska medges eller utövas. Detta är fallet särskilt då det är meningen att umgänget ska ske hos umgängesföräldern och i en annan stat än domstolsstaten. Därför föreslås det att barnets i Finland bosatta förälder ska få begära ett utlåtande om dessa omständigheter och förhållanden av socialnämnden i sin hemkommun, om målet om umgängesrätten ska avgöras i en annan fördragsslutande stat.

Det föreslås också att magistraten i vissa fall och på begäran av vårdnadshavaren eller intressebevakaren ska ge ett intyg över vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning och fullmakter. Intyget avser att göra det lättare för vårdnadshavaren eller intressebevakaren att utöva sina rättigheter i en internationell situation.

6 Propositionens konsekvenser

6.1 Ekonomiska och organisatoriska konsekvenser

Den föreslagna lagen ökar i någon mån justitieministeriets uppgifter som centralmyndighet. Även socialmyndigheterna får en något ökad arbetsmängd på grund av att utlåtanden eventuellt kommer att begäras in i samband med strider om umgängesrätten i andra fördragsslutande stater.

Att magistraterna ska ge intyg om barns intressebevakare och vårdnadshavare blir en ny uppgift för magistraterna. Meningen är att ett intyg ska lämnas när den som begär intyget visar att det behövs i en främmande stat. Det kan därför antas att antalet intyg kommer att bli litet, vilket betyder att den ökade arbetsmängden blir liten också i magistraterna.

6.2 Konsekvenser för individen

Konventionen innebär att ett barns vårdnadshavare eller intressebevakare får bättre möjligheter till en oförändrad ställning i situ-

ationer där barnet flyttar till en annan fördragsslutande stat. Konventionen ökar erkännandet och verkställbarheten i andra fördragsslutande stater av finska beslut om föräldraansvar. Konventionen gör det också möjligt att flytta ett ärende om föräldraansvar till myndigheterna i den fördragsslutande stat som har de bästa förutsättningarna att fatta ett avgörande till barnets bästa. Systemet med centralmyndigheter gör det lättare att skydda barn i internationella situationer.

Förslaget har inga direkta konsekvenser med hänsyn till jämställdheten mellan könen.

7 Beredningen av propositionen

Propositionsutkastet utarbetades i en arbetsgrupp som tillsattes av justitieministeriet. I arbetsgruppen deltog en företrädare för social- och hälsovårdsministeriet. Ärendet har varit på remiss hos utrikesministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Helsingfors hovrätt, vissa tingsrätter, Befolkningsregistercentralen, vissa magistrater, vissa kommunala socialvårdsorgan, Finlands kommunförbund, Finlands advokatförbund och Centralförbundet för Barnskydd. Remissorganen ansåg att 1996 års Haagkonvention ska sättas i kraft.

Propositionen färdigställdes i justitieministeriet på basis av remissutfallet.

8 Samband med andra propositioner

I beslutet av rådet för rättsliga och inrikesfrågor, som bemyndigade vissa medlemsstater att i gemenskapens intresse tillträda 1996 års Haagkonvention, bestämdes det också att medlemsstaterna före 5.12.2009 ska i rådet med kommissionen utbyta information om vilken dag deras nödvändiga parlamentariska förfaranden för ratificeringen eller anslutningen kan förutsättas vara avslutade. På grundval av detta ska dagen och förfarandet för den samtidiga deponeringen fastställas.

DETALJMOTIVERING

1 Konventionens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland**Kapitel 1 Konventionens tillämpningsområde**

Artikel 1. I artikel 1.1 anges konventionens tillämpningsområde. Konventionen omfattar skydd av såväl barnets person som barnets egendom. I detta syfte fastställs den stat vars myndigheter har behörighet att vidta åtgärder till skydd för barnets person och egendom och vilken lag dessa myndigheter då ska tillämpa. I konventionen finns också bestämmelse om vilken lag som är tillämplig på föräldraansvar och bestämmelser om erkännande och verkställighet av barnskyddsåtgärder. Dessutom avser konventionen att upprätta sådant samarbete mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna som krävs inom barnskyddet.

I artikel 1.2 definieras "föräldraansvar" som ett begrepp som omfattar vårdnad eller varje liknande förhållande som avgör föräldrars, förmyndares eller andra rättsliga företrädares rättigheter, befogenheter och ansvar i förhållande till barnets person eller egendom. Det är alltså fråga om en bred definition och vad systemet kallas i den nationella rättsordningen saknar betydelse. De rättigheter, fullmakter och skyldigheter som definitionen avser tillhör i vanliga fall barnets föräldrar eller den ena av barnets föräldrar, men de kan också utövas av någon annan. Av de institut som regleras i finsk lagstiftning omfattar föräldraansvaret särskilt omvårdnad och intressebevakning samt sådant företrädande av barn som anlänt utan vårdnadshavare som avses i 5 kap. i lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Föräldraansvaret omfattar också socialnämndens rätt enligt 45 § i barnskyddslagen (417/2007) att fatta beslut i frågor som rör omhändertagna barn.

Artikel 2. I artikeln fastställs vem konventionen är avsedd att skydda. Konventionen

ska tillämpas på barn från födseln till dess att de uppnått 18 års ålder. Konventionen är sålunda inte tillämplig på ofödda barn och inte heller på personer som fyllt 18 år.

Artikel 3. I artikeln preciseras konventionens materiella tillämpningsområde genom en uppräkningslista av myndighetsåtgärder som omfattas av konventionen. Uppräkningen är inte avsedd att vara uttömmande. Även en icke nämnd myndighetsåtgärd omfattas av konventionen om dess avsikt är att skydda barnets person eller egendom och inget annat följer av artikel 4.

Enligt led a gäller konventionen tillerkännande, upphörande eller begränsande av föräldraansvar liksom delegering av detsamma. I finsk lagstiftning är t.ex. beslut om vårdnad och intressebevakning samt om omhändertagande av barn sådana åtgärder.

Enligt led b gäller konventionen åtgärder som avser vårdnad, inbegripet de rättigheter som hänför sig till omvårdnaden om barnets person, och särskilt rätten att bestämma var barnet ska bo, samt umgänge, inbegripet rätten att för en begränsad tid ta med barnet till en annan plats än den där barnet har hemvist. I finskt lagstiftningsperspektiv hör särskilt beslut om umgängesrätt och andra kontakter med barnet till denna grupp liksom också beslut med bestämmelser om vårdnadshavarnas uppgifter, rättigheter och skyldigheter eller med bestämmelser om uppgiftsfördelningen mellan vårdnadshavarna.

Enligt led c kan de åtgärder som avses i artikel 1 gälla förmynderskap, godmanskap och liknande institut. Olika beslut om bevakning av ett barns intresse omfattas sålunda av konventionens tillämpningsområde.

Enligt led d kan åtgärderna gälla förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för barnets person eller egendom, företräda eller bistå barnet.

Enligt led e gäller konventionen placering av barnet i familjehem eller på institution, eller i fråga om vård av ett barn genom kafala eller liknande institut. Kafala är en islamsk företeelse som innebär att ett barn genom

myndighetsbeslut kan placeras på en institution eller i en muslimsk familj som därefter svarar för barnets försörjning, omvårdnad och fostran samt egendom om det behövs.

Enligt led f gäller konventionen också tillsyn genom en offentlig myndighet av den omvårdnad barnet får av en person som har ansvar för barnet. Till denna grupp hör bl.a. åtgärder som gäller tillsyn av vården av barn som är placerade i vård utom hemmet.

Enligt led g gäller konventionen förvaltning av, bevarande av eller förfogande över barnets egendom. Till denna grupp hör bl.a. de åtgärder av förmyndarmyndigheterna som gäller tillstånd att på ett minderårigt barns vägnar vidta en rättshandling enligt 34 § i lagen om förmyndarverksamhet.

Artikel 4. I artikeln räknas sådana åtgärder upp som kan gälla barnskydd men som trots detta inte omfattas av konventionens tillämpningsområde. Uppräkningen är avsedd att vara heltäckande. En myndighetsåtgärd som avser att skydda barnets person eller egendom omfattas sålunda av konventionens tillämpningsområde om åtgärden inte är utesluten av artikel 4.

Enligt led a tillämpas konventionen inte på fastställande eller bestridande av föräldraskap. Konventionen gäller sålunda inte fastställande eller upphävande av faderskap eller moderskap och inte heller fastställande av föräldraskap med direkt stöd av lag. Frågan om laglig företrädare i ett ärende om fastställande eller upphävande av ett faderskap omfattas däremot enligt artikel 3 av konventionens tillämpningsområde.

Enligt led b tillämpas konventionen inte på beslut om adoption, åtgärder som utgör förberedelser för adoption, ogiltigförklaring eller upphävande av adoption. Placering av ett barn för adoption omfattas sålunda inte heller av konventionen. I Haagkonventionen 29.5.1993 om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner (FördrS 29/1997) finns bestämmelser om vissa frågor som anknyter till detta. Finland är part i 1993 års Haagkonvention.

Enligt led c tillämpas konventionen inte på barnets efternamn och förnamn.

Enligt led d tillämpas konventionen inte på myndighetsförklaring (emancipation). Med emancipation avses att omyndighet eller vård

upphör, antingen på beslut av en myndighet eller genom t.ex. äktenskap direkt med stöd av lag. Gällande finsk lagstiftning känner inte begreppet emancipation.

Enligt led e tillämpas konventionen inte på underhållsskyldighet. Det finns flera andra internationella instrument om underhållsskyldighet som Finland är part i.

Enligt led f tillämpas konventionen inte på truster och arv. Om truster finns en Haagkonvention från 1985 som Finland inte är part i. I fråga om arv finns en Haagkonvention från 1989 om tillämplig lag. Finland är inte part i den konventionen. Om det i en lag som ska tillämpas på arv föreskrivs att en minderårig person ska ha en företrädare i någon fråga, blir 1996 års Haagkonvention tillämplig när företrädaren ska förordnas.

Enligt led g tillämpas konventionen inte på social trygghet. Alla beslut om social trygghet faller sålunda utanför tillämpningsområdet.

Enligt led h tillämpas konventionen inte på offentligrättsliga åtgärder av allmän karaktär för utbildning och hälsa. Sådana åtgärder är t.ex. myndighetsbeslut om skolornas läroplaner eller om vaccineringsprogram. Däremot gäller konventionen myndigheternas beslut om placering av ett barn i en viss skola för att skydda barnet och myndigheternas beslut om abort på minderårig.

Enligt led i tillämpas konventionen inte på åtgärder som vidtas till följd av brottsliga gärningar som har begåtts av barn, inte ens i sådana fall där det är fråga om åtgärder för att skydda barnet. Konventionen begränsar sålunda inte staternas behörighet att vidta åtgärder till straff eller i uppfostrande syfte i sådana fall där ett barn har begått en gärning som ska betraktas som ett brott.

Enligt led j tillämpas konventionen inte på beslut om asylrätt och invandring. Uteslutandet gäller endast dessa beslut. Företrädande av barn i frågor om asyl och invandring omfattas däremot av konventionens tillämpningsområde.

Kapitel II Behörighet

Artikel 5. I artikel 5.1 anges huvudregeln för myndigheternas internationella behörighet. Enligt artikel 5.1 ska de rättsliga eller

administrativa myndigheterna i den fördragslutande stat där barnet har hemvist vara behöriga att vidta åtgärder som syftar till skydd för barnets person eller egendom. Bestämelsen motsvarar en princip som bör anses vedertagen i internationell privaträtt, dvs. att ett beslut som är förenligt med barnets bästa i regel bäst och enklast kan fattas i den stat där barnet bor och där barnet har störst anknytning. I finsk lagstiftning har principen omfattats bl.a. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Begreppet hemvist definieras inte i Haagkonventionerna och den principen har också iakttagits i 1996 års Haagkonvention. Enligt vedertagen uppfattning bestäms hemvistet enligt rådande faktiska yttre omständigheter. En person anses ha sitt hemvist i den stat där han eller hon är bosatt och där han eller hon har sitt s.k. effektiva levnadscentrum. När platsen för en persons hemvist ska avgöras beaktar man framför allt bosättningstiden och att boendet skett utan avbrott samt andra motsvarande omständigheter kring personen, dvs. omständigheter som visar att det finns verklig anknytning till staten i fråga. Endast en tillfällig vistelse i någon stat t.ex. p.g.a. semester eller för att man använder sin umgängesrätt eller bedriver kortare studier är däremot inte tillräckligt för att hemvist ska uppstå i vistelsestaten.

Artikel 5.2 gäller överföring av internationell behörighet när ett barns hemvist ändras. När ett barn får ett nytt hemvist i en annan fördragsslutande stat, blir myndigheterna i barnets nya hemviststat behöriga. Olovliga bortföranden eller kvarhållanden av barn utgör dock undantag till denna regel. För dessa fall finns bestämmelser i artikel 7.

I konventionen finns inga bestämmelser som skulle ange om behörigheten går över till en annan stat genast också i sådana fall där ett barns hemviststat ändras under ett pågående mål. Det bör antagligen anses att det är en fråga som ska avgöras nationellt. Enligt artikel 8 i Bryssel II a-förordningen bestäms behörigheten enligt det hemvist som gällde vid den tidpunkt då talan väcktes. Om barnets hemvist ändras efter denna tidpunkt är domstolen i den stat där talan väcktes inte förhindrad att slutbehandla målet. Det är ändamålsenligt att ge konventionen samma

tolkning. På det sättet förhindrar man att en part genom att ändra barnets hemvist under pågående rättegång kan ordna det så att rättegången förlorar sin betydelse.

Artikel 6. Artikel 6 innehåller ett undantag från huvudregeln i artikel 5 om internationell behörighet. Enligt artikel 6.1 gäller undantaget flyktingbarn och barn som på grund av oroligheter i sitt land har fördrivits från detta. Enligt artikel 6.2 ska undantaget också tillämpas på barn vars hemvist inte kan fastställas. Detta kan vara fallet i sådana sällsynta fall där barnet lever ett sådant kringresande liv att inget land kan betraktas som barnets levnadscentrum.

I dessa fall är barnets hemvist inte en lämplig utgångspunkt för behörighet, eftersom barnet antingen saknar hemvist eller har varit tvungen att fly från sitt land. Enligt artikeln är därför myndigheterna i den fördragsslutande stat behöriga på vars territorium barnet uppehåller sig.

Artikel 7. Artikel 7 innehåller ett undantag från huvudregeln i artikel 5 och gäller sådana fall där ett barn har förts till en annan stat genom olovligt bortförande eller kvarhållande. I dessa fall överförs inte den internationella behörigheten genom bytet av hemvist om inte också ett av två alternativa villkor uppfylls. Syftet med artikeln är att göra det svårare för den som rövat bort barnet att få behörigheten flyttad till önskad stat och på detta sätt dra nytta av bortförandet.

Det första alternativa villkoret är att varje person, institution eller annat organ som har vårdnad om barnet har godtagit bortförandet eller kvarhållandet. Villkoret motsvarar villkoret i artikel 13 a i 1980 års Haagkonvention om bortföranden av barn, ett villkor som ger en fördragsslutande stat rätt att vägra återlämna ett barn. Vad som avses med att ha vårdnad om barnet/rätten till vårdnad definieras i artikel 5 a i 1980 års Haagkonvention. Enligt den innefattar rätten till vårdnad de rättigheter som hänför sig till vården av barnets person och särskilt rätten att bestämma var barnet ska bo.

Det andra alternativa villkoret är att barnet har varit bosatt i sin nya hemviststat i minst ett år efter det att den person, den institution eller det andra organ som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom

om var barnet befinner sig, ingen begäran om återlämnande som lämnats in under den perioden väntar på avgörande, och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö. Villkoret påminner om artikel 12 i 1980 års Haagkonvention som ger de fördragsslutande staterna möjlighet att låta bli att förordna att barnets ska återlämnas om inte ett förfarande inletts inom ett år från det olovliga bortförandet eller kvarhållandet och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö. Ettårsperioden som nämns i bägge artiklarna räknas dock på olika sätt. Enligt 1980 års Haagkonvention räknas ettårsperioden från det att barnet olovligt bortfördes eller kvarhölls, men enligt artikel 7 i 1996 års Haagkonvention först från det att den som har vårdnad om barnet och vars rättigheter kränkts har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig. Det kan alltså förekomma att en stat som är part i bägge konventionerna har möjlighet att låta bli att bestämma att barnet ska återlämnas men saknar behörighet att avgöra ett ärende om skydd för barnet.

I artikel 7.2 anges när ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn ska betraktas som olovligt. Bestämmelsen överensstämmer med artikel 3 i 1980 års Haagkonvention.

Artikel 7.3 gäller frågan vilka åtgärder som kan vidtas under konventionen av den stat dit barnet har förts eller där det har kvarhållits, om myndigheterna i den andra fördragsslutande staten har kvar sin behörighet. Enligt artikel 7.3 får myndigheterna i barnets vistelsestat endast vidta sådana åtgärder i brådskande fall som är nödvändiga för att skydda barnets person eller egendom.

Artikel 8. Enligt artikel 8.1 kan den myndighet i en fördragsslutande stat som är behörig enligt artikel 5 eller 6 begära att myndigheten i en annan fördragsslutande stat ska åta sig behörighet för att skydda ett barn eller för att låta handläggningen av ärendet vila och ge parterna tillfälle att lämna in en sådan framställning till myndigheten i den andra staten. Meningen är att förfarandet ska användas i undantagsfall och en förutsättning är att myndigheten anser att myndigheterna i en annan fördragsslutande stat är bättre lämpade att bedöma vad som är till barnets bästa.

En begäran kan vara motiverad t.ex. när ett barn blivit föräldralöst i sin hemviststat och

myndigheterna i den staten anser att det vore bäst att ordna vårdnaden i den stat där barnet är medborgare, dvs. i den stat där barnets närmaste släktingar och andra närstående bor. Om myndigheten i den staten accepterar framställningen och åtar sig behörighet, ska myndighetens beslut i regel erkännas i de övriga fördragsslutande staterna.

I artikel 8.2 räknas de fördragsslutande stater upp till vars myndigheter en framställning kan riktas. Enligt led a kan framställningen riktas till en stat i vilken barnet är medborgare. Om barnet har dubbelt medborgarskap kan framställningen riktas till någondera av de stater som barnet är medborgare i. Enligt led b kan framställningen också riktas till en stat i vilken egendom som tillhör barnet finns. Detta kan vara motiverat t.ex. i sådana fall där det enligt lagstiftningen i barnets hemviststat förutsätts samtycke av myndighet vid försäljning av barnets egendom. Myndigheterna i den stat där egendomen finns kan i sådana fall ha bättre förutsättningar än myndigheterna i barnets hemviststat att bedöma om en försäljning är till barnets bästa.

Enligt punkt 2 led c kan framställningen också riktas till en stat vid vars myndigheter talan har väckts om äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller om annullering av äktenskap mellan barnets föräldrar. En framställning kan vara motiverad om myndigheterna i den staten av någon anledning skulle ha bättre förutsättningar än myndigheterna i barnets hemviststat att handlägga frågan om vårdnad eller umgängesrätt efter äktenskapets upplösning och förutsättningarna i konventionens artikel 10 om behörighet att avgöra frågor om skyddsåtgärder inte föreligger för den domstol som handlägger ärendet om äktenskapets upplösning.

Enligt led d kan framställningen också riktas till den stat som barnet har en väsentlig anknytning till. Det kan t.ex. bli fråga om barnets tidigare hemviststat eller den stat där barnet har sina närmaste släktingar i ett sådant fall där barnet förlorat sina föräldrar.

Enligt artikel 8.3 får berörda myndigheter sinsemellan överlägga i frågan. Överläggningar är ofta nödvändiga för att komma fram till var det är bäst att avgöra frågan om skyddet för barnet. Utbytet av synpunkter

kan ske antingen direkt mellan myndigheterna eller via centralmyndigheten.

Enligt artikel 8.4 får den myndighet till vilken en framställning har riktats i enlighet med punkt 1 åta sig behörigheten i stället för den myndighet som är behörig enligt artikel 5 eller 6, om den tillfrågade myndigheten anser att detta är till barnets bästa. Ett accepterande betyder inte att behörigheten i fråga om skyddsåtgärder generellt flyttas över, utan innebär endast, vilket formuleringen i 1 mom. visar, att den tillfrågade myndigheten får rätt att besluta vad som ”i det särskilda fallet”, dvs. fallet som föranledde framställningen, är till barnets bästa.

Artikel 9. Artikel 9 gäller möjligheterna för myndigheterna i en fördragsslutande stat att begära att myndigheterna i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist ska bemyndiga dem att utöva behörighet för att vidta skyddsåtgärder. Det är alltså fråga om samma sak som i artikel 8, men omvänt. Framställningarna om behörighet följer förfarandet i artikel 8, men omvänt. Framställningen får göras av myndigheterna i den stat som barnet är medborgare i eller där egendom som tillhör barnet finns och av myndigheterna som handlägger ett mål om äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller om annullering av äktenskap mellan barnets föräldrar. Myndigheterna i en stat till vilken barnet har väsentlig anknytning kan också göra en framställning. Myndigheterna kan också i stället för att själva göra en framställning ge parterna tillfälle att lämna in en sådan framställning. Förutsättningarna för en framställning är desamma som i artikel 8.

Artikel 9.2 motsvarar bestämmelserna i artikel 8.3.

Enligt artikel 9.3 får den myndighet som lämnade framställningen utöva behörighet endast om myndigheten i barnets hemviststat har beviljat framställningen. När konventionen förhandlades fram uppfattades detta så att beviljandet ska vara uttryckligt. Att myndigheten i hemviststaten lämnar framställningen obesvarad ska sålunda uppfattas som ett avslag.

Artikel 10. I artikeln finns bestämmelser om den rätt som tillkommer de myndigheter i en fördragsslutande stat som handlägger ett äktenskapsmål att vidta åtgärder avsedda att

skydda barnet i sådana fall där barnet inte har hemvist i den staten. Att denna behörighet skulle tas in i konventionen blev en viktig fråga under förhandlingarna bl.a. av den anledningen att lagstiftningen i vissa länder fastställer att domstolen på tjänstens vägnar ska besluta om vårdnaden för barnen i samband med upplösningen av äktenskapet. Man kunde enas om ståndpunkten att de myndigheter i en fördragsslutande stat som beslutar om upplösningen av ett äktenskap ska ha behörighet att vidta åtgärder för att skydda barnet eller barnets egendom, men utövandet av denna behörighet bands vid noggrant angivna förutsättningar. Enligt artikel 10.1 får myndigheterna vidta åtgärder om

- lagen i deras stat så föreskriver
- barnet har hemvist i en annan fördragsslutande stat
- en av barnets föräldrar har hemvist i den staten vid tidpunkten då förfarandet inleds och en av föräldrarna har föräldraansvar för barnet
- föräldrarna och eventuella andra personer som har föräldraansvaret för barnet har godtagit dessa myndigheters behörighet och detta är till barnets bästa.

Rätten att utöva behörighet förutsätter sålunda bl.a. att myndigheten gör bedömningen att behörigheten är förenlig med barnets bästa. Domstolen eller en annan myndighet ska alltså ha tillräcklig information om barnet och barnets förhållanden för att kunna ge ett beslut som är till barnets bästa.

Enligt artikel 10.1 påverkas tillämpningen av artiklarna 5—9 inte av myndighetens behörighet. Behörigheten för domstolen eller myndigheten som fattar beslutet om upplösning av äktenskapet är inte exklusiv, vilket innebär att en myndighet som är behörig enligt artiklarna 5—9 får utöva behörighet även om äktenskapsmålet pågår annanstans. Om någon viss åtgärd har begärts av en myndighet som är behörig med stöd av artikel 10, ska dock enligt artikel 13 en myndighet som är behörig enligt artiklarna 5—9 avstå från att utöva sin behörighet i ett ärende som rör samma sak.

I artikel 10.2 finns bestämmelser om när den behörighet som anges i punkt 1 upphör. Enligt punkt 2 upphör behörigheten så snart beslutet om att bevilja eller avslå ansökan om

äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskapet har vunnit laga kraft eller förfarandet har avslutats av något annat skäl.

Artikel 11. Artikeln gäller de fördragsslutande staternas rätt att vidta brådskande åtgärder för att skydda barnet eller egendom som tillhör barnet. Myndigheterna i den fördragsslutande stat på vars territorium barnet eller egendomen finns har behörighet att vidta åtgärder i brådskande fall. Myndigheterna får t.ex. i brådskande fall omhänderta ett barn även om staten inte har behörighet enligt artiklarna 5—9. Enligt artikel 11.2 upphör behörigheten att gälla så snart myndigheterna i den behöriga fördragsslutande staten har vidtagit de åtgärder som situationen kräver. Enligt artikel 11.3 kan de brådskande åtgärderna också upphöra när en icke-fördragsslutande stat har vidtagit de åtgärder som situationen kräver. Detta är fallet när åtgärderna gäller ett barn med hemvist i en icke-fördragsslutande stat och den stat som vidtagit brådskande åtgärder har erkänt de åtgärder som myndigheterna i en annan stat har vidtagit.

Artikel 12. Artikel 12.1 gäller en fördragsslutande stats rätt att vidta tillfälliga åtgärder för att skydda ett barn eller egendom som tillhör barnet. Artikeln skiljer sig från artikel 11 sålunda att tillfälliga åtgärder får vidtas även om det inte är fråga om en brådskande situation. Enligt artikeln har de tillfälliga åtgärderna territoriell verkan endast i den stat som vidtagit dem. En tillfällig åtgärd får inte heller vara oförenlig med åtgärder som redan har vidtagits av de myndigheter som är behöriga enligt artiklarna 5—10.

Rätten att vidta tillfälliga åtgärder gäller inte situationer där ett barn befinner sig i en stat till följd av olovligt bortförande eller kvarhållande och behörigheten i fråga om skyddsåtgärder ska utövas av en annan fördragsslutande stat enligt artikel 7.1. Den stat som barnet befinner sig i har i dessa fall rätt att vidta endast sådana brådskande åtgärder som avses i artikel 11. Syftet med begränsningen är att främja ett återlämnande av barnet till den stat där barnet hade hemvist omedelbart innan det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

I artikel 12.2 och 12.3 finns bestämmelser om när tillfälliga åtgärder ska upphöra. Bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i artikel 11.2 och 11.3.

Artikel 13. I artikel 13.1 finns bestämmelser om konsekvenserna av att ett förfarande har inletts. Behovet av bestämmelsen följer av att konventionens bestämmelser om internationell behörighet i vissa fall kan leda till situationer där minst två stater får utöva behörighet. Detta kan bli fallet särskilt på grund av att den behörighet som avses i artikel 10 inte begränsar den behörighet som bygger på artiklarna 5—9.

Detta är anledningen till att de myndigheter i en fördragsslutande stat som enligt artiklarna 5—9 är behöriga att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom ska avstå från att utöva sin behörighet om, vid den tidpunkt då förfarandet inleds, motsvarande åtgärder har begärts och fortfarande övervägs hos myndigheterna i en annan fördragsslutande stat som vid tidpunkten för begäran är behöriga enligt artiklarna 5—10. Konsekvenserna är sålunda begränsade till åtgärder som motsvarar de åtgärder som redan krävts av den andra fördragsslutande statens myndigheter. Om man t.ex. i samband med ett skilsmäsoärende har begärt beslut om vårdnaden om barn, hindrar detta inte myndigheterna i barnets hemviststat att ta upp ett ärende om omhändertagande av barn, om detta inleds senare.

Artikeln inskränker inte möjligheten att utöva behörighet i brådskande fall med stöd av artikel 11. Att t.ex. åtgärder för att omhänderta ett barn har inletts i barnets hemviststat hindrar sålunda i brådskande fall inte att åtgärder genomförs i den stat där barnet befinner sig.

Enligt artikel 13.2 ska bestämmelserna i punkt 1 inte tillämpas om de myndigheter till vilka framställningen om åtgärder ursprungligen riktades har avstått från behörighet. Med avstå avses t.ex. situationer där man använt sig av möjligheten enligt artiklarna 8 och 9 att flytta över ärendet till en annan stat. Om den stat där åtgärderna först inleds har godtagit att ärendet flyttas över till en annan stat, kan den stat där åtgärderna senare blev aktuella utöva behörighet oavsett bestämmelserna i punkt 1.

Artikel 14. Artikeln gäller frågan om giltighetstiden för de åtgärder som vidtas med stöd av artiklarna 5—10. Åtgärderna ska gälla enligt sina villkor, även om grunden för behörigheten har upphört genom ändrade förhållanden. En intressebevakare som förordnats för ett barn har t.ex. kvar sin ställning även om barnets hemvist sedermera flyttas till en annan stat. Ändringen kan dock påverka det sätt på vilket intressebevakaren sköter sitt uppdrag. De villkor som i den tidigare hemviststaten gällde för åtgärder som genomförts ska nämligen sedan, enligt artikel 15.3, tillämpas i enlighet med lagstiftningen i barnets nya hemviststat. Frågan kommenteras närmare i motiven till artikel 15.

Åtgärderna ska gälla ”enligt sina villkor”. Om något villkor eller en tidsgräns har satts ut för åtgärderna, upphör de att gälla enligt vad som bestämts. Det är också tänkbart att en åtgärd villkorats så att åtgärden gäller endast så länge barnet bor i den stat som utför åtgärden. I dessa fall upphör åtgärden när barnet byter hemvist till en annan stat.

Artikel 14 gäller inte brådskande eller tillfälliga åtgärder som vidtagits med stöd av artikel 11 eller 12. Bestämmelser om hur dessa åtgärder upphör att gälla finns i punkterna 2 och 3 i respektive artiklar.

Att en åtgärd är i kraft betyder inte att den inte får ändras. Den stat som enligt konventionen har behörighet får självfallet ändra en åtgärd, ersätta den med en annan åtgärd eller besluta att åtgärden ska upphöra. Detta har för tydlighetens skull skrivits in i artikel 14.

Kapitel III Tillämplig lag

Artikel 15. I artikel 15.1 finns en bestämmelse om tillämplig lag när myndigheterna utövar sin behörighet. Enligt bestämmelsen ska myndigheterna tillämpa sin egen lag. Bestämmelsen motsvarar de lagvalsprinciper som tillämpas i Finland. Utryckliga bestämmelser om detta finns i 22 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt och i 28 och 29 § i lagen om internationella familjeförhållanden. Finsk lag tillämpas också alltid när åtgärder vidtas enligt barnskyddslagen.

Enligt artikel 15.2 får myndigheterna i de fördragsslutande staterna emellertid, i den

mån skyddet för barnets person eller egendom kräver detta, undantagsvis tillämpa eller beakta lagen i en annan stat till vilken situationen har väsentlig anknytning. Bestämmelsen tillför flexibilitet i lagvalsreglerna. Enligt den förklarande rapporten till konventionen kan det vara ändamålsenligt att man använder sig av en främmande stats lagstiftning t.ex. i sådana fall där tillstånd söks hos myndigheterna i hemviststaten för försäljning av egendom som finns i en annan stat. Om det enligt hemviststatens lagstiftning inte krävs något tillstånd för försäljningen men ett tillstånd utgör ett villkor enligt lagstiftningen i den stat där egendomen finns, är det sannolikt i regel motiverat att frågan om beviljande av tillstånd granskas med tillämpning av lagstiftningen i den senare staten.

Ett annat exempel i den förklarande rapporten gäller situationer där det är känt att barnet kommer att återvända till den stat som barnet är medborgare i. I dessa fall kan det vara motiverat att beakta lagstiftningen i medborgarstaten så att inga sådana åtgärder vidtas som är fullständigt främmande i medborgarstaten och som därför inte kan verkställas där.

Som det framgår av skrivningen i punkt 2 ska lagen i en annan stat tillämpas eller beaktas endast undantagsvis.

Artikel 15.3 gäller situationer där åtgärder för att skydda ett barn har vidtagits i barnets hemviststat och barnet sedan får ett nytt hemvist i en annan fördragsslutande stat. Enligt punkt 3 ska från och med tidpunkten för ändringen villkoren för tillämpningen av de åtgärder som har vidtagits bestämmas av den nya hemviststatens lag, dvs. tillämpningen av skyddsåtgärderna anpassas till förhållandena i den nya hemviststaten. Detta innebär bl.a. att frågan om barnets intressebevakare behöver myndigheternas tillstånd för en rättshandling som intressebevakaren vidtar på barnets vägnar ska avgöras enligt lagstiftningen i den stat där barnet har hemvist vid tidpunkten för rättshandlingen. Om det enligt hemviststatens lagstiftning inte krävs något tillstånd saknar det betydelse att tillstånd skulle ha behövts i den stat där intressebevakaren förordnades.

Bestämmelsen i punkt 3 gäller sannolikt också de lagfästa tidsgränserna för skyddsåtgärder. Om en åtgärd till skydd för barnet

gäller i den stat där åtgärden vidtogs fram till dess att barnet fyller 18 år, men enligt lagstiftningen i barnets nya hemviststat upphör redan då barnet fyller 16 år, bör det sannolikt anses att lagstiftningen i den staten avgör hur länge åtgärden ska gälla.

Artikel 16. Artikel 16.1 gäller frågan om vilken lag som ska tillämpas på tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar direkt på grund av lag, dvs. utan att en rättslig eller administrativ myndighet beslutar om saken. Enligt punkt 1 ska frågan bestämmas av lagen i den stat där barnet har hemvist. Med stöd av den lagen avgörs sålunda t.ex. frågan om barnets vårdnad eller intressebevakning påverkas direkt på grund av lag av att äktenskap ingås, barnet erkänns eller föräldrarna skiljs.

Artikel 16.2 gäller frågan om vilken lag som ska tillämpas på tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar genom en överenskommelse eller en ensidig rättshandling. Denna punkt blir tillämplig endast i sådana fall där en överenskommelse eller en ensidig rättshandling har tillkommit utan ingripande av en rättslig eller administrativ myndighet. Om en rättshandling förutsätter godkännande eller annat ingripande av myndighet, blir det fråga om åtgärder till skydd för barnet och förutsättningarna för att vidta och erkänna dem samt åtgärdernas verkställbarhet regleras av kapitlen II och IV i konventionen.

Sådana åtgärder som avses i punkt 2 är t.ex. en överenskommelse mellan barnets föräldrar om vårdnaden eller ett testamente där barnets vårdnadshavare bestämmer hur vårdnaden och intressebevakningen ska skötas vid händelse av dödsfall. Till skillnad från punkt 1 innehåller punkt 2 också en tidsbestämmelse. Enligt den är den tidpunkt då överenskommelsen eller den ensidiga rättshandlingen får verkan det avgörande. Om t.ex. barnets vårdnadshavare har upprättat bestämmelser om vårdnaden i händelse av sin död, ska bestämmelsen följas om barnet vid tidpunkten för vårdnadshavarens död hade hemvist i en stat som tillåter sådana bestämmelser om vårdnaden, även om bestämmelsen har tillkommit medan barnet bodde i en stat vars lag inte tillmäter bestämmelsen någon betydelse.

I artikel 16.3 finns ett undantag från huvudregeln i punkterna 1 och 2 enligt vilken den lag som ska tillämpas på tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar ändras när barnet byter hemvist. Om huvudregeln tillämpades utan undantag, skulle detta t.ex. kunna leda till att ett barn skulle förlora sin vårdnadshavare vid byte av hemvist. Detta skulle kunna inträffa t.ex. som en följd av att lagen i barnets nya hemviststat inte känner den möjligheten att föräldrarnas gemensamma vårdnad fortsätter direkt på grund av lag efter en skilsmässa. För att förhindra detta och säkerställa kontinuitet i skyddet för barnet, föreskrivs det i punkt 3 att föräldraansvar som föreligger enligt lagen i barnets hemviststat består efter en ändring av hemvistet till en annan stat.

Artikel 16.4 gäller också situationer där ett barns hemvist ändras. När tillämplig lag enligt punkterna 1 och 2 ändras på motsvarande sätt, kan en sådan situation uppkomma där föräldraansvaret enligt lagen i barnets nya hemviststat tillkommer en person som inte hade föräldraansvar enligt lagen i barnets gamla hemviststat. För att klarlägga situationen föreskrivs det i punkt 4 att frågan föräldraansvar direkt på grund av lag för en person som tidigare inte haft föräldraansvar för barnet ska bestämmas av den nya hemviststatens lag. Om t.ex. endast barnets mor var barnets vårdnadshavare enligt lagen i den gamla hemviststaten, men bestämmelserna i den nya hemviststaten ger barnets far gemensam vårdnad direkt på grund av lag, bestäms vårdnaden i barnets nya hemviststat så att barnets mor kvarstår som vårdnadshavare med stöd av punkt 3 och fadern blir vårdnadshavare med stöd av punkt 4.

I artikel 16 anges inte om man med ”lag” i denna artikel också avser att internationellt privaträttsliga hänvisningsbestämmelser i den nya statens lag blir tillämpliga, dvs. ska den s.k. återförvisningsprincipen (renvoi) tillämpas. Bestämmelser om detta återfinns i artikel 21.2 i konventionen och frågan kommenteras under motiven till den artikeln.

Artikel 17. Artikeln gäller tillämplig lag på utövandet av föräldraansvar. I konventionen görs det sålunda skillnad mellan lag som ska tillämpas på tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar och lag som ska tillämpas

på utövande av föräldraansvar. Regleringen av frågan om tillämplig lag för utövandet bygger tanken att den tillämpliga lagen ändras när barnets hemviststat ändras. Med andra ord är det alltid lagen i barnets hemviststat som bestämmer hur föräldraansvaret ska utövas. Hit hör bl.a. frågorna om hur föräldrarna eller intressebevakaren ska sköta sina uppgifter, hur föräldrarna ska besluta i frågor som rör vårdnaden i sådana fall där de har gemensam vårdnad och om myndigheternas tillstånd behövs för en rättshandling.

Artikel 18. För tydlighetens skull har det i artikel 18 bestämts att det föräldraansvar som avses i artikel 16 får upphävas eller villkoren för utövandet av föräldraansvaret ändras genom åtgärder som vidtas enligt konventionen.

Artikel 19. Artikel 19.1 gäller skyddet för tredje man i sådana situationer där tredje man har företagit en rättshandling med en person som uppträtt som barnets företrädare och som skulle ha varit behörig att handla som barnets lagliga företrädare enligt lagen i den stat där rättshandlingen företogs. Om tredje man inte visste eller borde ha vetat att föräldraansvaret reglerades enligt en annan stats lag, får rättshandlingens giltighet inte angripas och tredje man kan inte hållas ansvarig. Enligt punkt 2 gäller bestämmelsen endast i de fall att rättshandlingen företogs mellan personer som befann sig på samma stats territorium.

Artikel 20. Enligt artikeln ska konventionens bestämmelser om tillämplig lag tillämpas även om den lag som anvisas genom dessa bestämmelser är en icke-fördragsslutande stats lag. Bestämmelserna ska med andra ord tillämpas oberoende av om en fördragsslutande stats lag eller en icke-fördragsslutande stats lag ska tillämpas på det som avses i artiklarna 15—19. Tillämpningen av bestämmelserna förutsätter sålunda inte att det ärendet som ska avgöras har en anknytning till en främmande stat som är part i konventionen.

Artikel 21. Enligt artikel 21.1 avses med ”lag” i kapitel III i konventionen den gällande lagen i en stat, med undantag för dess lagvalsregler. Principen om s.k. renvoi (återförvisnings- eller vidareförvisningsprincipen) tillämpas sålunda inte. Bestämmelsen i artikeln motsvarar den ståndpunkt som under de

senaste åren blivit rådande i den internationellt privaträttsliga lagstiftningen i Finland, t.ex. i 139 § i äktenskapslagen och i 26 kap. 19 § i ärvdabalken.

Artikel 21.2 innehåller ett avgränsat undantag till huvudregeln i punkt 1. Undantaget tillämpas i situationer som anges i artikel 16, dvs. när det är fråga om tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar direkt på grund av lag eller genom en överenskommelse eller ensidig rättshandling utan ingripande av en rättslig eller administrativ myndighet. Om den tillämpliga lagen enligt artikel 16 är en icke-fördragsslutande stats lagstiftning, finns möjligheten att den staten tillämpar renvoi-principen när frågan ska avgöras. Om detta är fallet och lagvalsreglerna i den staten anvisar lagen i en annan icke-fördragsslutande stat, ska även de fördragsslutande staterna tillämpa lagen i den staten. Ett villkor är dock att den senare icke-fördragsslutande staten tillämpar sin egen lag. Om så inte är fallet gäller huvudregeln, dvs. den materiella lag som anvisas i artikel 16 ska tillämpas.

Innebörden av punkt 2 kan belysas med ett exempel. Antag att ett barn har hemvist i den icke-fördragsslutande staten A. Om stat A tillämpar sin egen lag i de situationer som avses i artikel 16, ska enligt artikel 16 och artikel 21.1 denna lag tillämpas också i de fördragsslutande staterna. Om stat A däremot i stället för sin egen lag tillämpar lagen i barnets medborgarskapsstat enligt medborgarskapsprincipen, ska de fördragsslutande staterna också tillämpa lagen i barnets medborgarskapsstat, förutsatt att barnets medborgarskapsstat tillämpar sin egen lag. På detta sätt uppnår man att den tillämpliga lagen är densamma i såväl de fördragsslutande staterna som i barnets hemviststat och medborgarskapsstat. Om däremot lagvalsreglerna i barnets hemviststat och medborgarskapsstat inte är harmoniserade och medborgarskapsstatens lag anvisar lagen i något tredje land som tillämplig lag, har man i konventionen ett förbud mot renvoi, dvs. man återgår till huvudregeln. Tillämplig lag i dessa fall blir sålunda den materiella lagen i barnets hemviststat, oberoende av om hemviststaten själv tillämpar denna lag eller ej.

Artikel 22. Artikeln innehåller den s.k. ordre public-principen. Artikeln gör det möjligt

att åsidosätta tillämpningen av lagen i en annan stat om tillämpningen är uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen (ordre public). Artikel 21 avviker från den vanliga ordre public-bestämmelsen genom att hänsyn i dessa fall ska tas till barnets bästa.

Kapitel IV **Erkännande och verkställighet**

Artikel 23. I artikel 23.1 föreskrivs att de beslut inom konventionens tillämpningsområde som har fattats av domstol eller andra myndigheter i en annan fördragsslutande stat ska erkännas. Besluten ska erkännas direkt på grund av lag.

I artikel 23.2 finns en uttömmande förteckning över de skäl som ger rätt att vägra ett erkännande. Vägransgrunderna är följande: den myndighet som fattat beslutet saknade internationell behörighet (led a), vissa allvarliga brister i beslutsförfarandet (led b och c) och det faktum att ett beslut uppenbart strider mot principen om ordre public, med hänsyn tagen till barnets bästa (led d). Ett erkännande får också vägras om beslutet är oförenligt med ett senare beslut som har fattats i den icke-fördragsslutande stat där barnet har hemvist. Ett villkor i detta fall är att beslutet i den icke-fördragsslutande staten uppfyller kraven för erkännande i den anmodade staten (led e). Den sista vägransgrunden (led f) gäller situationer där det är fråga om att placera ett barn för vård i en annan stat. Om bestämmelsen om tvingande samråd enligt artikel 33 inte har följts, får ett erkännande vägras.

Artikel 24. I artikeln finns bestämmelser om s.k. förhandserkännande. En åtgärd som vidtagits i en annan fördragsslutande stat ska erkännas direkt på grund av lag, vilket redan konstaterades i samband med artikel 23. Enligt artikel 24 får dock varje berörd part begära att de behöriga myndigheterna i en fördragsslutande stat beslutar om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd som vidtagits i en annan fördragsslutande stat. Då prövas förekomsten av eventuella vägransgrunder enligt artikel 23.2. Genom beslutet får parten besked om erkännande eller icke-erkännande. Ett sådant besked i ärenden om vårdnad och umgängesrätt kan i dagens läge

begäras enligt 25 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Beslutsförfarandet ska enligt konventionen regleras nationellt. I propositionen föreslås det att beslutet i första instans ska fattas av Helsingfors hovrätt. Frågan kommenteras närmare i motiven till 8 § i förslaget till lag om sättande i kraft av konventionen.

Artikel 25. Enligt artikeln ska den stat till vilken en begäran om erkännande riktas vara bunden av bedömningen av de faktiska omständigheterna som staten där åtgärden vidtogs grundade sin behörighet på. Om en domstol har utövat sin behörighet t.ex. på grund av att barnet har hemvist i domstolsstaten, får den anmodade staten inte pröva riktigheten av de faktiska omständigheter som låg till grund för domstolens beslut om barnets hemvist.

Artikel 26. I artikeln finns bestämmelser om verkställbarhet i andra fördragsslutande stater av åtgärder som vidtagits i en fördragsslutande stat. Om en åtgärd kräver verkställighet i en annan fördragsslutande stat, ska åtgärden förklaras verkställbar eller registreras för verkställighet i den andra fördragsslutande staten.

Enligt artikel 26.2 ska varje fördragsslutande stat tillämpa ett enkelt och snabbt förfarande för verkställbarhetsförklaringen eller registreringen. I övrigt har förfarandet överlåts för nationell reglering. I propositionen föreslås det att beslut i första instans om verkställbarhetsförklaringen ska fattas av Helsingfors hovrätt. En bestämmelse om detta finns i 8 § i förslaget till lag om sättande i kraft av konventionen.

Enligt artikel 26.3 får verkställbarhetsförklaringen eller registreringen vägras endast på någon av de grunder som anges i artikel 23.2.

Artikel 27. I artikeln har en i konventionerna om erkännande och verkställighet ofta använd bestämmelse tagits in, enligt vilken ingen omprövning i sak av den vidtagna åtgärden får äga rum i samband med att beslut ska fattas om erkännandet eller verkställbarheten.

Artikel 28. Artikeln gäller verkställigheten i en fördragsslutande stat av åtgärder som har vidtagits i en annan fördragsslutande stat. Enligt artikeln ska en åtgärd som har förkla-

rats verkställbar eller registrerats för verkställighet i en fördragsslutande stat verkställas i en annan fördragsslutande stat som om den hade vidtagits av myndigheterna där. Det är alltså inte tillåtet att ge beslut som fattats i en främmande stat en annan ställning än den som de inhemska besluten har. Denna omständighet upprepas i artikelns andra mening enligt vilken verkställigheten ska äga rum enligt den anmodade statens lag med de begränsningar som föreskrivs där, och med hänsyn tagen till barnets bästa. Om sålunda lagstiftningen i en fördragsslutande stat föreskriver att det på särskilda grunder är möjligt att låta bli att verkställa ett beslut, gäller dessa grunder också för verkställigheten av utländska beslut.

Bestämmelsen motsvarar 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996). I 33 § finns bestämmelser om verkställigheten av beslut som meddelats i främmande stat.

Kapitel V **Samarbete**

Artikel 29. I artikel 29.1 åläggs de fördragsslutande staterna att utse en centralmyndighet. I punkt 2 får stater med mer än ett rättssystem eller stater som har autonoma enheter rätt att utse fler än en centralmyndighet och att ange den territoriella eller den personliga omfattningen av deras befogenheter. Om en stat har utsett fler än en centralmyndighet ska den ange den centralmyndighet som meddelanden kan sändas till för vidarebefordran till behörig centralmyndighet.

Artikel 30. I artikeln åläggs centralmyndigheterna en allmän samarbets- och informationsskyldighet. Skyldigheten gäller samarbetet mellan centralmyndigheterna men dessutom också en skyldighet att främja samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i respektive stat för att uppnå målen med konventionen.

Artikel 31. I artikeln räknas de åtgärder upp som en centralmyndighet är skyldig att vidta, direkt eller genom myndigheter eller andra organ. Det är fråga om att lämna stöd för informationsutbyte som avses i artiklarna 8 och 9, att underlätta samförståndslösningar och att ta reda på var ett barn befinner sig.

Artikel 32. Artikeln gäller situationer där en myndighet i en fördragsslutande stat som barnet har väsentlig anknytning till gör en motiverad framställning hos centralmyndigheten i barnets hemviststat eller den stat där barnet befinner sig. I dessa fall får centralmyndigheten, antingen direkt eller genom myndigheter eller andra organ, rapportera om barnets situation eller begära att den behöriga myndigheten i dess stat överväger om åtgärder måste vidtas till skydd för barnets person eller egendom. Framställningen kan i dessa fall gälla t.ex. en barnskyddsanmälan till socialmyndigheterna eller en anmälan till förmyndarmyndigheten om behovet av intressebevakare.

Artikel 33. Artikeln gäller situationer där en behörig myndighet överväger att placera barnet för vård i en annan fördragsslutande stat. Detta kan bli aktuellt t.ex. när ett litet barn har förlorat sina föräldrar och man gör bedömningen att det är förenligt med barnets bästa att placera barnet för vård i medborgarstaten där barnet har alla sina anhöriga. Enligt artikeln ska myndigheten först samråda med centralmyndigheten eller en annan behörig myndighet i den tilltänkta staten. Den ska i detta syfte överlämna en rapport om barnet tillsammans med motiveringen för den föreslagna placeringen eller andra vårdarrangemang. Beslut om placering eller vård kan fattas först sedan den behöriga myndigheten i den anmodade staten har samtyckt till arrangemanget.

Om samrådsförfarandet inte iakttagits får den anmodade staten enligt artikel 23.2 f vägra att erkänna beslutet.

Artikel 34. När en skyddsåtgärd övervägs får, enligt artikeln, de enligt konventionen behöriga myndigheterna begära att varje myndighet i en annan fördragsslutande stat som förfogar över upplysningar som är relevanta för skyddet av barnet överlämnar dessa upplysningar.

Enligt artikel 34.2 får en fördragsslutande stat meddela att framställningar enligt punkt 1 till dess myndigheter endast får lämnas via centralmyndigheten. Finland avser inte att avge ett sådant meddelande eftersom detta i onödan kunde försvåra eller försinka samarbetet mellan myndigheterna.

Artikel 35. I artikel 35.1 får myndigheterna i en fördragsslutande stat rätt att begära att myndigheterna i en annan fördragsslutande stat bistår med genomförandet av skyddsåtgärder som vidtas med stöd av konventionen. En sådan begäran kan gälla t.ex. övervakning av utövandet av umgängesrätten eller att myndigheterna tar hand om passet, om en sådan åtgärd har ställts som villkor för umgängesrätten.

Punkterna 2 och 3 gäller samarbetet mellan myndigheterna i de olika fördragsslutande staterna i ärenden som gäller fastställande av umgängesrätt. För att myndigheterna i barnets hemviststat eller i någon annan behörig fördragsslutande stat ska få tillräcklig information för att kunna fatta ett beslut till barnet bästa, behöver de kanske information om den umgängesförälder som är bosatt i en annan fördragsslutande stat. Enligt punkt 2 får den fördragsslutande stat som umgängesföräldern bor i på begäran samla in upplysningar och underlag och uttala sig i frågan om det är lämpligt att den föräldern utövar umgängesrätt och på vilka villkor sådan umgängesrätt skulle kunna utövas. En myndighet som utövar behörighet ska beakta sådana upplysningar och underlag när den fattar sitt beslut. Den får låta saken vila i avvaktan på upplysningarna eller underlagen. Enligt punkt 3 kan detta vara lämpligt, särskilt om den prövar en ansökan om begränsning eller upphävande av umgängesrätt som beviljats i den stat där barnet tidigare hade hemvist.

Enligt punkt 4 hindrar bestämmelserna i artikeln inte att en myndighet vidtar interimistiska åtgärder i avvaktan på information eller underlag. Bestämmelsen syftar till att det ska gå att undvika att skyddet för barnet avbryts på grund av att man väntar på informationer från en annan fördragsslutande stat.

Artikel 36. Artikeln gäller situationer där ett barn som är föremål för skyddsåtgärder i en fördragsslutande stat eller ett barn för vilket skyddsåtgärder övervägs har bytt stat. Behöriga myndigheter i den tidigare staten ska, om de anser att barnet utsätts för allvarlig fara, underrätta myndigheterna i den nya staten om faran och om åtgärder som har vidtagits eller som övervägs. Skyldigheten att informera gäller också de situationer där den

stat som barnet flyttat till inte är part i 1996 års Haagkonvention.

Med allvarlig fara avses i artikeln t.ex. att barnet behöver kontinuerlig vård eller medicinering, att det finns motiverad anledning att misstänka att barnet är substansmissbrukare eller att barnet har utsatts för osaklig påverkan av en religiös sekt eller någon annan organisation.

Artikel 37. Artikeln innehåller en begränsning av rätten att begära och överlämna upplysningar. Om en myndighet anser att det skulle medföra fara för barnets person eller egendom eller innebära att friheten eller livet för en medlem av barnets familj allvarligt hotas, får myndigheten inte begära eller överlämna sådana upplysningar.

Artikel 38. Artikeln gäller ansvaret för kostnader som centralmyndigheterna eller andra myndigheter kan få vid tillämpningen av bestämmelserna i kapitel V i konventionen. Enligt artikel 38.1 ska en myndighet bära sina egna kostnader. Artikeln begränsar dock inte möjligheten att ta ut skäliga avgifter för tjänster. Sådana tjänster är t.ex. bistånd enligt artikel 35.1 med genomförandet av skyddsåtgärder eller överlämnande av underlag enligt artikel 35.2. Konventionen preciserar inte hos vem sådana avgifter kan tas ut.

Enligt artikel 38.2 får varje fördragsslutande stat träffa överenskommelser med en eller flera andra fördragsslutande stater om fördelningen av avgifter.

Artikel 39. I artikeln ges varje fördragsslutande stat möjlighet att träffa överenskommelser med en eller flera fördragsslutande stater för att sinsemellan förbättra tillämpningen av kapitel V. Detta möjliggör ett närmare samarbete mellan staterna än vad som överenskoms i 1996 års Haagkonvention. Stater som ingår en överenskommelse om närmare samarbete ska överlämna en kopia till konventionens depositarie, dvs. till utrikesministeriet i Nederländerna.

Kapitel VI Allmänna bestämmelser

Artikel 40. I artikeln finns bestämmelser om det intyg som ska ges till barnets vårdnadshavare, intressebevakare eller en annan person som svarar för skyddet för barnets

person eller egendom och som anger i vilken egenskap personen handlar och vilka befogenheter han eller hon har. Myndigheterna i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist eller i den fördragsslutande stat där en skyddsåtgärd vidtagits får på begäran utfärda ett sådant intyg.

Syftet med intyget är att det ska vara lättare att utöva de rättigheter som hör samman med föräldraansvar i en annan stat där man kanske inte har kännedom om lagstiftningen i barnets hemviststat eller kanske inte kan tolka ett beslut om skyddsåtgärder rätt. Enligt artikel 40.2 anses en person handla i den egenskap som anges i intyget om inte annat kan visas. Innehållet i ett intyg får sålunda ifrågasättas, men om detta inte sker kan tredje man lita på upplysningarna.

Enligt förslaget till lag om sättande i kraft av 1996 års Haagkonvention ska intyget i Finland utfärdas av en magistrat.

Artikel 41. Artikelns innehåller en bestämmelse om skydd för personuppgifter. Enligt den får personuppgifter som samlats in eller överlämnats enligt konventionen endast användas i de syften för vilka de samlats in eller överlämnats.

Artikel 42. Artikelns gäller sekretess för upplysningar som tagits emot med stöd av konventionen. Upplysningarna ska omfattas av sekretess i enlighet med lagstiftningen i den mottagande staten. Sekretess för upplysningar som överlämnas till finska myndigheter med stöd av konventionen regleras sålunda enligt de bestämmelser i finsk lagstiftning som gäller för respektive myndighet.

Artikel 43. I artikeln finns den i Haagkonventionerna vanliga bestämmelsen om att ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas i fråga om handlingar som översänds eller överlämnas enligt konventionen.

Artikel 44. I artikeln får de fördragsslutande staterna möjlighet att utse myndigheter till vilka framställningar om överflyttning av behörighet enligt artiklarna 8 och 9 och framställningar om samråd enligt artikel 33 ska göras.

Finland har inte för avsikt att utse sådana myndigheter. Om de behöriga myndigheterna inte har ett direkt samarbete sinsemellan, kan

centralmyndigheterna förmedla framställningarna.

Artikel 45. Artikelns har bestämmelser om hur myndigheter som utses enligt artiklarna 29 och 44 och förklaringar som ställs enligt artikel 34.2 ska meddelas. Myndigheter som utses ska meddelas till permanenta byrån för Haagkonferensen för internationell privaträtt och förklaringarna ska ställas till konventionens depositarie, dvs. utrikesministeriet i Nederländerna.

Artiklarna 46—49. I artiklarna finns bestämmelser som vanligen intas i Haagkonventionerna och som gäller tillämpningen av konventionen i federala stater eller stater med två eller flera rättssystem eller regelverk som är tillämpliga inom olika territoriella enheter eller på olika kategorier av personer.

Artikel 50. Artikelns reglerar förhållandet mellan 1996 års Haagkonvention och 1980 års Haagkonvention. Enligt artikeln ska 1996 års Haagkonvention inte påverka tillämpningen av 1980 års Haagkonvention i förbindelser mellan parter i båda konventionerna. Det föreligger dock inget hinder för att bestämmelser i 1996 års Haagkonvention åberopas vid olovligt bortförande av barn. Det kan vara ändamålsenligt t.ex. för att ordna umgängesrätt i sådana fall där man beslutat att ett barn inte återförs eftersom vägransgrunden i 1980 års Haagkonvention är tillämplig.

Artikel 51. Artikelns reglerar förhållandet mellan 1996 års Haagkonvention och 1961 års Haagkonvention om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor om skydd för underåriga och 1902 års Haagkonvention rörande förmynderskap för minderåriga. Enligt artikeln ersätter 1996 års Haagkonvention de två andra konventionerna i förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna, dvs. i situationer där samtliga berörda stater är parter i 1996 års Haagkonvention. Bestämmelserna i artikeln påverkar dock inte erkännandet av åtgärder som vidtas enligt 1961 års konvention.

Finland är inte part i konventionerna från 1961 och 1902 och berörs sålunda inte direkt av artikel 51.

Artikel 52. Artikel 52.1 reglerar förhållandet mellan 1996 års Haagkonvention och internationella instrument som de fördrags-

slutande staterna är parter i och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i konventionen. Enligt artikel inverkar konventionen inte på dessa instrument. De stater som är parter i något sådant instrument får fortsätta att tillämpa det utan hinder av att de blir parter i 1996 års Haagkonvention.

Artikel 52.2 gäller möjligheten för stater som är parter i 1996 års Haagkonvention att ingå nya överenskommelser inom konventionens tillämpningsområde. Enligt punkt 2 inverkar konventionen inte på sådana överenskommelser om bestämmelserna avser barn som har hemvist i någon av de stater som är parter i respektive överenskommelse. Mellan de nordiska länderna har det t.ex. ingåtts en överenskommelse (FördrS 44/2001) som är nyare än 1996 års Haagkonvention och som ändrade bl.a. artikel 8 i den nordiska äktenskapskonventionen. För att undvika konflikt med bestämmelserna i 1996 års Haagkonvention avgränsades artikel 8 till att gälla situationer där barnet har hemvist i någon av de fördragsslutande staterna.

Artikel 52.3 gäller inverkan av en senare överenskommelse som ingås av en fördragsslutande stat inom tillämpningsområdet för 1996 års Haagkonvention på förbindelserna mellan den staten och de andra stater som är parter i konventionen. Enligt punkt 3 inverkar en senare överenskommelse inte på tillämpningen av bestämmelserna i konventionen i förhållandet mellan den stat som ingått den senare överenskommelsen och de andra fördragsslutande staterna till konventionen.

Enligt artikel 52.4 ska de föregående punkterna även vara tillämpliga på enhetliga lagar som är grundade på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater. Här avsedd lagstiftning är för Finlands del den nordiska verkställighetslagen och den nordiska utlämningslagen, vilka är äldre än 1996 års Haagkonvention, och Bryssel II a-förordningen som ingåtts inom Europeiska unionen efter tillkomsten av konventionen. Konventionen inverkar inte på tillämpningen av de två lagarna. Däremot inverkar konventionen på Bryssel II a-förordningen till de delar som gäller barn med hemvist utanför det territoriella tillämpningsområdet för Bryssel II a-förordningen.

Artikel 53. Artikel 53 uttrycker en övergångsbestämmelse. Enligt artikel 53.1 ska konventionen vara tillämplig på åtgärder endast om de vidtas i en stat efter det att konventionen har trätt i kraft för den staten. Artikel 53.2 preciserar punkt 1 i fråga om erkännande och verkställighet. Enligt punkt 2 ska konventionen vara tillämplig på erkännande och verkställighet av åtgärder som vidtas efter det att den har trätt i kraft mellan den stat där åtgärderna har vidtagits och den anmodade staten. Konventionen ställer självfallet inga hinder för att den anmodade staten erkänner även sådana åtgärder som vidtagits i den andra fördragsslutande staten innan konventionen trädde i kraft mellan dessa två stater. I sådana fall grundar sig erkännandet inte på konventionen utan på den anmodade statens egen lagstiftning.

Artikel 54. I artikeln ingår bestämmelser som det språk som ska användas i meddelanden till en fördragsslutande stats centralmyndighet eller annan myndighet. Enligt artikeln ska ett meddelande vara avfattat på originalspråket och åtföljas av en översättning till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den andra staten. Om det är svårt att få till stånd en sådan översättning får översättningen göras till engelska eller franska.

Artikel 54.2 gäller möjligheten att göra en reservation i fråga om språket i översättningen. Enligt punkt 2 får en fördragsslutande stat genom reservation motsätta sig användningen av antingen franska eller engelska, men dock inte av båda. Finland överväger att göra en reservation i fråga om franska eftersom kunskaperna i det språket inte är så allmänna i Finland att man alltid kan förutsätta att det finns personer som kan franska i centralmyndigheten eller annan myndighet som meddelandet riktas till.

Artikel 55. Artikel 55 gäller möjligheten att göra en reservation som gäller behörigheten att skydda ett barns egendom på respektive stats territorium. Genom reservationen får en fördragsslutande stat förbehålla sig rätten att utöva behörighet att vidta åtgärder även om den inte har behörighet enligt konventionen. En stat som gjort en sådan reservation får dessutom förbehålla sig rätten att inte erkänna föräldrans ansvar eller en åtgärd som strider

mot en åtgärd som dess myndigheter vidtagit med avseende på egendomen i fråga.

Enligt artikel 55.2 får reservationen begränsas till vissa kategorier av egendom. Reservationen får sålunda skrivas så att den t.ex. gäller endast fast egendom.

Möjligheten till reservationer togs in i konventionen främst med tanke på de stater som anser det vara av central vikt att de har behörighet att besluta om skötseln av egendom som finns på deras territorier. Finland planerar inte någon reservation av denna typ.

Artikel 56. I artikeln finns en bestämmelse som använts allmänt i Haagkonventionerna den senaste tiden, dvs. bestämmelsen om sammankallande av en specialkommission för att granska den praktiska tillämpningen av konventionen. Enligt artikeln ska generalsekreteraren för Haagkonferensen för internationell privaträtt sammankalla en specialkommission med jämna mellanrum. Man har funnit att mötena med specialkommissionerna för granskning av den praktiska tillämpningen har stor betydelse för utvecklande av olika rutiner och för korrigering av tillämpningsproblem som framkommit i dessa sammanhang. Det första mötet med specialkommissionen för denna konvention hålls i Haag hösten 2006.

Kapitel VII Slutbestämmelser

Artiklarna 57—59. I artiklarna finns de i Haagkonventionerna allmänna bestämmelserna om undertecknande, ratificering, godtagande och godkännande av konventionen och om anslutning till konventionen samt om deponering av handlingarna.

Enligt artikel 58.3 får anslutningen verkan endast i förhållandet mellan de anslutande stater och de fördragsslutande stater som inte har gjort någon invändning mot anslutningen på det sätt som förutsätts i konventionen. En fördragsslutande stat behöver sålunda inte vidta några åtgärder för att konventionen ska träda i kraft mellan den och en anslutande stat. Om det däremot anses nödvändigt att förhindra att konventionen träder i kraft mellan dessa stater, kan en fördragsslutande stat uppnå detta genom att göra en invändning mot anslutningen.

Artikel 60. I artikeln räknas de reservationer upp som en stat får göra till konventionen. De ska senast anmälas vid ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen eller då en förklaring i enlighet med artikel 59 avges om den territoriella tillämpningen. Reservationerna har kommenterats i samband med artiklarna om reservationernas innehåll. Finland avser inte att göra andra reservationer än den språkreservation som kommenteras under artikel 54.

Artiklarna 61—63. I artiklarna finns de i Haagkonventionerna allmänna bestämmelserna om ikraftträdande och uppsägning av konventionen och om de underrättelser som depositarien ska lämna till de stater som anslutit sig till konventionen.

2 Lagförslag

2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i 1996 års Haagkonvention och om tillämpning av konventionen

1 §. Ikraftsättande av konventionen. I paragrafen bestäms att de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i 1996 års Haagkonvention ska sättas i kraft. Bestämmelserna som hör till området för lagstiftningen kommenteras närmare i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning.

2 §. Centralmyndighet i Finland. Enligt paragrafen är justitieministeriet i Finland den centralmyndighet som avses i konventionen. I den allmänna motiveringen anföras skäl för justitieministeriets lämplighet för ändamålet. Bestämmelser om centralmyndighetens uppgifter ingår i kapitel V i konventionen.

Paragrafens 2 mom. gäller situationer där centralmyndigheten med stöd av artiklarna 8, 9 eller 33 får en framställning som riktats till finska myndigheter. I dessa fall ska centralmyndigheten överföra ärendet till den domstol eller myndighet som är behörig att avgöra ärendet. Behörig domstol eller myndighet i det enskilda fallet avgörs enligt finsk lag. Frågan kommenteras närmare i motiven till 4 §.

Paragrafens 3 mom. gäller ansvaret för att myndighetsmeddelanden som skickas med stöd av konventionen blir översatta. Enligt artikel 54 i konventionen ska ett meddelande till centralmyndigheten eller en annan myndighet vara avfattat på originalspråket och åtföljas av en översättning till ett officiellt språk i den andra staten eller, om detta innebär svårigheter, av en översättning till franska eller engelska. Detta leder till ett översättningsbehov, särskilt i sådana fall där meddelandet skickas från Finland till en annan fördragsslutande stat. Enligt det föreslagna 3 mom. ska justitieministeriet se till att meddelanden som skickas via ministeriet blir översatta, om en översättning behövs enligt lag eller enligt konventionen. Här avses också ansvar för översättningskostnaderna. Bestämmelsen gäller oberoende av om justitieministeriet är sändande eller mottagande centralmyndighet för meddelandet i fråga.

De meddelanden som avses kan gälla i synnerhet överföring av behörighet med stöd av artiklarna 8 och 9 eller upplysningar om ett barns situation med stöd av artiklarna 32—34 och 36.

3 §. Handräckning. I paragrafen finns bestämmelser för arbetet med att utreda ett barns vistelseort och förhållanden. Enligt artikel 31 i konventionen ska centralmyndigheten vidta alla lämpliga åtgärder bl.a. för att på begäran av behörig myndighet i en annan fördragsslutande stat hjälpa till att ta reda på var ett barn befinner sig eller för att underlätta samförståndslösningar till skydd för barnets person eller egendom. Enligt artikel 32 får centralmyndigheten också lämna upplysningar om barnets situation om myndigheterna i en stat som barnet har väsentlig anknytning till gör en välgrundad framställning i saken.

För att centralmyndigheten ska kunna utföra dessa uppgifter måste den få hjälp av de myndigheter som har information om barnets vistelseort och förhållanden eller som har möjlighet att ta reda på detta. Därför föreslås det att centralmyndigheten ska ha rätt att få handräckning av de statliga och kommunala socialvårdsmyndigheterna, förmyndarmyndigheterna, polismyndigheterna och gränsbevakningsväsendet. Att begära handräckning hos socialvårdsmyndigheterna blir aktuellt

främst då information behövs om barnets förhållanden. Information kan behövas av förmyndarmyndigheterna för att sköta barnets egendom eller i andra intressebevakningsfrågor. Begäran om handräckning av polisen eller gränsbevakningen kommer för sin del främst i fråga när barnets vistelseort ska utredas.

4 §. Beslut om att bifalla framställningar. I artikel 8 i konventionen ges behöriga myndigheter i barnets hemviststat eller i sådana fall som avses i artikel 6 i den stat som barnet vistas i möjlighet att begära att myndigheterna i den fördragsslutande stat som har i artikel 8.2 avsedd kontakt med barnet ska åta sig behörighet för att skydda barnets person eller egendom. Enligt artikel 9 får de myndigheter i en fördragsslutande stat som avses i artikel 8.2 för sin del begära behörighet av behöriga myndigheter i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist. En framställning får göras och godkännas om överföringen av behörighet anses motiverad till följd av att myndigheterna som man avser att överföra behörighet till har bättre förutsättningar att bedöma vad som är till barnets bästa än de myndigheter som var behöriga i första hand.

I paragrafen finns bestämmelser om beslut som gäller godkännande av framställningar. Enligt 1 mom. ska beslut om att bifalla framställningar fattas av den domstol eller myndighet som skulle vara behörig om ärendet avgjordes i Finland. Vilken domstol eller myndighet som är behörig bestäms sålunda av den begärda skyddsåtgärdens art. Om det t.ex. är fråga om ett avgörande om vårdnad eller umgängesrätt är tingsätten behörig instans. Den territoriella behörigheten bestäms med stöd av 13 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Om en framställning avser förordnande av intressebevakare för ett barn är tingsrätten behörig instans och den territoriella behörigheten bestäms med stöd av 70 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Om framställningen däremot gäller ett tillstånd för en rättshandling som vidtagits eller kommer att vidtas på barnets vägnar, avgörs ärendet av den förmyndarmyndighet som avses i 46 och 47 § i lagen om förmyndarverksamhet. En framställning kan också gälla en fråga som avses i barnskyddslagen (417/2007) eller en därmed jäm-

förbar fråga. Behörig myndighet är i detta fall den tjänsteinnehavare som fattar beslut om kommunens barnskyddsåtgärder och frågan om vilken kommun som ska svara för barnskyddet avgörs med stöd av 16 och 17 § i barnskyddslagen.

I paragrafens 1 mom. finns också en bestämmelse för den händelse att en framställning av misstag har skickats till en obehörig domstol eller myndighet. I sådana fall ska mottagaren på tjänstens vägnar översända handlingen till behörig domstol eller myndighet och meddela detta till avsändaren. Om en handling inkommit till en myndighet är myndigheten skyldig att handla på det föreslagna sättet. Denna skyldighet följer redan av 21 § i förvaltningslagen (434/2003). Eftersom reglering behövs för domstolarnas del har det ansetts motiverat att den föreslagna bestämmelsen ska gälla alla situationer där en framställning av misstag har sänts till fel mottagare.

Paragrafens 2 mom. gäller hur beslut om bifall till en framställning ska fattas i sådana fall där framställningen innebär att en finsk myndighet ska utöva behörighet i en sak. I dessa fall avgörs frågan i samband med att det ärende som framställningen gäller inleds här. En framställning om att en finsk domstol eller myndighet ska utöva behörighet i ett visst ärende får sålunda inte avgöras separat utan ska avgöras som en prejudiciell fråga till ett mål som inlett om skydd för barnets person eller egendom. Hur ett ärende blir anhängigt bestäms enligt de bestämmelser som tillämpas om anhängiggörande av ett sådant ärende som avses i framställningen. Om det är fråga om ett ärende som avses i barnskyddslagen kan ärendet inledas på myndighetens eget initiativ, men om det är fråga om vårdnaden om barn och umgängesrätt inleds ärendet på det sätt som bestäms i 14 § i lagen angående omvårdnad om barn och umgängesrätt.

Om en framställning däremot gäller att en främmande fördragsslutande stat ska få tillstånd att utöva behörighet i ett ärende, får beslut om att bifalla framställningen avgöras som ett separat ärende. Om framställningen anländer först efter det att ärendet redan inlett i Finland, ska handläggningen dock ske i samband med det pågående målet. Det har

inte ansetts nödvändigt med bestämmelser om denna procedurfråga.

I paragrafens 3 mom. föreslås bestämmelser om handläggningsordningen i sådana fall där en framställning om en främmande fördragsslutande stats rätt att utöva behörighet handläggs i tingsrätten som ett separat ärende. I dessa fall gäller bestämmelserna om handläggningen av ansökningsärenden. Bestämmelserna ingår i 8 kap. i rättegångsbalcken. Ett ärende blir anhängigt när ansökan inkommit till tingsrätten.

Om godkännandet av en framställning som avses i 3 mom. ska avgöras av en förvaltningsmyndighet, t.ex. en socialmyndighet eller en förmyndarmyndighet, blir bestämmelserna i förvaltningslagen tillämpliga. Därför behövs inga bestämmelser om handläggningsordningen.

5 §. Framställningar hos myndigheter i en annan stat. I paragrafens 1 mom. finns bestämmelser om beslut gällande vilken myndighet som ska vara behörig att fatta beslut om att hos myndigheterna i en främmande fördragsslutande stat göra en framställning som avses i artiklarna 8 eller 9 i konventionen. Beslutet ska fattas av den domstol eller myndighet som skulle vara behörig om ärendet avgjordes i Finland. Vilken domstol eller myndighet som är behörig bestäms sålunda av den begärda skyddsåtgärdens art.

Om det t.ex. är fråga om en framställning till myndigheterna i barnets hemviststat om att Finland, där barnet är medborgare, ska få utöva behörighet i ett ärende om vårdnaden om barnet, bestäms behörig domstol enligt 13 § 2 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. I det momentet finns bestämmelser om behörigheten i sådana fall där barnet inte är bosatt i Finland. Frågan om behörig domstol eller myndighet i ett enskilt fall har kommenterats närmare i motiven till 4 §.

I paragrafens 2 mom. finns en bestämmelse om handläggningsordningen. Enligt den ska frågan om att göra en framställning avgöras i samband med att det ärende som framställningen gäller inleds. Frågan ska sålunda inte avgöras som ett separat ärende.

Betydelsen av den här bestämmelsen kan illustreras genom ett exempel som gäller beslut om vårdnaden om ett barn. Om en föräl-

der anser att en finsk domstol har de bästa förutsättningarna att bedöma vad som är till barnets bästa även om Finland inte är barnets hemviststat, får den föräldern inleda ärendet här och be att tingsrätten med stöd av artikel 9 i konventionen gör en framställning hos myndigheterna i barnets hemviststat om rätt att utöva behörighet. Föräldern kan också inleda ärendet vid behörig domstol i barnets hemviststat och begära att den staten ska göra en framställning med stöd av artikel 8 i konventionen att behörig domstol i Finland ska utöva behörighet i ärendet.

Exemplet kan också användas för att illustrera behörighetsalternativen i sådana fall där Finland är barnets hemviststat. Om en förälder anser att en annan fördragsslutande stat har bättre förutsättningar än Finland att göra en bedömning av vad som är till barnets bästa, får den föräldern inleda ärendet i Finland och begära att domstolen gör en framställning med stöd av artikel 8 i konventionen om att den andra staten ska utöva behörighet i ärendet. I stället för detta kan föräldern inleda ärendet i den fördragsslutande stat som han eller hon anser har de bästa förutsättningarna att göra en bedömning av vad som är till barnets bästa, och be att domstolen i den staten gör en framställning enligt artikel 9 i konventionen till behörig domstol i Finland. I det senare fallet avgörs framställningen på det sätt som föreslås i 4 §.

6 §. Hörande av parterna. I paragrafen föreslås bestämmelser om att parterna i ett ärende ska höras i ett ärende som gäller godkännande eller avgivande av en framställning. Tillfälle att bli hörd ska beredas dem som skulle ha denna rätt om ärendet avgjordes i Finland. Om en framställning gäller ett ärende som avses i barnskyddslagen eller ett jämförbart ärende, blir sålunda bestämmelserna i förvaltningslagen och barnskyddslagen tillämpliga. Om framställningen däremot gäller beslut om umgängesrätt, bestäms hörandet enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt och rättegångsbalken.

Det ska dock vara möjligt att avgöra ett ärende utan hörande, om den som ska höras får sin åsikt framförd på ett tillförlitligt sätt i de handlingar som fogas till framställningen. Detta kan bli fallet t.ex. i sådana fall där en framställning som inkommit från en annan

stat gäller överföring av behörighet till den staten och det av de handlingar som medföljer framställningen framgår att båda föräldrarna önskar att behörigheten överförs.

Även om åsikterna hos dem som ska höras framgår av handlingarna till framställningen, ska hörande verkställas om det behövs för att klarlägga saken. Hörande behövs t.ex. i sådana fall där det inte går att avgöra om en överföring av behörigheten är motiverad om parterna inte hörs.

7 §. Sökande av ändring i beslut om godkännande eller avgivande av framställning. Enligt paragrafens 1 mom. får beslut som avvisar en i artikel 9 i konventionen avsedd framställning om överföring av behörighet till en annan fördragsslutande stat inte överklagas genom besvär. Detsamma ska gälla ett beslut om att inte göra en framställning enligt artikel 8 om att myndigheterna i en annan fördragsslutande stat ska få utöva behörighet. Dessa två typer av avgöranden gäller situationer där Finland är den stat som är behörig i första hand eftersom barnets hemvist eller, i situationer som avses i artikel 6, barnets vistelseort är i Finland. Genom att förbjuda överklagande hindrar man att besvärinstanserna får ta emot ärenden som endast indirekt gäller skydd för barnet. Av förbudet följer också att avslag snabbt kan ges på en framställning som en annan fördragsslutande stat gjort med stöd av artikel 9. Eftersom konventionen inte ger någon rätt att få ett ärende överfört till en annan stat från den stat som har den primära behörigheten, kan förbudet inte heller kränka någons rätt.

Det ska inte heller vara möjligt att genom besvär söka ändring i ett beslut om att någon framställning enligt artikel 9 inte kommer att göras. Här är det fråga om situationer där Finland saknar behörighet, men en begäran har gjorts om att en framställning ska göras om överföring av behörighet. Förbudet mot överklagande behövs för att frågan om överföring av behörighet snabbt ska kunna avgöras. Förbudet gör det också lättare att utan dröjsmål inleda ett ärende om skydd för barn i den fördragsslutande stat som är behörig att avgöra ärendet. Eftersom konventionen inte ger någon person rätt att få ett ärende överfört till en annan stat från den stat som har

den primära behörigheten, kan förbudet inte heller kränka någons rätt.

Andra beslut om att godkänna eller göra en framställning får däremot i allmänhet överklagas enligt 2 mom. Begäran om ny prövning är sålunda möjlig i fråga om beslut som godkänner en framställning om att en annan fördragsslutande stat ska få utöva behörighet i ett ärende eller i fråga om beslut om att en framställning ska göras om att en annan fördragsslutande stat ska utöva behörighet i ett ärende.

Att ändring får sökas i dessa fall kan hindra en smidig överföring av behörighet, vilket eventuellt kan uppfattas som ett missförhållande. Den föreslagna lösningen skiljer sig också från Bryssel II a-förordningen där artikel 15 torde kunna tolkas så att överföringen av behörighet är en åtgärd mellan den överförande och den mottagande domstolen, dvs. en åtgärd som inte kan överklagas.

För ett överklagande talar dock det att Finland i de fall som saken gäller är den primärt behöriga staten eftersom barnets hemvist eller, i situationer som avses i artikel 6, vistelseort finns här. Att Finland i egenskap av barnets hemviststat låter bli att utöva sin behörighet att skydda barnet och styr ärendet till en annan fördragsslutande stat kan väsentligt påverka den andra partens ställning och möjligheter att försvara sina synpunkter under behandlingen av ärendet. Därför är det motiverat att han eller hon har rätt att få fullföljdsdomstolens svar på frågan om överföringen av behörighet var lämplig med hänsyn till artiklarna 8 och 9 i konventionen. Bryssel II a-förordningen gäller stater som i egenskap av medlemmar av Europeiska unionen har särskilda band och som uppställt ett gemensamt rättsligt område som mål. Mellan parterna till 1996 års Haagkonvention finns, åtminstone inte i regel några sådana band. Därför kan frågan om rätten till ny prövning inte uteslutande avgöras utifrån bestämmelserna i Bryssel II a-förordningen.

8 §. Beslut om erkännande och verkställbarhet. Enligt artikel 23.1 i konventionen erkänns åtgärder som vidtas av de fördragsslutande staterna i ärenden som omfattas av konventionen direkt på grund av lag i samtliga övriga fördragsslutande stater. Enligt artikel 24 får en berörd part dock begära beslut

om att en åtgärd som vidtagits i en annan fördragsslutande stat ska erkännas eller inte erkännas. I artikel 26 förutsätts det att de fördragsslutande parterna ska tillämpa ett enkelt och snabbt förfarande för verkställbarhetsförklaringen i fråga om åtgärder som vidtagits i en annan fördragsslutande stat och som är verkställbara där.

I paragrafen föreslås det att Helsingfors hovrätt ska besluta om erkännande och verkställbarhet av åtgärder som avses i föregående stycke. Helsingfors hovrätt ska enligt förslaget vara behörig även i sådana fall där ärendet gäller åtgärder enligt barnskyddslagen eller jämförbara åtgärder. Eftersom grunderna för erkännande av åtgärder som vidtagits i en annan stat är desamma oberoende av om det är fråga om åtgärder som klassificeras som privaträttsliga eller som offentlighetsrättsliga, är det inte ändamålsenligt att dela upp behörigheten enligt klassificeringen. En uppdelning av behörigheten på olika myndigheter skulle även i gränsfall kunna förorsaka problem i fråga om behörig myndighet.

I paragrafens 2 mom. bestäms om handläggningen av ärenden som gäller erkännande eller verkställbarhet av åtgärder som vidtagits i en annan fördragsslutande stat. För upprättande av ansökan, handläggning av ärende och sökande av ändring blir bestämmelserna i 36—40 §, 42 § och 44 § 2 mom. i lagen angående vårdnad om barn tillämpliga i tillämpliga delar. Eftersom dessa bestämmelser har skrivits för fastställelse av beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt kan de inte tillämpas direkt utan endast i tillämpliga delar på t.ex. beslut om intressebevakning för barn. Bestämmelser som ofta kommer att bli aktuella är möjligheten för Helsingfors hovrätt att medge undantag i fråga om översättningen av handlingar till svenska eller finska (36 § 3 mom.), behandling i brådska ordning (37 § 1 mom.) och hörande av dem som har del i saken (artikel 38). I fråga om tillämpligheten hos övriga bestämmelser har hovrätten större prövningsrätt.

9 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om utgivande av sekretessbelagda upplysningar till den finska centralmyndigheten eller till

behöriga myndigheter i andra fördragsslutande stater. Enligt 1 mom. får socialvårdsmyndigheterna utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som de enligt 18 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) har rätt att lämna ut till finska domstolar och andra finska myndigheter.

Enligt nämnda lagrum är en förutsättning för att uppgifter ska lämnas ut bl.a. att myndigheten har lagstadgad rätt eller skyldighet att anhängiggöra ärendet eller att delta i behandlingen eller verkställandet av ett anhängigt ärende. Om myndigheten i ett aktuellt ärende skulle ha denna ställning i Finland, ska den enligt förslaget få lämna ut sekretessbelagda uppgifter också i ett ärende som ska avgöras i en främmande stat. Att socialvårdsmyndigheten sannolikt inte har någon ställning i förfarandet i den främmande staten saknar betydelse för utgivandet av uppgifter.

Enligt paragrafens 2 mom. får finska förmyndarmyndigheter utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som avses i 1 mom., om de enligt 92 § 3 mom. 1 eller 3 punkten i lagen om förmyndarverksamhet har rätt att lämna ut uppgifterna till finska domstolar eller andra finska myndigheter. En sådan domstol eller myndighet i en annan fördragsslutande stat som handlägger ett ärende som avses i lagen om förmyndarverksamhet eller ett jämförbart ärende ska sålunda ha samma rätt att få uppgifter som en finsk domstol eller myndighet som handlägger ett sådant uppdrag.

En förutsättning för att upplysningar ska lämnas ut är, i såväl de fall som avses i 1 mom. som i 2 mom., att den myndighet som lämnar ut upplysningarna anser att förutsättningarna enligt artikel 34 gäller, dvs. att upplysningarna är relevanta för skyddet av barnet och att de krävs med hänsyn till barnets situation.

10 §. Utlåtande i ärende om umgängesrätt. Paragrafen hör samman med artikel 35 i konventionen och gäller rätten för ett barns förälder att begära utlåtande av socialnämnden om de omständigheter som är viktiga för beviljandet eller utövandet av umgängesrätten. Denna rätt ska barnets i Finland bosatta förälder ha, om det är fråga om att kontakterna mellan föräldern och barnet ska avgöras i

en annan fördragsslutande stat. Utlåtandet ger den domstol eller myndighet som handlägger ärendet om umgängesrätt i den andra fördragsslutande staten märkbart bättre förutsättningar att fatta ett beslut som är till barnets bästa.

I dessa fall gäller utlåtandet inte i första hand frågan om beviljandet av umgängesrätt är förenligt med barnets bästa, utan om förälderns personliga egenskaper och förhållanden är sådana att umgängesrätt kan ges. I utlåtandet ska man också kunna bedöma om förälderns personliga egenskaper och förhållanden ställer begränsningar på omfattningen av umgängesrätten. Det ska vara tillåtet att i utlåtandet lämna ut även sekretessbelagda upplysningar i enlighet med bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Enligt paragrafens 2 mom. ska utlåtandet lämnas av socialnämnden i den kommun som den anmodande föräldern är bosatt i enligt 14 § i socialvårdslagen (710/1982). Utlåtandet ges inte till föräldern utan det skickas antingen till den finska centralmyndigheten eller direkt till behörig myndighet i den stat som ska avgöra ärendet. Den anmodande förälderns rätt att av de finska myndigheterna få kännedom om utlåtandets innehåll bestäms enligt lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet.

11 §. Begränsningar av rätten att lämna ut uppgifter. Paragrafen hör samman med artikel 37 i konventionen och innehåller begränsningar av rätten att lämna upplysningar. Med avvikelse från bestämmelserna i 9 och 10 § ska uppgifter inte få lämnas ut om detta sannolikt skulle kunna medföra fara för barnets person eller egendom eller hota friheten eller livet för en medlem av barnets familj. Den anmodade myndigheten ska sålunda göra en bedömning dels utifrån de tidigare nämnda bestämmelserna, men dels också med hänsyn till de begränsningar som anges i denna paragraf. Om en myndighet har lämnat uppgifter till den finska centralmyndigheten och centralmyndigheten bedömer att översändandet till en främmande stat skulle kunna ha nämnda följder, ska centralmyndigheten inte få vidareända uppgifterna.

12 §. Intyg om vårdnadshavares eller intressebevakareshs ställning. Enligt paragrafen

ska behörig magistrat på begäran av ett barns vårdnadshavare eller intressebevakare ge ett intyg över vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning och fullmakter, om den som begär intyget visar att han eller hon behöver det i en främmande stat. Den främmande staten kan också vara en stat som inte är part i 1996 års Haagkonvention. I dessa fall ska den som begär intyget påvisa att intyget kommer att beaktas i den främmande staten och att det därför är nödvändigt att det ges. Magistraten ska vara skyldig att lämna intyg om barnet är bosatt i Finland och den som begär intyget är vårdnadshavare eller intressebevakare direkt med stöd av lag eller om det beslut som utgör grunden för vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning har fattats i Finland. Detta betyder att magistraten inte är skyldig att lämna något intyg i sådana fall där den anmodande personens ställning bygger på ett beslut som har fattats i en främmande stat.

Enligt artiklarna 16 och 17 tillämpas finsk lag på tillerkännandet och utövandet av föräldraansvar, om ett barn är bosatt i Finland. Magistraten kan därför skriva ut intyget enligt finsk lagstiftning i sådana fall där vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning bygger direkt på lag. I dessa fall måste man dock beakta att ett barn som tidigare varit bosatt i en främmande stat kan ha en sådan vårdnadshavare eller intressebevakare med stöd av artikel 16.3 som har sin ställning direkt med stöd av lag i barnets tidigare hemviststat.

Om vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning bygger på ett beslut som fattats i Finland, kan beslutets väsentliga innehåll antecknas i intyget. När ärendet ska avgöras i Finland är finsk lag i regel tillämplig enligt artikel 15 i konventionen. Detta underlättar naturligtvis utfärdandet av intyg.

Enligt paragrafens 2 mom. får intyg inte ges om inte de uppgifter som behövs för intyget framgår direkt av lag, ur befolkningsdatasystemet eller registret över förmynderskapsärenden och den som begär intyget inte ger in tillförlitliga upplysningar om uppgifterna.

Enligt paragrafens 3 mom. får det i förordning föreskrivas att behörigheten att lämna intyg som avses i denna paragraf endast till-

kommer en eller flera i förordning angivna magistrater. Detta gör det möjligt att koncentrera arbetet med intygen, om det anses nödvändigt för att balansera magistraternas arbete eller av något annat skäl. Även om utgivandet av intyg skulle koncentreras, ska det vara möjligt att inge begäran om intyg och eventuella medföljande upplysningar till vilken magistrat som helst. Om magistraten inte är behörig ska den översända begäran och medföljande handlingar till behörig magistrat.

13 §. Bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen ska träda i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft i Finland, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

2.2 Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt

18 §. Vårdnad om barn direkt med stöd av lag eller viljeförklaring. I paragrafen finns bestämmelser om vilken lag som är tillämplig för att bestämma frågan om ett barns vårdnad direkt med stöd av lag eller viljeförklaring. Bestämmelsen kommer till användning bl.a. för att avgöra frågan om vem som är barnets vårdnadshavare och hur länge vårdnaden gäller i sådana fall där det inte finns något sådant vårdnadsbeslut som skulle vara uppgjort genom medverkan av rättsliga myndigheter eller förvaltningsmyndigheter.

Bestämmelser om detta ingår i 1996 års Haagkonvention. Konventionens lagvalsbestämmelser är universella, dvs. de blir tillämpliga även i sådana fall där en icke-fördragsslutande stats lag blir tillämplig enligt konventionsbestämmelserna. På grund av universaliteten måste saken omnämnas i allmän lag, dvs. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Eftersom bestämmelserna i 1996 års Haagkonvention inte kan tas in i denna paragraf på ett enkelt sätt föreslås det att tillämpningen ska anges genom hänvisning. Bestämmelserna finns i kapitel III i konventionen. Artikel 16.1 gäller hur vårdnaden ska bestämmas di-

rekt på grund av lag och 16.2 anger vilken lag som är tillämplig vid bedömningen av betydelsen av ett vårdnadsavtal eller en ensidig rättshandling, t.ex. en bestämmelse som är ett uttryck för en sista vilja. Punkterna 3 och 4 gäller betydelsen ur vårdnadshavarperspektiv av en ändring av barnets hemviststat. I artikel 19 bestäms vilken ställning sådan tredje man har som handlat i god tro och i artikel 21 finns bestämmelser om tillämpning av s.k. renvoi, dvs. principen om åter- eller vidareförvisning. Innehållet i dessa bestämmelser har kommenterats närmare i detaljmotiveringen angående konventionen.

18 a §. Tillämplig lag på utövandet av vårdnadshavarens uppgifter. Det föreslås att paragrafen ska få en bestämmelse om tillämplig lag i fråga om utövandet av vårdnadshavarens uppgifter. Lagvalsregeln gäller bl.a. vilken stats lag som ska bestämma en vårdnadshavares rättigheter och skyldigheter, hur barnets beslutanderätt ska användas i sådana fall där barnet har fler än en vårdnadshavare och frågan om vårdnadshavaren eventuellt behöver myndigheternas samtycke för någon åtgärd.

Enligt paragrafen ska lagen i den stat där barnet är bosatt gälla för vårdnadshavarens uppgifter. Om barnet flyttar till en annan stat ändras också tillämplig lag. Med hänvisningen till främmande stats lag avses den aktuella statens materiella lag. Hänvisningen omfattar sålunda inte landets internationellt-privaträttsliga bestämmelser, vilket innebär att s.k. renvoi eller principen om åter- eller vidareförvisning inte tillämpas. En bestämmelse om detta föreslås i 29 § 2 mom.

Den föreslagna paragrafen motsvarar i fråga om vårdnaden bestämmelserna i artiklarna 15.3 och 17 i 1996 års Haagkonvention, vilka äger universell tillämpning. Med beaktande av bestämmelsens syfte ska den tolkas med hänsyn till bl.a. att tolkningarna blir förenliga med de nämnda konventionsbestämmelserna.

19 §. Behörighet på grund av barnets boningsort. Ett nytt 4 mom. föreslås till paragrafen. Momentet innehåller behörighetsgrunderna i sådana fall där ett barn vistas i Finland men saknar hemvist eller där barnets hemvist inte kan fastställas på grund av oroligheter i barnets hemland. Dessa situationer, dvs. där hemviststaten för ett barn som är i

Finland inte kan anvisas, ska jämföras med de fall där barnets boningsort är i Finland. Finska domstolar och de kommunala socialnämnderna ska sålunda vara behöriga på samma sätt som om barnet skulle vara bosatt i Finland.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar artikel 6 i 1996 års Haagkonvention. Artikel 6 blir tillämplig oberoende av om ett barn har någon förbindelse med en annan fördragslutande stat eller inte. Därför är det nödvändigt att ta in den i allmän lag.

20 §. Behörighet i övriga fall. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ska få en bestämmelse som gäller finska domstolars behörighet att i samband med ett ärende om upplösning av äktenskap pröva ärenden som gäller vårdnaden om makarnas barn eller umgängesrätten också i sådana fall där barnet inte har boningsort i Finland, vilket huvudregeln i 19 § förutsätter. För att en domstol ska ha denna behörighet måste samtliga följande villkor uppfyllas. För det första ska den ena av barnets föräldrar vara barnets vårdnadshavare och åtminstone den ena av barnets föräldrar ska vara bosatt i Finland. För det andra ska alla vårdnadshavare när ärendet inleds samtycka till att ärendet prövas i Finland och för det tredje ska utövandet av behörigheten vara till barnets bästa.

Att samtliga vårdnadshavare måste samtycka till behörigheten när ärendet inleds betyder att ett avtal om rättsligt forum som ingåtts innan ärendet blir aktuellt inte är giltigt. Att utövandet av behörigheten ska vara till barnets bästa förutsätter för sin del närmast det att det finns tillräckliga bevis att tillgå på ett tillförlitligt sätt och utan att fördröja ärendet, även om barnets boningsort är någon annanstans. Bestämmelsen kommer sannolikt att oftast bli tillämplig i sådana fall där föräldrarna är eniga och där behovet av att ta fram bevisning därför är litet. I dessa fall är det vanligen förenligt med barnets och hela familjens bästa att saken kan avgöras smidigt i samband med äktenskapsskillnaden och att man slipper söka ett avgörande i en annan stat.

Bestämmelsen motsvarar mycket långt artikel 10 i 1996 års Haagkonvention. Det är dock fråga om en allmän bestämmelse som blir tillämplig också i sådana fall där konven-

tionen inte är tillämplig på grund av att barnets boningsort finns i en stat som inte är part i 1996 års Haagkonvention.

I paragrafens 2 mom. finns för närvarande en bestämmelse som gäller företräde för bestämmelserna i den nordiska äktenskapskonventionen framom denna lag. Det föreslås att bestämmelsen ska strykas i detta moment och att företrädet för de nordiska bestämmelserna ska uttryckas genom en ändring av bestämmelsen i 29 a § om subsidiaritet för bestämmelserna i denna lag. Lagens innehåll ändras sålunda inte i sak.

22 §. Tillämplig lag vid beslut om vårdnad och umgängesrätt. Paragrafen gäller tillämplig lag i ärenden om vårdnaden om barn eller umgängesrätt. Precis som enligt gällande lag ska finsk lag i regel tillämpas. Enligt den universella regeln i artikel 15.2 i 1996 års Haagkonvention får myndigheterna dock undantagsvis tillämpa eller beakta lagen i en annan stat som den aktuella situationen har väsentlig anknytning till, om skyddet för barnets person eller egendom kräver detta. Därför har i paragrafen intagits en bestämmelse som i undantagsfall och om barnets bästa kräver det gör det möjligt att i ärenden som gäller vårdnad om barn eller umgängesrätt beakta lagen i en annan stat som ärendet har nära anknytning till. Hänvisningen till främmande stats lag avser materiella bestämmelser i den staten.

Undantagsbestämelsen kan bli tillämplig t.ex. i sådana situationer där man känner till att barnet snart kommer att flytta till en främmande stat där umgängesrätt enligt tillämplig lag kan ges också till någon annan person än barnets förälder, t.ex. till barnets mor- eller farföräldrar. Om en utredning i ärendet visar att en sådan lösning är till barnets bästa kunde domstolen med tillämpning av den andra statens lagstiftning fastställa denna umgängesrätt även om denna rätt inte är känd i finsk lag som ska tillämpas i övrigt.

29 a §. Bestämmelsernas subsidiaritet. I den gällande paragrafen anges att vissa av bestämmelserna i 4 kap. kommer i andra hand i förhållande till Bryssel II a-förordningen. Ett tillägg föreslås om att bestämmelsernas subsidiaritet också ska gälla i förhållande till fördrag som är bindande för Finland. Ändringen är nödvändig för ikraftsät-

tandet av 1996 års Haagkonvention. Samtidigt kan gällande bestämmelse i 20 § 2 mom. strykas, dvs. bestämmelsen om subsidiaritet i förhållande till den nordiska äktenskapskonventionen.

29 b §. Oförenlighet med grunderna för Finlands rättsordning och hänvisning till en främmande stats lag. I 1 mom. uttrycks den s.k. ordre public-principen, dvs. principen om att en regel kan vägras tillämpning. Enligt principen ska en bestämmelse i en främmande stats lag lämnas utan avseende om tillämpningen skulle leda till ett resultat som med beaktande av barnets bästa uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i Finland. Den föreslagna bestämmelsen som i sak motsvarar artikel 22 i 1996 års Haagkonvention ersätter ordre public-bestämmelsen i 18 § 3 mom. i gällande lag. Avsikten med ändringen är inte att ändra grunderna för bedömningen av frågan om en främmande stats lag ska lämnas obeaktad.

I paragrafens 2 mom. anges hur man ska uppfatta hänvisningarna i kapitlet till en främmande stats lag. En sådan hänvisning avser inte den främmande statens internationellt-privaträttsliga bestämmelser om inte något annat följer av bestämmelserna i 4 kap. I regel ska sålunda den s.k. renvoi-principen inte följas. Av hänvisningen i 18 § till artikel 21 i 1996 års Haagkonvention följer dock att vid tillämpningen av 18 § omfattar hänvisningen till främmande stats lag i vissa fall också bestämmelserna som hör till den internationella privaträtten. Frågan har kommenterats närmare i motiven till artikel 21.

2.3 Barnskyddslag

17 §. Ordande av barnskydd i vissa speciellsituationer. I 1 mom. i gällande lag bestäms vilken kommun som ska fatta beslut om familjevård eller anstaltsvård för ett barn i sådana fall där beslutet enligt Bryssel II a-förordningen ska fattas i Finland men där 1 mom. inte fastställer någon kommun som skulle vara skyldig att ordna denna vård. En motsvarande situation kan uppkomma med stöd av 1996 års Haagkonvention i sådana fall där behöriga myndigheter i en annan fördragsslutande stat gör bedömningen att ett barn kunde placeras i familje- eller anstalts-

vård i Finland i enlighet med artikel 33 i konventionen. Därför föreslås det att den myndighet som avses i 1 mom. ska besluta om ett barns placering också i sådana fall där frågan ska avgöras med stöd av ett fördrag som är bindande för Finland.

Paragrafens 2 mom. gäller ordnandet av skydd för barn som inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland. Enligt momentet får skydd för barnet ordnas endast om inget annat följer av Bryssel II a-förordningen. Också i 1996 års Haagkonvention begränsas rätten att ordna skydd för barn som inte är bosatta i Finland. Därför föreslås ett tillägg till paragrafen enligt vilket barnskydd ska kunna ordnas enligt momentet endast om inget annat följer av Bryssel II a-förordningen eller ett fördrag som är bindande för Finland.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande 3 mom. Eftersom 1996 års Haagkonvention har trätt i kraft föreslås ett nytt 4 mom. till paragrafen. Enligt momentet kan en framställning om utredning av behovet av skydd för ett barn i utlandet riktas till justitieministeriet, om barnet finns i stat som är fördragsslutande stat i 1996 års Haagkonvention. När justitieministeriet fått en sådan framställning ska ministeriet i egenskap av centralmyndighet översända framställningen till myndigheterna i den fördragsslutande stat som har information som är av betydelse för skyddet av barnet i fråga. En sådan framställning kan också göras om det i övrigt finns skäl att anta att myndigheterna i en sådan stat har uppgifter av betydelse för skyddet av barnet.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 61 i 1996 års Haagkonvention träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det tredje ratifikations-, godtagande eller godkännandeinstrument som avses i artikel 57 har deponerats. Konventionen trädde internationellt i kraft 1.1.2002.

Därefter träder konventionen kraft i förhållande till varje stat som senare ratificerar, godtar eller godkänner den, den första dagen

i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att den statens ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument har deponerats. Denna bestämmelse om ikraftträdandet tillämpas på bl.a. Finland eftersom Finland var medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt när konferensen samlades till sin 18:e session.

I förhållande till en stat som ansluter sig till konventionen träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter utgången av den period på sex månader som avses i artikel 58.3. Anslutningen får verkan endast i förhållande mellan den anslutande staten och de fördragsslutande stater som inte har gjort någon invändning mot anslutningen inom de nämnda sex månaderna.

Enligt ett beslut 5.6.2008 i EU-rådet för rättsliga och inrikes frågor ska de medlemsstater som anges i artikel 1 i beslutet deponera sina ratifikations- och anslutningsinstrument samtidigt. Finland hör till dessa stater. Ikraftträdandet av konventionen är sålunda också beroende av de övriga medlemsstaternas åtgärder.

Det föreslås att lagen om sättande i kraft av 1996 års Haagkonvention och om tillämpning av konventionen ska träda i kraft genom förordning av republikens president. De övriga lagarna föreslås träda i kraft genom förordning av statsrådet. Tidpunkten föreslås bli densamma som för ikraftträdandet av konventionen.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

I kapitel II i konventionen finns bestämmelser om de fördragsslutande staternas internationella behörighet till skydd för barnets person eller egendom. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen eftersom det finns gällande lagbestämmelser om de frågor

som konventionsbestämmelserna avser och frågorna enligt rådande uppfattning i Finland ska regleras i lag. Bestämmelser om internationell behörighet finns i bl.a. lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt och i lagen angående vissa familjerättsliga förhållanden av internationell natur.

I kapitel III finns bestämmelser om tillämplig lag och i kapitel IV om erkännande och verkställighet av domar som meddelats i en annan fördragsslutande stat. Dessa bestämmelser hör till området för lagstiftningen av samma skäl som bestämmelserna om internationell behörighet.

I kapitel V finns bestämmelser om samarbete, bl.a. om skyldigheten att i varje fördragsslutande stat utse en centralmyndighet som ska svara för de skyldigheter som myndigheterna åläggs enligt konventionen. Under senare tid har centralmyndigheten i regel angetts i lag. I artiklarna 32, 34—36 och 41—42 i kapitel V ingår bestämmelser om utbyte av upplysningar mellan samarbetande myndigheter och i artikel 37 finns ett förbud mot överlämnande av upplysningar i bl.a. sådana fall där åtgärden skulle kunna medföra fara för barnets person eller egendom. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen eftersom det finns bestämmelser om utbyte av upplysningar mellan myndigheter och sekretessbestämmelser i bl.a. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) och personuppgiftslagen (523/1999) där det bl.a. ingår bestämmelser om överföringen av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen.

4.2 Behandlingsordning

1996 års Haagkonvention ger inte främmande staters myndigheter rätt att utöva behörighet på finskt territorium och konventionen innehåller inte heller några andra bestämmelser som påverkar Finlands suveränitet.

Enligt artiklarna 8 och 9 i konventionen kan behörigheten att skydda ett barn i enskilda fall överföras från en stat till en annan

med stöd av artiklarna 5 och 6, dvs. till en stat som har bättre förutsättningar att bedöma vad som är till barnets bästa i det aktuella fallet. Här uppkommer frågan om bestämmelsernas förhållande till 21 § i grundlagen enligt vilken var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag.

Vid bedömningen måste man utgå från att artiklarna 5 och 6 bildar en helhet tillsammans med artiklarna 8 och 9. De förstnämnda artiklarna fastställer vilken fördragsslutande stat som är behörig i princip. Artiklarna 8 och 9 ger en viss flexibilitet åt behörighetsbestämmelserna och härigenom skapas förutsättningar för att ett ärende alltid ska kunna handläggas i den fördragsslutande stat som har de bästa förutsättningarna att komma fram till en lösning som är förenlig med barnets bästa. Om artiklarna 8 eller 9 åberopas avgörs frågan om behörig fördragsslutande stat genom det förfarande som anges i dem. Att behörighet överförs med stöd av dessa bestämmelser betyder därför inte att en part fräntas rätten att få sin sak behandlad i en behörig domstol, utan det blir fråga om en behörighetslösning där det konstateras att saken med beaktande av barnets bästa ska avgöras av en annan domstol än den som är behörig i första hand. Ett beslut som kan leda till att behörighet flyttas från Finland till en annan fördragsslutande stat får överklagas. Regeringen anser därför att de aktuella konventionsbestämmelserna inte strider mot 21 § i grundlagen.

Om man i strid med uppfattningen ovan skulle anse att överföringen av behörighet inkräktar på 21 § i grundlagen, är begränsningarna dock förenliga med de allmänna villkoren för begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. För det första finns det vägande skäl för konventionsbestämmelserna, dvs. strävan att främja att ett sådant avgörande uppnås som är till barnets bästa. Tillämpningen av bestämmelserna får ske i undantagsfall och beslutanderätten finns alltid hos den stat som primärt är behörig enligt artiklarna 5 och 6. Ett beslut som ger rätt att överföra behörigheten från Finland till en annan fördragsslutande stat kan dessutom alltid överklagas.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den i Haag den 19 oktober 1996 ingångna konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och

åtgärder till skydd för barn till den del konventionen hör till Finlands behörighet.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftsättande av konventionen

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Haag den 19 oktober 1996 ingångna konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Centralmyndighet i Finland

Justitieministeriet är i konventionen avsedd centralmyndighet i Finland.

Om centralmyndigheten med stöd av artiklarna 8, 9 eller 33 i konventionen får en framställning som riktats till finska myndigheter, ska centralmyndigheten överföra ärendet till den domstol eller myndighet som är behörig att avgöra ärendet.

Justitieministeriet sörjer för översättningen av meddelanden som myndigheterna med stöd av konventionen skickar via ministeriet, om en översättning är nödvändig enligt lagstiftningen eller konventionen.

3 §

Handräckning

Statliga och kommunala socialvårdsmyndigheter samt polismyndigheterna och gräns-

bevakningsväsendet ska på begäran av centralmyndigheten lämna handräckning för att utreda ett barns vistelseort och förhållanden. För att klarlägga omständigheter som rör intressebevakning av barn eller egendom som tillhör barnet ska handräckning lämnas av förmyndarmyndigheterna.

4 §

Beslut om att bifalla framställningar

Beslut om att bifalla en framställning som riktats till en finsk myndighet med stöd av artikel 8 eller 9 i konventionen ska fattas av den domstol eller myndighet som skulle vara behörig om ärendet avgjordes i Finland. Om en framställning av misstag har skickats till en domstol eller myndighet som inte är behörig i ärendet, ska denna utan dröjsmål överföra framställningen till den domstol eller myndighet som den anser vara behörig. Den som gjort framställningen ska underrättas om överföringen.

Om det i en framställning begärs att en finsk myndighet ska utöva behörighet i ett ärende, avgörs frågan om bifall i samband med att ärendet inleds här.

Om en framställning om att en främmande fördragsslutande stat ska bemyndigas rätt att utöva behörighet i ett ärende görs i något annat sammanhang än i samband med ett pågående mål om skydd för barn och en tingsrätt är behörig enligt 1 mom., ska frågan handläggas i enlighet med bestämmelserna om handläggning av ansökningsärenden. Ärendet

blir anhängigt när framställningen har kommit in till tingsrätten.

5 §

Framställningar hos myndigheter i en annan stat

Beslut om att göra en framställning enligt artikel 8 eller 9 i konventionen hos myndigheterna i en främmande fördragsslutande stat eller om att ge en part i ett ärende tillstånd att göra en sådan framställning ska fattas av den domstol eller myndighet som skulle vara behörig om ärendet avgjordes i Finland.

Frågan om att göra en framställning ska avgöras i samband med att ärendet inleds här.

6 §

Hörande av parterna

I ett ärende som gäller godkännande eller avgivande av en framställning ska den ges tillfälle att bli hörd som skulle ha denna rätt om ärendet avgjordes i Finland. Ett ärende får dock avgöras utan att personen i fråga ges tillfälle att bli hörd, om hans eller hennes åsikt framgår på ett tillförlitligt sätt av handlingarna i ärendet och det inte behövs något hörande för att klarlägga saken.

7 §

Sökande av ändring i beslut om godkännande eller avgivande av framställning

Beslut om att avvisa en i artikel 9 i konventionen avsedd framställning om att en främmande fördragsslutande stat ska bemyndigas att utöva behörighet, och beslut om att en framställning som avses i artikel 8 eller 9 inte ska göras får inte överklagas genom besvär.

Andra beslut om att godkänna eller göra en framställning får överklagas på det sätt som föreskrivs om sökande av ändring i beslut av domstolen eller myndigheten i fråga. Överklagandet ska behandlas skyndsamt.

8 §

Beslut om erkännande och verkställbarhet

Beslut om erkännande och verkställbarhet av beslut som meddelats i en främmande fördragsslutande stat ska fattas av Helsingfors hovrätt.

På upprättande och handläggning av ansökningar och på sökande av ändring gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 36—40 §, 42 § och 44 § 2 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

På de villkor som anges i artikel 34 i konventionen får socialvårdsmyndigheterna till den finska centralmyndigheten eller till utländska myndigheter som begär uppgifter med stöd av konventionen lämna ut sekretessbelagda uppgifter som socialvårdsmyndigheterna har rätt att lämna ut till finska domstolar och andra finska myndigheter enligt 18 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

På de villkor som anges i 1 mom. får finska förmyndarmyndigheter till de myndigheter som avses i 1 mom. lämna ut sekretessbelagda uppgifter, om förmyndarmyndigheterna enligt 92 § 3 mom. 1 eller 3 punkten i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) har rätt att lämna ut uppgifterna till finska domstolar eller andra finska myndigheter.

10 §

Utlåtande i ärende om umgängesrätt

Om ett ärende om umgängesrätt med barn ska avgöras i en främmande fördragsslutande stat och saken gäller kontakten mellan barnet och barnets i Finland bosatta förälder, får denna förälder begära ett utlåtande av socialnämnden om omständigheter som är viktiga för beviljandet eller utövandet av umgängesrätten. I utlåtandet får även sekretessbelagda uppgifter lämnas ut i enlighet med vad som

föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Utlåtandet lämnas av socialnämnden i den kommun som den förälder som framställer begäran är invånare i enligt 14 § i socialvårdslagen (710/1982). Utlåtandet skickas till den finska centralmyndigheten eller direkt till den behöriga myndigheten i den stat där ärendet ska avgöras.

11 §

Begränsningar av rätten att lämna ut uppgifter

Med avvikelse från bestämmelserna i 9 och 10 § får uppgifter dock inte lämnas ut och inte heller får den finska centralmyndigheten vidarebefordra uppgifter, om detta sannolikt skulle kunna medföra fara för barnets person eller egendom eller hota friheten eller livet för en medlem av barnets familj.

12 §

Intyg om vårdnadshavares eller intressebevakares ställning

På begäran av ett barns vårdnadshavare eller intressebevakare ska magistraten ge ett intyg över vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning och fullmakter, om

1) barnet är bosatt i Finland och den som begär intyget är vårdnadshavare eller intressebevakare direkt med stöd av lag, eller

2) det beslut som utgör grunden för vårdnadshavarens eller intressebevakarens ställning och fullmakter har fattats i Finland.

Magistraten har dock ingen skyldighet att ge ett intyg, om inte den som begär intyget visar att han eller hon behöver det i en främmande stat. Något intyg får inte ges, om inte de uppgifter som behövs för intyget framgår direkt av lag, befolkningsdatasystemet eller det register över förmynderskapsärenden som avses i 64 § i lagen om förmyndarverksamhet och den som framställer begäran inte ger in tillförlitliga upplysningar om uppgifterna.

Genom förordning av finansministeriet får det föreskrivas att endast en eller flera i förordningen angivna magistrater ska vara behöriga att utfärda intygen. En begäran om intyg samt medföljande upplysningar kan dock lämnas in hos vilken magistrat som helst. Om magistraten inte är behörig, ska den genast överföra ärendet till en magistrat som är behörig.

13 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.

Lag**om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 8 april 1983 angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 18 §, 20 § 2 mom., 22 och 29 a §, sådana de lyder, 18 §, 20 § 2 mom. och 22 § i lag 186/1994 och 29 a § i lag 1155/2004, samt
fogas till lagen en ny 18 a §, till 19 §, sådan den lyder i nämnda lag 186/1994, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 29 b § som följer:

4 kap.

19 §

Stadganden som hör till den internationella privaträttens område*Behörighet på grund av barnets boningsort*

18 §

Vårdnad om barn direkt med stöd av lag eller viljeförklaring

En finsk myndighet kan pröva ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt som om barnet vore bosatt i Finland, om barnet vistas i Finland och saknar boningsort på grund av oroligheter i sitt hemland eller om det inte går att utreda var barnet är bosatt.

Vårdnaden om ett barn och vårdnadens upphörande direkt på grund av lag eller viljeförklaring bestäms i enlighet med den stats lag som är tillämplig enligt artiklarna 16, 19 och 21 i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

20 §

Behörighet i övriga fall

18 a §

Tillämplig lag på utövandet av vårdnadshavarens uppgifter

Utövandet av vårdnadshavarens uppgifter bestäms enligt lagen i den stat där barnet är bosatt. Bosätter sig barnet i en annan stat, ska den statens lag tillämpas.

En finsk domstol kan i samband med ett ärende som gäller upplösande av äktenskap pröva ett ärende som gäller vårdnaden om makarnas barn och umgängesrätten, fastän barnet inte är bosatt i Finland när ärendet inleds, om

1) åtminstone den ena av barnets föräldrar är barnets vårdnadshavare och åtminstone den ena av barnets föräldrar är bosatt i Finland när ärendet inleds,

2) vårdnadshavarna, när ärendet inleddes, samtyckte till att ärendet prövas i Finland, och

3) det är förenligt med barnets bästa att domstolen utövar behörighet i ärendet.

22 §

Tillämplig lag vid beslut om vårdnad och umgängesrätt

När ärenden som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt avgörs och när avtal fastställs, ska finsk lag tillämpas. Om ärendet har nära anknytning till en främmande stat, kan den främmande statens lag dock undantagsvis beaktas, om barnets bästa kräver det.

29 a §

Bestämmelsernas subsidiaritet

Bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och

mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *Bryssel II a-förordningen*, eller av fördrag som binder Finland.

29 b §

Oförenlighet med grunderna för Finlands rättsordning och hänvisning till en främmande stats lag

En bestämmelse i en främmande stats lag som ska tillämpas enligt bestämmelserna i detta kapitel ska lämnas utan avseende, om tillämpning av bestämmelsen skulle leda till ett resultat som med beaktande av barnets bästa uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i Finland.

Om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, avser en hänvisning i detta kapitel till en främmande stats lag inte de bestämmelser i den främmande statens lag som hör till området för den internationella privaträtten.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

3.

Lag

om ändring av 17 § i barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i barnskyddslagen av den 13 april 2007 (417/2007) 17 § som följer:

17 §

Ordnanande av barnskydd i vissa specialsituationer

Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård ska avgöras i Finland enligt rådets förordning (EG) nr

2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller enligt ett fördrag som binder Finland, men det enligt 16 § inte finns någon kommun som är skyldig att ordna denna vård, ska myndigheterna i barnets senaste

bonings- eller vistelsekommun besluta hur vården ska ordnas. Har barnet inte haft någon bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska beslutet fattas av myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vistas eller, om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, av myndigheterna i den kommun där föräldrarna eller någondera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska beslutet fattas av myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man att ordna familje- eller anstaltsvård för barnet i Finland, ska vården ordnas och kostnaderna betalas av den kommun vars myndigheter fattade beslutet enligt bestämmelserna ovan.

Den kommun som bestäms enligt grunderna i 1 mom. ska också ordna barnskyddet för ett barn vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, om barnet enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland men barnet, enligt de preliminära uppgifter som ministeriet inhämtat, ska

anses sakna tillgång till ändamålsenlig vård i sitt hem- eller vistelseland. Barnskydd kan med stöd av detta moment endast ordnas, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 1 mom. eller av ett fördrag som är bindande för Finland.

Kommunen kan genom utrikesministeriet begära handräckning för att i utlandet utreda behovet av barnskydd. En utredning utomlands kan även utföras av den som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) får utföra uppgifter som notarius publicus.

Om barnet vistas i en fördragsslutande stat till konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn eller om det annars finns skäl att anta att myndigheterna i en sådan stat har uppgifter som är av betydelse för skyddet av barnet, kan begäran om utredning av skyddsbehovet riktas till justitieministeriet.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 19 december 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister Tuija Brax

Fördragstext

KONVENTION OM BEHÖRIGHET,
TILLÄMPLIG LAG, ERKÄNNANDE,
VERKSTÄLLIGHET OCH SAMARBETE
I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR
OCH ÅTGÄRDER TILL SKYDD FÖR
BARN

(Ingicks den 19 oktober 1996)

De stater som har undertecknat denna konvention,

som beaktar behovet att förbättra skyddet för barn i internationella situationer,

som önskar undvika konflikter mellan sina rättssystem när det gäller behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet i samband med åtgärder till skydd för barn,

som erinrar om vikten av internationellt samarbete till skydd för barn,

som bekräftar att barnets bästa ska komma i främsta rummet,

som noterar att konventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor till skydd för underåriga behöver revideras,

som önskar upprätta gemensamma bestämmelser i detta syfte, med beaktande av Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989,

har kommit överens om följande bestämmelser.

KAPITEL I

Konventionens tillämpningsområde

Artikel 1

1. Ändamålet med denna konvention är följande:

a) Att fastställa den stat vars myndigheter har behörighet att vidta åtgärder till skydd

CONVENTION CONCERNANT LA
COMPÉTENCE, LA LOI APPLICABLE,
LA RECONNAISSANCE, L'EXÉCUTION
ET LA COOPÉRATION EN MATIÈRE
DE RESPONSABILITÉ PARENTALE ET
DE MESURES DE PROTECTION DES
ENFANTS

(Conclue le 19 octobre 1996)

Les Etats signataires de la présente Convention,

Considérant qu'il convient de renforcer la protection des enfants dans les situations à caractère international,

Désirant éviter des conflits entre leurs systèmes juridiques en matière de compétence, loi applicable, reconnaissance et exécution des mesures de protection des enfants,

Rappelant l'importance de la coopération internationale pour la protection des enfants,

Confirmant que l'intérêt supérieur de l'enfant doit être une considération primordiale,

Constatant la nécessité de reviser la Convention du 5 octobre 1961 concernant la compétence des autorités et la loi applicable en matière de protection des mineurs,

Désirant établir des dispositions communes à cet effet, en tenant compte de la Convention des Nations Unies relative aux droits de l'enfant, du 20 novembre 1989,

Sont convenus des dispositions suivantes:

CHAPITRE I

Champ d'application de la convention

Article premier

1. La présente Convention a pour objet:

a) de déterminer l'Etat dont les autorités ont compétence pour prendre des mesures

för barnets person eller egendom.

b) Att fastställa vilken lag dessa myndigheter ska tillämpa när de utövar sin behörighet.

c) Att fastställa vilken lag som är tillämplig på föräldraansvar.

d) Att föreskriva erkännande och verkställighet av sådana skyddsåtgärder i alla fördragsslutande stater.

e) Att upprätta sådant samarbete mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna som krävs för att uppnå denna konventions mål.

2. I denna konvention omfattar begreppet "föräldraansvar" vårdnad eller varje liknande förhållande som avgör föräldrars, förmyndares eller andra rättsliga företrädares rättigheter, befogenheter och ansvar i förhållande till barnets person eller egendom.

Artikel 2

Konventionen ska tillämpas på barn från födelsen till dess att de uppnått 18 års ålder.

Artikel 3

De åtgärder som avses i artikel 1 kan i synnerhet gälla

a) tillerkännande, utövande, upphörande eller begränsande av föräldraansvar liksom delegering av detsamma,

b) vårdnad, inbegripet de rättigheter som hänför sig till omvårdnaden om barnets person, och särskilt rätten att bestämma var barnet ska bo, samt umgänge, inbegripet rätten att för en begränsad tid ta med barnet till en annan plats än den där barnet har hemvist,

c) förmyndarskap, godmanskap och liknande institut,

d) förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för barnets person eller egendom, företräda eller bistå barnet,

tendant à la protection de la personne ou des biens de l'enfant;

b) de déterminer la loi applicable par ces autorités dans l'exercice de leur compétence;

c) de déterminer la loi applicable à la responsabilité parentale;

d) d'assurer la reconnaissance et l'exécution des mesures de protection dans tous les Etats contractants;

e) d'établir entre les autorités des Etats contractants la coopération nécessaire à la réalisation des objectifs de la Convention.

2. Aux fins de la Convention, l'expression «responsabilité parentale» comprend l'autorité parentale ou tout autre rapport d'autorité analogue déterminant les droits, les pouvoirs et les obligations des parents, d'un tuteur ou autre représentant légal à l'égard de la personne ou des biens de l'enfant.

Article 2

La Convention s'applique aux enfants à partir de leur naissance et jusqu'à ce qu'ils aient atteint l'âge de 18 ans.

Article 3

Les mesures prévues à l'article premier peuvent porter notamment sur:

a) l'attribution, l'exercice et le retrait total ou partiel de la responsabilité parentale, ainsi que la délégation de celle-ci;

b) le droit de garde, comprenant le droit portant sur les soins de la personne de l'enfant, et en particulier celui de décider de son lieu de résidence, ainsi que le droit de visite, comprenant le droit d'emmener l'enfant pour une période limitée dans un lieu autre que celui de sa résidence habituelle;

c) la tutelle, la curatelle et les institutions analogues;

d) la désignation et les fonctions de toute personne ou organisme chargé de s'occuper de la personne ou des biens de l'enfant, de le représenter ou de l'assister;

e) placering av barnet i familjehem eller på en institution, eller om vård av ett barn genom kafala eller liknande institut,

f) tillsyn genom en offentlig myndighet av den omvårdnad barnet får av en person som har ansvar för barnet,

g) förvaltning av, bevarande av eller förfogande över barnets egendom.

Artikel 4

Denna konvention ska inte tillämpas på

a) fastställande eller bestridande av föräldraskap,

b) beslut om adoption, åtgärder som utgör förberedelser för adoption, ogiltigförklaring eller upphävande av adoption,

c) barnets efternamn och förnamn,

d) myndighetsförklaring,

e) underhållsskyldighet,

f) truster och arv,

g) social trygghet,

h) offentligrättsliga åtgärder av allmän karaktär för utbildning och hälsa,

i) åtgärder som vidtas till följd av brottsliga gärningar som har begåtts av barn,

j) beslut om asylrätt och invandring.

KAPITEL II

Behörighet

Artikel 5

1. De rättsliga eller administrativa myndigheterna i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist ska vara behöriga att vidta åtgärder som syftar till skydd för barnets person eller egendom.

2. Med förbehåll för artikel 7 ska, när barnet får ett nytt hemvist i en annan fördragsslutande stat, myndigheterna i den nya hemviststaten vara behöriga.

e) le placement de l'enfant dans une famille d'accueil ou dans un établissement, ou son recueil légal par kafala ou par une institution analogue;

f) la supervision par les autorités publiques des soins dispensés à l'enfant par toute personne ayant la charge de cet enfant;

g) l'administration, la conservation ou la disposition des biens de l'enfant.

Article 4

Sont exclus du domaine de la Convention:

a) l'établissement et la contestation de la filiation;

b) la décision sur l'adoption et les mesures qui la préparent, ainsi que l'annulation et la révocation de l'adoption;

c) les nom et prénoms de l'enfant;

d) l'émancipation;

e) les obligations alimentaires;

f) les trusts et successions;

g) la sécurité sociale;

h) les mesures publiques de caractère général en matière d'éducation et de santé;

i) les mesures prises en conséquence d'infractions pénales commises par des enfants;

j) les décisions sur le droit d'asile et en matière d'immigration.

CHAPITRE II

Compétence

Article 5

1. Les autorités, tant judiciaires qu'administratives, de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant sont compétentes pour prendre des mesures tendant à la protection de sa personne ou de ses biens.

2. Sous réserve de l'article 7, en cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant dans un autre Etat contractant, sont compétentes les autorités de l'Etat de la nouvelle résidence habituelle.

Artikel 6

1. När det gäller flyktingbarn och barn som på grund av oroligheter i sitt land har fördrivits från detta ska myndigheterna i den fördragsslutande stat dit dessa barn har flytt ha den behörighet som anges i artikel 5.1.

2. Bestämmelserna i punkt 1 ska också tillämpas på barn vars hemvist inte kan fastställas.

Artikel 7

1. Vid fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn ska myndigheterna i den fördragsslutande stat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet behålla sin behörighet tills barnet har fått hemvist i en annan stat, och

a) varje person, institution eller annat organ som har vårdnad om barnet har godtagit bortförandet eller kvarhållandet, eller

b) barnet har varit bosatt i denna andra stat i minst ett år efter det att den person, den institution eller det andra organ som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig, ingen begäran om återlämnande som lämnats in under den perioden väntar på avgörande, och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö.

2. Ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn ska betraktas som olovligt om det

a) strider mot en vårdnad som har anförtrots en person, en institution eller något annat organ, antingen gemensamt eller för sig, enligt lagen i den stat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet, och

b) denna rätt verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum.

Vårdnad som avses i a kan i första hand uppkomma direkt på grund av lag eller ge-

Article 6

1. Pour les enfants réfugiés et les enfants qui, par suite de troubles prévalant dans leur pays, sont internationalement déplacés, les autorités de l'Etat contractant sur le territoire duquel ces enfants sont présents du fait de leur déplacement exercent la compétence prévue au paragraphe premier de l'article 5.

2. La disposition du paragraphe précédent s'applique également aux enfants dont la résidence habituelle ne peut être établie.

Article 7

1. En cas de déplacement ou de non-retour illicite de l'enfant, les autorités de l'Etat contractant dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour conservent leur compétence jusqu'au moment où l'enfant a acquis une résidence habituelle dans un autre Etat et que:

a) toute personne, institution ou autre organisme ayant le droit de garde a acquiescé au déplacement ou au non-retour; ou

b) l'enfant a résidé dans cet autre Etat pour une période d'au moins un an après que la personne, l'institution ou tout autre organisme ayant le droit de garde a connu ou aurait dû connaître le lieu où se trouvait l'enfant, aucune demande de retour présentée pendant cette période n'est encore en cours d'examen, et l'enfant s'est intégré dans son nouveau milieu.

2. Le déplacement ou le non-retour de l'enfant est considéré comme illicite:

a) lorsqu'il a lieu en violation d'un droit de garde, attribué à une personne, une institution ou tout autre organisme, seul ou conjointement, par le droit de l'Etat dans lequel l'enfant avait sa résidence habituelle immédiatement avant son déplacement ou son non-retour, et

b) que ce droit était exercé de façon effective, seul ou conjointement, au moment du déplacement ou du non-retour, ou l'eût été si de tels événements n'étaient survenus.

Le droit de garde visé à la lettre a peut notamment résulter d'une attribution de plein

nom ett rättsligt eller administrativt avgörande, eller genom en överenskommelse med rättslig verkan enligt lagen i den staten.

3. Så länge de myndigheter som avses i punkt 1 har kvar sin behörighet kan myndigheterna i den fördragsslutande stat dit barnet har förts eller där det har hållits kvar endast vidta sådana åtgärder i brådskande fall enligt artikel 11 som är nödvändiga för att skydda barnets person eller egendom.

Artikel 8

1. I undantagsfall kan den myndighet i en fördragsslutande stat som är behörig enligt artikel 5 eller 6, om den anser att myndigheten i en annan fördragsslutande stat i det särskilda fallet är bättre lämpad att bedöma vad som är till barnets bästa, antingen

- begära, direkt eller med hjälp av centralmyndigheten, att den andra myndigheten ska åta sig behörighet för att vidta sådana skyddsåtgärder som den anser nödvändig, eller

- låta handläggningen av ärendet vila och ge parterna tillfälle att lämna i en sådan framställning till myndigheten i den andra staten.

2. De fördragsslutande stater till vars myndigheter en framställning i enlighet med punkt 1 kan riktas är

- a) en stat i vilken barnet är medborgare,

- b) en stat i vilken egendom som tillhör barnet finns,

- c) en stat vid vars myndigheter talan har väckts om äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller om annullering av äktenskap mellan barnets föräldrar,

- d) en stat till vilken barnet har en väsentlig anknytning.

3. De berörda myndigheterna får samsamman överlägga i frågan.

4. Den myndighet till vilken en framställning har riktats i enlighet med punkt 1 får åta sig behörigheten i stället för den myndighet som är behörig enligt artikel 5 eller 6, om den tillfrågade myndigheten anser att detta är till barnets bästa.

droit, d'une décision judiciaire ou administrative, ou d'un accord en vigueur selon le droit de cet Etat.

3. Tant que les autorités mentionnées au paragraphe premier conservent leur compétence, les autorités de l'Etat contractant où l'enfant a été déplacé ou retenu ne peuvent prendre que les mesures urgentes nécessaires à la protection de la personne ou des biens de l'enfant, conformément à l'article 11.

Article 8

1. A titre d'exception, l'autorité de l'Etat contractant compétente en application des articles 5 ou 6, si elle considère que l'autorité d'un autre Etat contractant serait mieux à même d'apprécier dans un cas particulier l'intérêt supérieur de l'enfant, peut

- soit demander à cette autorité, directement ou avec le concours de l'Autorité centrale de cet Etat, d'accepter la compétence pour prendre les mesures de protection qu'elle estimera nécessaires,

- soit surseoir à statuer et inviter les parties à saisir d'une telle demande l'autorité de cet autre Etat.

2. Les Etats contractants dont une autorité peut être requise ou saisie dans les conditions fixées au paragraphe précédent sont:

- a) un Etat dont l'enfant possède la nationalité,

- b) un Etat dans lequel sont situés des biens de l'enfant,

- c) un Etat dont une autorité est saisie d'une demande en divorce ou séparation de corps des parents de l'enfant, ou en annulation de leur mariage,

- d) un Etat avec lequel l'enfant présente un lien étroit.

3. Les autorités concernées peuvent procéder à un échange de vues.

4. L'autorité requise ou saisie dans les conditions prévues au paragraphe premier peut accepter la compétence, en lieu et place de l'autorité compétente en application des articles 5 ou 6, si elle considère que tel est l'intérêt supérieur de l'enfant.

Artikel 9

1. Om myndigheterna i en fördragsslutande stat som avses i artikel 8.2 anser att de i det särskilda fallet är bättre lämpade att bedöma vad som är till barnets bästa får de antingen

- begära, direkt eller med hjälp av centralmyndigheten, att den behöriga myndigheten i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist ska bemyndiga dem att utöva behörighet för att vidta de skyddsåtgärder som de anser nödvändiga, eller

- ge parterna tillfälle att lämna in en sådan framställning till myndigheten i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist.

2. De berörda myndigheterna får samsamman överlägga i frågan.

3. Den myndighet som lämnade framställningen får utöva behörighet i stället för myndigheten i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist endast om den sistnämnda myndigheten har beviljat framställningen.

Artikel 10

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 5—9 får myndigheterna i en fördragsslutande stat där en ansökan är upptagen till prövning om äktenskapsskillnad eller hemskillnad eller om annullering av äktenskap mellan föräldrarna till ett barn som har hemvist i en annan fördragsslutande stat, om lagen i deras stat så föreskriver, vidta åtgärder avsedda att skydda ett sådant barns person eller egendom om

a) en av barnets föräldrar vid den tidpunkt då förfarandet inleds har hemvist i den staten och en av dem har föräldraansvar för barnet, samt

b) dessa myndigheters behörighet att vidta sådana åtgärder har godtagits av föräldrarna och av eventuella andra personer som har föräldraansvar för barnet, och detta är till barnets bästa.

2. Den i punkt 1 angivna behörigheten att vidta åtgärder för att skydda barnet upphör

Article 9

1. Les autorités des Etats contractants mentionnés à l'article 8, paragraphe 2, si elles considèrent qu'elles sont les mieux à même d'apprécier dans un cas particulier l'intérêt supérieur de l'enfant, peuvent

—soit demander à l'autorité compétente de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant, directement ou avec le concours de l'Autorité centrale de cet Etat, de leur permettre d'exercer la compétence pour prendre les mesures de protection qu'elles estiment nécessaires,

—soit inviter les parties à présenter une telle demande devant les autorités de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant.

2. Les autorités concernées peuvent procéder à un échange de vues.

3. L'autorité à l'origine de la demande ne peut exercer la compétence en lieu et place de l'autorité de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant que si cette autorité a accepté la demande.

Article 10

1. Sans préjudice des articles 5 à 9, les autorités d'un Etat contractant, dans l'exercice de leur compétence pour connaître d'une demande en divorce ou séparation de corps des parents d'un enfant résidant habituellement dans un autre Etat contractant, ou en annulation de leur mariage, peuvent prendre, si la loi de leur Etat le permet, des mesures de protection de la personne ou des biens de l'enfant,

a) si, au commencement de la procédure, l'un des parents réside habituellement dans cet Etat et que l'un d'eux ait la responsabilité parentale à l'égard de l'enfant, et

b) si la compétence de ces autorités pour prendre de telles mesures a été acceptée par les parents, ainsi que par toute autre personne ayant la responsabilité parentale à l'égard de l'enfant et si cette compétence est conforme à l'intérêt supérieur de l'enfant.

2. La compétence prévue au paragraphe premier pour prendre des mesures de protec-

så snart beslutet om att bevilja eller avslå ansökan om äktenskapsskillnad, hemskilnad eller annullering av äktenskapet har vunnit laga kraft eller förfarandet har avslutats av något annat skäl.

Artikel 11

1. I alla brådskande fall ska myndigheterna i varje fördragsslutande stat på vars territorium barnet eller egendom som tillhör barnet finns ha behörighet att vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

2. De åtgärder som vidtas med stöd av punkt 1 avseende ett barn som har hemvist i en fördragsslutande stat ska upphöra att gälla så snart de myndigheter som är behöriga enligt artiklarna 5—10 har vidtagit de åtgärder som situationen kräver.

3. De åtgärder som vidtas med stöd av punkt 1 avseende ett barn som har hemvist i en icke-fördragsslutande stat ska upphöra att gälla i varje fördragsslutande stat så snart de åtgärder som situationen kräver och som vidtas av en annan stats myndigheter erkänns i den fördragsslutande staten i fråga.

Artikel 12

1. Med förbehåll för artikel 7 ska myndigheterna i en fördragsslutande stat på vars territorium barnet eller egendom som tillhör barnet finns vara behöriga att vidta tillfälliga åtgärder till skydd för barnets person eller egendom, med territoriell verkan endast i staten i fråga, såvida åtgärderna inte är oförenliga med åtgärder som redan har vidtagits av de myndigheter som är behöriga enligt artiklarna 5—10.

2. De åtgärder som vidtas med stöd av punkt 1 avseende ett barn med hemvist i en fördragsslutande stat ska upphöra att gälla så snart de myndigheter som är behöriga enligt artiklarna 5—10 har fattat beslut i fråga om skyddsåtgärder som situationen kan kräva.

tion de l'enfant cesse dès lors que la décision faisant droit ou rejetant la demande en divorce, séparation de corps ou annulation du mariage est devenue définitive ou que la procédure a pris fin pour un autre motif.

Article 11

1. Dans tous les cas d'urgence, les autorités de chaque Etat contractant sur le territoire duquel se trouve l'enfant ou des biens lui appartenant sont compétentes pour prendre les mesures de protection nécessaires.

2. Les mesures prises en application du paragraphe précédent à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat contractant cessent d'avoir effet dès que les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10 ont pris les mesures exigées par la situation.

3. Les mesures prises en application du paragraphe premier à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat non contractant cessent d'avoir effet dans chaque Etat contractant dès qu'y sont reconnues les mesures exigées par la situation, prises par les autorités d'un autre Etat.

Article 12

1. Sous réserve de l'article 7, les autorités d'un Etat contractant sur le territoire duquel se trouve l'enfant ou des biens lui appartenant sont compétentes pour prendre des mesures de protection de la personne ou des biens de l'enfant, ayant un caractère provisoire et une efficacité territoriale restreinte à cet Etat, pour autant que de telles mesures ne soient pas incompatibles avec celles déjà prises par les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10.

2. Les mesures prises en application du paragraphe précédent à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat contractant cessent d'avoir effet dès que les autorités compétentes en vertu des articles 5 à 10 se sont prononcées sur les mesures que pourrait exiger la situation.

3. De åtgärder som vidtas med stöd av punkt 1 avseende ett barn med hemvist i en icke-fördragsslutande stat ska upphöra att gälla i den fördragsslutande stat där åtgärderna vidtogs, så snart de åtgärder som situationen kräver och som vidtas av en annan stats myndigheter erkänns i den fördragsslutande staten i fråga.

3. Les mesures prises en application du paragraphe premier à l'égard d'un enfant ayant sa résidence habituelle dans un Etat non contractant cessent d'avoir effet dans l'Etat contractant où elles ont été prises dès qu'y sont reconnues les mesures exigées par la situation, prises par les autorités d'un autre Etat.

Artikel 13

1. De myndigheter i en fördragsslutande stat som enligt artiklarna 5—10 är behöriga att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom ska avstå från att utöva sin behörighet om, vid den tidpunkt då förfarandet inleds, motsvarande åtgärder har begärts och fortfarande övervägs hos myndigheterna i en annan fördragsslutande stat som vid tidpunkten för begäran är behöriga enligt artiklarna 5—10.

2. Bestämmelserna i punkt 1 ska inte tillämpas om de myndigheter till vilka framställningen om åtgärder ursprungligen riktades har avstått från behörighet.

Article 13

1. Les autorités d'un Etat contractant qui sont compétentes selon les articles 5 à 10 pour prendre des mesures de protection de la personne ou des biens de l'enfant doivent s'abstenir de statuer si, lors de l'introduction de la procédure, des mesures correspondantes ont été demandées aux autorités d'un autre Etat contractant alors compétentes en vertu des articles 5 à 10 et sont encore en cours d'examen.

2. La disposition du paragraphe précédent ne s'applique pas si les autorités devant lesquelles la demande de mesures a été initialement présentée ont renoncé à leur compétence.

Artikel 14

De åtgärder som vidtas med stöd av artiklarna 5—10 ska gälla enligt sina villkor, även om grunden för behörigheten har upphört genom ändrade förhållanden, så länge de myndigheter som är behöriga enligt konventionen inte har ändrat, ersatt eller upphävt åtgärderna.

Article 14

Les mesures prises en application des articles 5 à 10 restent en vigueur dans les limites qui sont les leurs, même lorsqu'un changement des circonstances a fait disparaître l'élément sur lequel était fondée la compétence, tant que les autorités compétentes en vertu de la Convention ne les ont pas modifiées, remplacées ou levées.

KAPITEL III

Tillämplig lag

Artikel 15

1. Myndigheterna i de fördragsslutande staterna ska tillämpa sin egen lag vid utövandet av sin behörighet enligt bestämmelserna i kapitel II.

2. Myndigheterna i de fördragsslutande staterna får emellertid, i den mån som skyd-

CHAPITRE III

Loi applicable

Article 15

1. Dans l'exercice de la compétence qui leur est attribuée par les dispositions du chapitre II, les autorités des Etats contractants appliquent leur loi.

2. Toutefois, dans la mesure où la protection de la personne ou des biens de

det för barnets person eller egendom kräver detta, undantagsvis tillämpa eller beakta lagen i en annan stat till vilken situationen har väsentlig anknytning.

3. Om barnet får ett nytt hemvist i en annan fördragsslutande stat, ska den statens lag från och med tidpunkten för ändringen bestämma villkoren för tillämpningen av de åtgärder som har vidtagits i den stat där barnet tidigare hade hemvist.

Artikel 16

1. Tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar direkt på grund av lag, utan ingripande av en rättslig eller administrativ myndighet, ska bestämmas av lagen i den stat där barnet har hemvist.

2. Tillerkännande eller upphörande av föräldraansvar genom en överenskommelse eller en ensidig rättshandling utan ingripande av en rättslig eller administrativ myndighet ska bestämmas av lagen i den stat där barnet har hemvist vid den tidpunkt då överenskommelsen eller den ensidiga rättshandlingen får verkan.

3. Föräldraansvar som föreligger enligt lagen i den stat där barnet har hemvist består efter en ändring av hemvistet till en annan stat.

4. Om barnet får ett nytt hemvist, ska tillerkännande av föräldraansvar direkt på grund av lag till en person som inte redan har föräldraansvar bestämmas av den nya hemviststatens lag.

Artikel 17

Utövandet av föräldraansvaret ska bestämmas av lagen i den stat där barnet har hemvist. Om barnets hemvist ändras, ska utövandet av föräldraansvaret bestämmas av den nya hemviststatens lag.

l'enfant le requiert, elles peuvent exceptionnellement appliquer ou prendre en considération la loi d'un autre Etat avec lequel la situation présente un lien étroit.

3. En cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant dans un autre Etat contractant, la loi de cet autre Etat régit, à partir du moment où le changement est survenu, les conditions d'application des mesures prises dans l'Etat de l'ancienne résidence habituelle.

Article 16

1. L'attribution ou l'extinction de plein droit d'une responsabilité parentale, sans intervention d'une autorité judiciaire ou administrative, est régie par la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant.

2. L'attribution ou l'extinction d'une responsabilité parentale par un accord ou un acte unilatéral, sans intervention d'une autorité judiciaire ou administrative, est régie par la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant au moment où l'accord ou l'acte unilatéral prend effet.

3. La responsabilité parentale existant selon la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant subsiste après le changement de cette résidence habituelle dans un autre Etat.

4. En cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant, l'attribution de plein droit de la responsabilité parentale à une personne qui n'est pas déjà investie de cette responsabilité est régie par la loi de l'Etat de la nouvelle résidence habituelle.

Article 17

L'exercice de la responsabilité parentale est régi par la loi de l'Etat de la résidence habituelle de l'enfant. En cas de changement de la résidence habituelle de l'enfant, il est régi par la loi de l'Etat de la nouvelle résidence habituelle.

Artikel 18

Det föräldraansvar som avses i artikel 16 får upphävas eller villkoren för utövandet av föräldraansvaret får ändras genom åtgärder som vidtas enligt denna konvention.

Article 18

La responsabilité parentale prévue à l'article 16 pourra être retirée ou ses conditions d'exercice modifiées par des mesures prises en application de la Convention.

Artikel 19

1. Giltigheten av en rättshandling som företagits mellan tredje man och en annan person som enligt lagen i den stat där rättshandlingen företogs är behörig att handla som barnets lagliga företrädare får inte angripas, och tredje man kan inte hållas ansvarig enbart på grund av att den andra personen inte var behörig att handla som barnets lagliga företrädare enligt den lag som anges i bestämmelserna i detta kapitel, såvida inte tredje man visste eller borde ha vetat att föräldraansvaret regleras i den lagen.

2. Punkt 1 ska tillämpas endast om rättshandlingen företogs mellan personer som befann sig på samma stats territorium.

Article 19

1. La validité d'un acte passé entre un tiers et une autre personne qui aurait la qualité de représentant légal selon la loi de l'Etat où l'acte a été passé ne peut être contestée, ni la responsabilité du tiers engagée, pour le seul motif que l'autre personne n'avait pas la qualité de représentant légal en vertu de la loi désignée par les dispositions du présent chapitre, sauf si le tiers savait ou devait savoir que la responsabilité parentale était régie par cette loi.

2. Le paragraphe précédent ne s'applique que dans le cas où l'acte a été passé entre personnes présentes sur le territoire d'un même Etat.

Artikel 20

Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas även om den lag som anvisas genom dessa bestämmelser är en icke-fördragsslutande stats lag.

Article 20

Les dispositions du présent chapitre sont applicables même si la loi qu'elles désignent est celle d'un Etat non contractant.

Artikel 21

1. Med "lag" avses i detta kapitel den gällande lagen i en stat, med undantag för dess lagvalsregler.

2. Om den tillämpliga lagen enligt artikel 16 är en icke-fördragsslutande stats lag och om den statens lagvalsregler anvisar lagen i en annan icke-fördragsslutande stat som skulle tillämpa sin egen lag, ska dock lagen i den staten tillämpas. Om den andra icke-fördragsslutande staten inte skulle tillämpa sin egen lag, ska den lag tillämpas som anvisas genom artikel 16.

Article 21

1. Au sens du présent chapitre, le terme «loi» désigne le droit en vigueur dans un Etat, à l'exclusion des règles de conflit de lois.

2. Toutefois, si la loi applicable en vertu de l'article 16 est celle d'un Etat non contractant et que les règles de conflit de cet Etat désignent la loi d'un autre Etat non contractant qui appliquerait sa propre loi, la loi de cet autre Etat est applicable. Si la loi de cet autre Etat non contractant ne se reconnaît pas applicable, la loi applicable est celle désignée par l'article 16.

Artikel 22

Den lag som anvisas genom bestämmelserna i detta kapitel får åsidosättas endast om tillämpningen är uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen (ordre public), med hänsyn tagen till barnets bästa.

KAPITEL IV

Erkännande och verkställighet*Artikel 23*

1. De åtgärder som vidtas av en fördragsslutande stats myndigheter ska erkännas direkt på grund av lag i samtliga övriga fördragsslutande stater.

2. Erkännande får dock vägras

a) om åtgärden har vidtagits av en myndighet vars behörighet inte grundades på någon av de omständigheter som anges i kapitel II,

b) om åtgärden i strid med grundläggande förfaranderegler i den anmodade staten har vidtagits inom ramen för ett rättsligt eller administrativt förfarande utan att barnet har fått möjlighet att komma till tals, såvida det inte är fråga om ett brådskande fall,

c) om en person begär det och hävdar att åtgärden hindrar honom eller henne att utöva sitt föräldraansvar, om åtgärden har vidtagits utan att personen i fråga har fått möjlighet att yttra sig, såvida det inte är fråga om ett brådskande fall,

d) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (ordre public) i den anmodade staten, med hänsyn tagen till barnets bästa,

e) om åtgärden är oförenlig med en senare åtgärd som har vidtagits i den icke-fördragsslutande stat där barnet har hemvist, om den senare åtgärden uppfyller kraven för erkännande i den anmodade staten,

f) om förfarandet i artikel 33 inte har följts.

Article 22

L'application de la loi désignée par les dispositions du présent chapitre ne peut être écartée que si cette application est manifestement contraire à l'ordre public, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant.

CHAPITRE IV

Reconnaissance et exécution*Article 23*

1. Les mesures prises par les autorités d'un Etat contractant sont reconnues de plein droit dans les autres Etats contractants.

2. Toutefois, la reconnaissance peut être refusée:

a) si la mesure a été prise par une autorité dont la compétence n'était pas fondée sur un chef de compétence prévu au chapitre II;

b) si la mesure a été prise, hors le cas d'urgence, dans le cadre d'une procédure judiciaire ou administrative, sans qu'ait été donnée à l'enfant la possibilité d'être entendu, en violation des principes fondamentaux de procédure de l'Etat requis;

c) à la demande de toute personne prétendant que cette mesure porte atteinte à sa responsabilité parentale, si cette mesure a été prise, hors le cas d'urgence, sans qu'ait été donnée à cette personne la possibilité d'être entendue;

d) si la reconnaissance est manifestement contraire à l'ordre public de l'Etat requis, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant;

e) si la mesure est incompatible avec une mesure prise postérieurement dans l'Etat non contractant de la résidence habituelle de l'enfant, lorsque cette dernière mesure réunit les conditions nécessaires à sa reconnaissance dans l'Etat requis;

f) si la procédure prévue à l'article 33 n'a pas été respectée.

Artikel 24

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23.1 får varje berörd part begära att de behöriga myndigheterna i en fördragsslutande stat beslutar om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd som har vidtagits i en annan fördragsslutande stat. Förfarandet ska regleras i den anmodade statens lag.

Artikel 25

Myndigheten i den anmodade staten ska vara bunden av bedömningen av de faktiska omständigheter på vilka myndigheten i den stat där åtgärden vidtogs grundade sin behörighet.

Artikel 26

1. Om åtgärder som vidtas i en fördragsslutande stat och är verkställbara i den staten kräver verkställighet i en annan fördragsslutande stat, ska åtgärderna på begäran av en berörd part förklaras verkställbara eller registreras för verkställighet i den andra fördragsslutande staten i enlighet med det förfarande som anges i den statens lag.

2. Varje fördragsslutande stat ska tillämpa ett enkelt och snabbt förfarande för verkställbarhetsförklaringen eller registreringen.

3. Verkställbarhetsförklaringen eller registreringen får vägras endast på någon av de i artikel 23.2 angivna grunderna.

Artikel 27

Ingen omprövning i sak av den vidtagna åtgärden får äga rum, med förbehåll för den omprövning som är nödvändig för att tillämpa de föregående artiklarna.

Artikel 28

Åtgärder som har vidtagits i en fördragsslutande stat och förklarats verkställbara eller registrerats för verkställighet i en annan

Article 24

Sans préjudice de l'article 23, paragraphe premier, toute personne intéressée peut demander aux autorités compétentes d'un Etat contractant qu'il soit statué sur la reconnaissance ou la non-reconnaissance d'une mesure prise dans un autre Etat contractant. La procédure est régie par la loi de l'Etat requis.

Article 25

L'autorité de l'Etat requis est liée par les constatations de fait sur lesquelles l'autorité de l'Etat qui a pris la mesure a fondé sa compétence.

Article 26

1. Si les mesures prises dans un Etat contractant et qui y sont exécutoires comportent des actes d'exécution dans un autre Etat contractant, elles sont, dans cet autre Etat, déclarées exécutoires ou enregistrées aux fins d'exécution, sur requête de toute partie intéressée, selon la procédure prévue par la loi de cet Etat.

2. Chaque Etat contractant applique à la déclaration d'exequatur ou à l'enregistrement une procédure simple et rapide.

3. La déclaration d'exequatur ou l'enregistrement ne peuvent être refusés que pour l'un des motifs prévus à l'article 23, paragraphe 2.

Article 27

Sous réserve de ce qui est nécessaire pour l'application des articles qui précèdent, l'autorité de l'Etat requis ne procédera à aucune révision au fond de la mesure prise.

Article 28

Les mesures prises dans un Etat contractant, qui sont déclarées exécutoires ou enregistrées aux fins d'exécution dans un autre

fördragsslutande stat, ska verkställas i den senare staten som om de hade vidtagits av myndigheterna där. Verkställigheten ska äga rum enligt den anmodade statens lag med de begränsningar som föreskrivs där, och med hänsyn tagen till barnets bästa.

Etat contractant, y sont mises à exécution comme si elles avaient été prises par les autorités de cet autre Etat. La mise à exécution des mesures se fait conformément à la loi de l'Etat requis dans les limites qui y sont prévues, compte tenu de l'intérêt supérieur de l'enfant.

KAPITEL V

Samarbete

Artikel 29

1. Varje fördragsslutande stat ska utse en centralmyndighet som ska ha till uppgift att fullgöra de skyldigheter som åläggs sådana myndigheter enligt denna konvention.

2. Federala stater, stater med mer än ett rättssystem eller stater som har autonoma territoriella enheter får utse fler än en centralmyndighet och ange den territoriella eller den personliga omfattningen av deras befogenheter. Om en stat har utsett fler än en centralmyndighet ska den ange den centralmyndighet till vilken meddelanden kan sändas för vidarebefordran till behörig centralmyndighet inom den staten.

Artikel 30

1. Centralmyndigheterna ska samarbeta med varandra och främja samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i sina stater för att uppnå målen med denna konvention.

2. Centralmyndigheterna ska i samband med tillämpningen av konventionen vidta lämpliga åtgärder i syfte att lämna upplysningar om de lagar och de tjänster som finns i deras stater till skydd för barn.

Artikel 31

Centralmyndigheten i en fördragsslutande stat ska, direkt eller genom myndigheter eller andra organ, vidta alla lämpliga åtgärder

CHAPITRE V

Coopération

Article 29

1. Chaque Etat contractant désigne une Autorité centrale chargée de satisfaire aux obligations qui lui sont imposées par la Convention.

2. Un Etat fédéral, un Etat dans lequel plusieurs systèmes de droit sont en vigueur ou un Etat ayant des unités territoriales autonomes est libre de désigner plus d'une Autorité centrale et de spécifier l'étendue territoriale ou personnelle de leurs fonctions. L'Etat qui fait usage de cette faculté désigne l'Autorité centrale à laquelle toute communication peut être adressée en vue de sa transmission à l'Autorité centrale compétente au sein de cet Etat.

Article 30

1. Les Autorités centrales doivent coopérer entre elles et promouvoir la coopération entre les autorités compétentes de leur Etat pour réaliser les objectifs de la Convention.

2. Elles prennent, dans le cadre de l'application de la Convention, les dispositions appropriées pour fournir des informations sur leur législation, ainsi que sur les services disponibles dans leur Etat en matière de protection de l'enfant.

Article 31

L'Autorité centrale d'un Etat contractant prend soit directement, soit avec le concours d'autorités publiques ou d'autres organismes,

för att

a) underlätta den kommunikation och lämna det stöd som föreskrivs i artiklarna 8 och 9 samt i detta kapitel,

b) genom medling, förlikning eller liknande åtgärder underlätta samförståndslösningar till skydd för barnets person eller egendom i situationer som omfattas av konventionen,

c) på begäran av en behörig myndighet i en annan fördragsslutande stat bistå med att ta reda på var ett barn befinner sig, om det kan antas att barnet befinner sig och behöver skydd på den anmodade statens territorium.

Artikel 32

Efter en motiverad begäran från centralmyndigheten eller annan behörig myndighet i en fördragsslutande stat till vilken barnet har väsentlig anknytning får centralmyndigheten i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist och befinner sig, direkt eller genom myndigheter eller andra organ,

a) rapportera om barnets situation,

b) begära att den behöriga myndigheten i dess stat överväger huruvida åtgärder måste vidtas till skydd för barnets person eller egendom.

Artikel 33

1. Om en myndighet som är behörig enligt artiklarna 5—10 överväger att placera barnet i familjehem eller på institution, eller ge vård genom kafala eller liknande institut, och om denna placering eller vård ska äga rum i en annan fördragsslutande stat, ska myndigheten först samråda med centralmyndigheten eller en annan behörig myndighet i denna stat. Den ska i detta syfte överlämna en rapport om barnet tillsammans med motiveringen för den föreslagna placeringen eller vården.

2. Beslut om placering eller om vård får fattas i den ansökande staten endast om centralmyndigheten eller en annan behörig myndighet i den anmodade staten har samtyckt till placeringen eller vården med beak-

toutes dispositions appropriées pour:

a) faciliter les communications et offrir l'assistance prévues aux articles 8 et 9 et au présent chapitre;

b) faciliter par la médiation, la conciliation ou tout autre mode analogue, des ententes à l'amiable sur la protection de la personne ou des biens de l'enfant, dans les situations auxquelles s'applique la Convention;

c) aider, sur demande d'une autorité compétente d'un autre Etat contractant, à localiser l'enfant lorsqu'il paraît que celui-ci est présent sur le territoire de l'Etat requis et a besoin de protection.

Article 32

Sur demande motivée de l'Autorité centrale ou d'une autre autorité compétente d'un Etat contractant avec lequel l'enfant a un lien étroit, l'Autorité centrale de l'Etat contractant dans lequel l'enfant a sa résidence habituelle et dans lequel il est présent peut, soit directement, soit avec le concours d'autorités publiques ou d'autres organismes,

a) fournir un rapport sur la situation de l'enfant;

b) demander à l'autorité compétente de son Etat d'examiner l'opportunité de prendre des mesures tendant à la protection de la personne ou des biens de l'enfant.

Article 33

1. Lorsque l'autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 envisage le placement de l'enfant dans une famille d'accueil ou dans un établissement, ou son recueil légal par kafala ou par une institution analogue, et que ce placement ou ce recueil aura lieu dans un autre Etat contractant, elle consulte au préalable l'Autorité centrale ou une autre autorité compétente de ce dernier Etat. Elle lui communique à cet effet un rapport sur l'enfant et les motifs de sa proposition sur le placement ou le recueil.

2. La décision sur le placement ou le recueil ne peut être prise dans l'Etat requérant que si l'Autorité centrale ou une autre autorité compétente de l'Etat requis a approuvé ce placement ou ce recueil, compte tenu de

tande av barnets bästa.

l'intérêt supérieur de l'enfant.

Artikel 34

1. När en skyddsåtgärd övervägs får de enligt konventionen behöriga myndigheterna, om detta krävs med hänsyn till barnets situation, begära att varje myndighet i en annan fördragsslutande stat som förfogar över upplysningar som är relevanta för skyddet av barnet överlämnar dessa upplysningar.

2. En fördragsslutande stat får meddela att framställningar enligt punkt 1 till dess myndigheter endast får lämnas via centralmyndigheten.

Artikel 35

1. De behöriga myndigheterna i en fördragsslutande stat får begära att myndigheterna i en annan fördragsslutande stat bistår med genomförandet av skyddsåtgärder som vidtas med stöd av denna konvention, särskilt i fråga om att säkerställa det faktiska utövandet av umgängesrätt och rätten att upprätthålla regelbundna, direkta kontakter.

2. Myndigheterna i en fördragsslutande stat i vilken barnet inte har hemvist får, på begäran av en förälder som är bosatt i den staten och som önskar få eller behålla umgängesrätt med barnet, samla in upplysningar eller underlag och får uttala sig i frågan om det är lämpligt att denna förälder utövar umgängesrätt och på vilka villkor sådan umgängesrätt skulle kunna utövas. En myndighet som utövar behörighet enligt artiklarna 5—10 i fråga om umgängesrätt med barnet ska beakta sådana upplysningar, underlag och uttalanden när den fattar sitt beslut.

3. En myndighet som enligt artiklarna 5—10 är behörig att besluta om umgängesrätt får låta saken vila i avvaktan på resultatet av en begäran i enlighet med punkt 2, särskilt om den prövar en ansökan om begränsning eller upphävande av umgängesrätt som beviljats i den stat där barnet tidigare hade hemvist.

4. Denna artikel hindrar inte att en myndighet som är behörig enligt artiklarna 5—

Article 34

1. Lorsqu'une mesure de protection est envisagée, les autorités compétentes en vertu de la Convention peuvent, si la situation de l'enfant l'exige, demander à toute autorité d'un autre Etat contractant qui détient des informations utiles pour la protection de l'enfant de les lui communiquer.

2. Chaque Etat contractant pourra déclarer que les demandes prévues au paragraphe premier ne pourront être acheminées que par l'intermédiaire de son Autorité centrale.

Article 35

1. Les autorités compétentes d'un Etat contractant peuvent demander aux autorités d'un autre Etat contractant de prêter leur assistance à la mise en oeuvre de mesures de protection prises en application de la Convention, en particulier pour assurer l'exercice effectif d'un droit de visite, ainsi que du droit de maintenir des contacts directs réguliers.

2. Les autorités d'un Etat contractant dans lequel l'enfant n'a pas sa résidence habituelle peuvent, à la demande d'un parent résidant dans cet Etat et souhaitant obtenir ou conserver un droit de visite, recueillir des renseignements ou des preuves et se prononcer sur l'aptitude de ce parent à exercer le droit de visite et sur les conditions dans lesquelles il pourrait l'exercer. L'autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 pour statuer sur le droit de visite devra, avant de se prononcer, prendre en considération ces renseignements, preuves ou conclusions.

3. Une autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 pour statuer sur le droit de visite peut suspendre la procédure jusqu'au terme de la procédure prévue au paragraphe 2, notamment lorsqu'elle est saisie d'une demande tendant à modifier ou supprimer le droit de visite conféré par les autorités de l'Etat de l'ancienne résidence habituelle.

4. Cet article n'empêche pas une autorité compétente en vertu des articles 5 à 10 de

10 har rätt att vidta interimistiska åtgärder i avvaktan på att en begäran enligt punkt 2 besvaras.

Artikel 36

I det fall barnet utsätts för allvarlig fara ska de behöriga myndigheterna i den fördragsslutande stat där åtgärder till skydd för barnet har vidtagits eller övervägs — om de får underrättelse om att barnet har bytt hemvist till eller befinner sig i en annan stat — underrätta myndigheterna i den staten om faran och om vilka åtgärder som vidtagits eller övervägs.

Artikel 37

En myndighet får inte begära eller överlämna upplysningar enligt detta kapitel om det, enligt myndighetens uppfattning, skulle kunna medföra fara för barnets person eller egendom eller innebära att friheten eller livet för en medlem av barnets familj allvarligt hotas.

Artikel 38

1. Utan att det påverkar möjligheten att ta ut skäligen avgifter för tjänster ska centralmyndigheter och andra myndigheter i fördragsslutande stater bära sina egna kostnader för tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel.

2. Varje fördragsslutande stat får träffa överenskommelser med en eller flera andra fördragsslutande stater om fördelningen av avgifter.

Artikel 39

Varje fördragsslutande stat får träffa överenskommelser med en eller flera andra fördragsslutande stater för att sinsemellan förbättra tillämpningen av detta kapitel. Stater som har ingått en sådan överenskommelse ska överlämna en kopia till konventionens depositarie.

prendre des mesures provisoires jusqu'au terme de la procédure prévue au paragraphe 2.

Article 36

Dans le cas où l'enfant est exposé à un grave danger, les autorités compétentes de l'Etat contractant dans lequel des mesures de protection de cet enfant ont été prises ou sont en voie de l'être, si elles sont informées du changement de résidence ou de la présence de l'enfant dans un autre Etat, avisent les autorités de cet Etat de ce danger et des mesures prises ou en cours d'examen.

Article 37

Une autorité ne peut demander ou transmettre des informations en application de ce chapitre si elle est d'avis qu'une telle demande ou transmission pourrait mettre en danger la personne ou les biens de l'enfant, ou constituer une menace grave pour la liberté ou la vie d'un membre de sa famille.

Article 38

1. Sans préjudice de la possibilité de réclamer des frais raisonnables correspondant aux services fournis, les Autorités centrales et les autres autorités publiques des Etats contractants supportent leurs frais découlant de l'application des dispositions du présent chapitre.

2. Un Etat contractant peut conclure des accords avec un ou plusieurs autres Etats contractants sur la répartition des frais.

Article 39

Tout Etat contractant pourra conclure avec un ou plusieurs autres Etats contractants des accords en vue de favoriser dans leurs rapports réciproques l'application du présent chapitre. Les Etats qui ont conclu de tels accords en transmettront une copie au dépositaire de la Convention.

KAPITEL VI

Allmänna bestämmelser

Artikel 40

1. Myndigheterna i den fördragsslutande stat där barnet har hemvist eller i den fördragsslutande stat där en skyddsåtgärd vidtagits får, på begäran av den person som har föräldraansvaret eller den person som ska skydda barnets person eller egendom, för denna person, utfärda ett intyg om i vilken egenskap personen handlar och vilka befogenheter personen har.

2. Denna person ska, om inte annat kan visas, anses handla i den egenskap och ha de befogenheter som anges i intyget.

3. Varje fördragsslutande stat ska ange vilka myndigheter som är behöriga att utfärda intyget.

Artikel 41

Personuppgifter som samlats in eller överlämnats enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller överlämnats.

Artikel 42

De myndigheter till vilka upplysningar överlämnats ska sörja för att de omfattas av sekretess i enlighet med lagstiftningen i denna stat.

Artikel 43

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas i fråga om handlingar som översänds eller överlämnas enligt denna konvention.

Artikel 44

Varje fördragsslutande stat får utse myndigheter till vilka framställningar enligt artiklarna 8, 9 och 33 ska göras.

CHAPITRE VI

Dispositions générales

Article 40

1. Les autorités de l'Etat contractant de la résidence habituelle de l'enfant ou de l'Etat contractant où une mesure de protection a été prise peuvent délivrer au titulaire de la responsabilité parentale ou à toute personne à qui est confiée la protection de la personne ou des biens de l'enfant, à sa demande, un certificat indiquant sa qualité et les pouvoirs qui lui sont conférés.

2. La qualité et les pouvoirs indiqués par le certificat sont tenus pour établis, sauf preuve contraire.

3. Chaque Etat contractant désigne les autorités habilitées à établir le certificat.

Article 41

Les données personnelles rassemblées ou transmises conformément à la Convention ne peuvent être utilisées à d'autres fins que celles pour lesquelles elles ont été rassemblées ou transmises.

Article 42

Les autorités auxquelles des informations sont transmises en assurent la confidentialité conformément à la loi de leur Etat.

Article 43

Les documents transmis ou délivrés en application de la Convention sont dispensés de toute légalisation ou de toute formalité analogue.

Article 44

Chaque Etat contractant peut désigner les autorités à qui les demandes prévues aux articles 8, 9 et 33 doivent être envoyées.

Artikel 45

1. Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå ska underrättas om de myndigheter som utses enligt artiklarna 29 och 44.

2. Förklaringar enligt artikel 34.2 ska ställas till konventionens depositarie.

Article 45

1. Les désignations mentionnées aux articles 29 et 44 sont communiquées au Bureau Permanent de la Conférence de La Haye de droit international privé.

2. La déclaration mentionnée à l'article 34, paragraphe 2, est faite au dépositaire de la Convention.

Artikel 46

En fördragsslutande stat som i fråga om skydd av barn och deras egendom har olika rättssystem eller regelverk ska inte vara förpliktad att tillämpa denna konvention på konflikter uteslutande mellan sådana olika system eller regelverk.

Article 46

Un Etat contractant dans lequel des systèmes de droit ou des ensembles de règles différents s'appliquent en matière de protection de l'enfant et de ses biens n'est pas tenu d'appliquer les règles de la Convention aux conflits concernant uniquement ces différents systèmes ou ensembles de règles.

Artikel 47

I förhållande till en stat som i fråga om denna konvention har två eller flera rättssystem eller regelverk som är tillämpliga inom olika territoriella enheter ska

1. varje hänvisning till hemvist i denna stat avse hemvist inom en territoriell enhet,

2. varje hänvisning till att barn befinner sig i denna stat avse att barn befinner sig inom en territoriell enhet,

3. varje hänvisning till att egendom som tillhör barnet finns i denna stat avse att egendom som tillhör barnet finns inom en territoriell enhet,

4. varje hänvisning till den stat i vilken barnet är medborgare avse den territoriella enhet som anges i denna stats lagstiftning eller, om relevanta regler saknas, den territoriella enhet till vilken barnet har närmast anknytning,

5. varje hänvisning till den stat till vars myndigheter det har inlämnats en ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad för barnets föräldrar, eller om annullering av deras äktenskap, avse den territoriella enhet till vars myndigheter det har inlämnats en sådan ansökan,

Article 47

Au regard d'un Etat dans lequel deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles ayant trait aux questions régies par la présente Convention s'appliquent dans des unités territoriales différentes:

1. toute référence à la résidence habituelle dans cet Etat vise la résidence habituelle dans une unité territoriale;

2. toute référence à la présence de l'enfant dans cet Etat vise la présence de l'enfant dans une unité territoriale;

3. toute référence à la situation des biens de l'enfant dans cet Etat vise la situation des biens de l'enfant dans une unité territoriale;

4. toute référence à l'Etat dont l'enfant possède la nationalité vise l'unité territoriale désignée par la loi de cet Etat ou, en l'absence de règles pertinentes, l'unité territoriale avec laquelle l'enfant présente le lien le plus étroit;

5. toute référence à l'Etat dont une autorité est saisie d'une demande en divorce ou séparation de corps des parents de l'enfant, ou en annulation de leur mariage, vise l'unité territoriale dont une autorité est saisie d'une telle demande;

6. varje hänvisning till den stat till vilken barnet har väsentlig anknytning avse den territoriella enhet till vilken barnet har sådan anknytning,

7. varje hänvisning till den stat till vilken barnet bortförts eller i vilken barnet kvarhållits avse den relevanta territoriella enhet till vilken barnet bortförts eller i vilken barnet kvarhållits,

8. varje hänvisning till den statens organ eller myndigheter, utom centralmyndigheter, avse de organ eller myndigheter som är be-
myndigade att vidta åtgärder inom den relevanta territoriella enheten,

9. varje hänvisning till lag eller förfarande eller myndighet i den stat i vilken en åtgärd vidtagits avse lag eller förfarande eller myndighet inom den territoriella enhet i vilken en sådan åtgärd vidtagits,

10. varje hänvisning till den anmodade statens lag eller förfarande eller myndighet avse lag eller förfarande eller myndighet inom den territoriella enhet i vilken erkännande eller verkställighet begärts.

Artikel 48

Vid fastställande av tillämplig lag enligt kapitel III med avseende på en stat som omfattar två eller flera territoriella enheter vilka var för sig har sitt eget rättssystem eller regelverk på det område som denna konvention omfattar ska följande regler tillämpas:

a) Om det finns regler i kraft i en sådan stat där det fastställs vilken territoriell enhets lag som är tillämplig, ska lagen i denna enhet tillämpas.

b) Om det inte finns några sådana regler ska lagen i den relevanta territoriella enheten enligt artikel 47 tillämpas.

Artikel 49

Vid fastställande av tillämplig lag enligt kapitel III med avseende på en stat som har två eller flera rättssystem eller regelverk som är tillämpliga på olika kategorier av personer på det område som omfattas av denna konvention ska följande regler tillämpas:

6. toute référence à l'Etat avec lequel l'enfant présente un lien étroit vise l'unité territoriale avec laquelle l'enfant présente ce lien;

7. toute référence à l'Etat où l'enfant a été déplacé ou retenu vise l'unité territoriale dans laquelle l'enfant a été déplacé ou retenu;

8. toute référence aux organismes ou autorités de cet Etat, autres que les Autorités centrales, vise les organismes ou autorités habilités à agir dans l'unité territoriale concernée;

9. toute référence à la loi, à la procédure ou à l'autorité de l'Etat où une mesure a été prise vise la loi, la procédure ou l'autorité de l'unité territoriale dans laquelle cette mesure a été prise;

10. toute référence à la loi, à la procédure ou à l'autorité de l'Etat requis vise la loi, la procédure ou l'autorité de l'unité territoriale dans laquelle la reconnaissance ou l'exécution est invoquée.

Article 48

Pour identifier la loi applicable en vertu du chapitre III, lorsqu'un Etat comprend deux ou plusieurs unités territoriales dont chacune a son propre système de droit ou un ensemble de règles ayant trait aux questions régies par la présente Convention, les règles suivantes s'appliquent:

a) en présence de règles en vigueur dans cet Etat identifiant l'unité territoriale dont la loi est applicable, la loi de cette unité s'applique;

b) en l'absence de telles règles, la loi de l'unité territoriale définie selon les dispositions de l'article 47 s'applique.

Article 49

Pour identifier la loi applicable en vertu du chapitre III, lorsqu'un Etat comprend deux ou plusieurs systèmes de droit ou ensembles de règles applicables à des catégories différentes de personnes pour les questions régies par la présente Convention, les règles suivantes s'appliquent:

a) Om det i en sådan stat finns gällande regler om vilken av dessa lagar som är tillämplig, ska den lagen tillämpas.

b) Om det inte finns några sådana regler ska det rättssystem eller det regelverk tillämpas till vilket barnet har närmast anknytning.

a) en présence de règles en vigueur dans cet Etat identifiant laquelle de ces lois est applicable, cette loi s'applique;

b) en l'absence de telles règles, la loi du système ou de l'ensemble de règles avec lequel l'enfant présente le lien le plus étroit s'applique.

Artikel 50

Denna konvention ska inte påverka tillämpningen av konventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn i förbindelser mellan parter i båda konventionerna. Det föreligger dock inget hinder för att bestämmelser i denna konvention åberopas för återförande av ett barn som olovligt bortförts eller kvarhållits eller för ordnande av umgängesrätt.

Article 50

La présente Convention n'affecte pas la Convention du 25 octobre 1980 sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants, dans les relations entre les Parties aux deux Conventions. Rien n'empêche cependant que des dispositions de la présente Convention soient invoquées pour obtenir le retour d'un enfant qui a été déplacé ou retenu illicitement, ou pour organiser le droit de visite.

Artikel 51

I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska denna konvention ersätta konventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor till skydd för underåriga och konventionen rörande förmynderskap för minderåriga som undertecknades i Haag den 12 juni 1902, utan att det påverkar erkännandet av åtgärder som vidtas enligt ovan nämnda konvention av den 5 oktober 1961.

Article 51

Dans les rapports entre les Etats contractants, la présente Convention remplace la Convention du 5 octobre 1961 concernant la compétence des autorités et la loi applicable en matière de protection des mineurs et la Convention pour régler la tutelle des mineurs, signée à La Haye le 12 juin 1902, sans préjudice de la reconnaissance des mesures prises selon la Convention du 5 octobre 1961 précitée.

Artikel 52

1. Denna konvention inverkar inte på något internationellt instrument som de fördragsslutande staterna är parter i och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i konventionen, såvida inte en motsatt förklaring avges av de stater som är parter i ett sådant instrument.

2. Denna konvention inverkar inte på möjligheten för en eller flera fördragsslutande stater att ingå överenskommelser som innehåller bestämmelser om frågor som regleras i denna konvention med avseende på barn som har hemvist i någon av de stater som är parter i sådana överenskommelser.

Article 52

1. La Convention ne déroge pas aux instruments internationaux auxquels des Etats contractants sont Parties et qui contiennent des dispositions sur les matières réglées par la présente Convention, à moins qu'une déclaration contraire ne soit faite par les Etats liés par de tels instruments.

2. La Convention n'affecte pas la possibilité pour un ou plusieurs Etats contractants de conclure des accords qui contiennent, en ce qui concerne les enfants habituellement résidents dans l'un des Etats Parties à de tels accords, des dispositions sur les matières réglées par la présente Convention.

3. Överenskommelser som kan komma att ingås av en eller flera fördragsslutande stater om frågor som omfattas av denna konventions tillämpningsområde inverkar inte på tillämpningen av bestämmelserna i denna konvention i förhållandet mellan dessa stater och andra fördragsslutande stater.

4. De föregående punkterna ska även vara tillämpliga på enhetliga lagar som är grundade på särskilda förbindelser av regional eller annan karaktär mellan berörda stater.

Artikel 53

1. Konventionen ska vara tillämplig på åtgärder endast om de vidtas i en stat efter det att konventionen har trätt i kraft för den staten.

2. Konventionen ska vara tillämplig på erkännande och verkställighet av åtgärder som vidtas efter det att den har trätt i kraft mellan den stat där åtgärderna har vidtagits och den anmodade staten.

Artikel 54

1. Varje meddelande som sänds till centralmyndigheten eller till en annan myndighet i en fördragsslutande stat ska vara avfattat på originalspråket och åtföljas av en översättning till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den andra staten eller, om det är svårt att få till stånd en sådan översättning, en översättning till franska eller engelska.

2. En fördragsslutande stat får genom reservation i enlighet med artikel 60 dock motsätta sig användningen av antingen franska eller engelska, dock inte båda.

Artikel 55

1. En fördragsslutande stat får i enlighet med artikel 60

a) förbehålla sina myndigheter behörighet att vidta åtgärder till skydd för ett barns egendom som befinner sig inom dess territorium,

b) förbehålla sig rätten att inte erkänna föräldraansvar eller en åtgärd som strider

3. Les accords à conclure par un ou plusieurs Etats contractants sur des matières régies par la présente Convention n'affectent pas, dans les rapports de ces Etats avec les autres Etats contractants, l'application des dispositions de la présente Convention.

4. Les paragraphes précédents s'appliquent également aux lois uniformes reposant sur l'existence entre les Etats concernés de liens spéciaux, notamment de nature régionale.

Article 53

1. La Convention ne s'applique qu'aux mesures prises dans un Etat après l'entrée en vigueur de la Convention pour cet Etat.

2. La Convention s'applique à la reconnaissance et à l'exécution des mesures prises après son entrée en vigueur dans les rapports entre l'Etat où les mesures ont été prises et l'Etat requis.

Article 54

1. Toute communication à l'Autorité centrale ou à toute autre autorité d'un Etat contractant est adressée dans la langue originale et accompagnée d'une traduction dans la langue officielle ou l'une des langues officielles de cet Etat ou, lorsque cette traduction est difficilement réalisable, d'une traduction en français ou en anglais.

2. Toutefois, un Etat contractant pourra, en faisant la réserve prévue à l'article 60, s'opposer à l'utilisation soit du français, soit de l'anglais.

Article 55

1. Un Etat contractant pourra, conformément à l'article 60:

a) réserver la compétence de ses autorités pour prendre des mesures tendant à la protection des biens d'un enfant situés sur son territoire;

b) se réserver de ne pas reconnaître une responsabilité parentale ou une mesure qui

mot en åtgärd som dess myndigheter vidtagit med avseende på den egendomen.

2. Reservationen får begränsas till vissa kategorier av egendom.

serait incompatible avec une mesure prise par ses autorités par rapport à ces biens.

2. La réserve pourra être restreinte à certaines catégories de biens.

Artikel 56

Generalsekreteraren för Haagkonferensen för internationell privaträtt ska med jämna mellanrum sammankalla en specialkommission för att granska den praktiska tillämpningen av denna konvention.

Article 56

Le Secrétaire général de la Conférence de La Haye de droit international privé convoque périodiquement une Commission spéciale afin d'examiner le fonctionnement pratique de la Convention.

KAPITEL VII

Slutbestämmelser

Artikel 57

1. Konventionen ska vara öppen för undertecknande av de stater som var medlemmar i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess artonde session.

2. Den ska ratificeras, godtas eller godkännas och ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten deponeras hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna, som är depositarie för konventionen.

CHAPITRE VII

Clauses finales

Article 57

1. La Convention est ouverte à la signature des Etats qui étaient Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de sa Dix-huitième session.

2. Elle sera ratifiée, acceptée ou approuvée et les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas, depositaire de la Convention.

Artikel 58

1. Varje annan stat får ansluta sig till konventionen efter det att den har trätt i kraft i enlighet med artikel 61.1.

2. Anslutningsinstrumentet ska deponeras hos depositarien.

3. Anslutningen får verkan endast i förhållandet mellan den anslutande staten och de fördragsslutande stater som inte har gjort någon invändning mot anslutningen inom sex månader efter det att underrättelsen i artikel 63 b har mottagits. Stater kan göra en sådan invändning även när de efter en anslutning ratificerar, godtar eller godkänner konventionen. Depositarien ska underrättas om varje sådan invändning.

Article 58

1. Tout autre Etat pourra adhérer à la Convention après son entrée en vigueur en vertu de l'article 61, paragraphe 1.

2. L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du depositaire.

3. L'adhésion n'aura d'effet que dans les rapports entre l'Etat adhérent et les Etats contractants qui n'auront pas élevé d'objection à son encontre dans les six mois après la réception de la notification prévue à l'article 63, lettre b. Une telle objection pourra également être élevée par tout Etat au moment d'une ratification, acceptation ou approbation de la Convention, ultérieure à l'adhésion. Ces objections seront notifiées au depositaire.

Artikel 59

1. En fördragsslutande stat som består av två eller flera territoriella enheter med olika rättssystem i frågor som regleras i denna konvention får vid undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning förklara att konventionen ska omfatta alla dess enheter eller endast till en eller flera av dem och får när som helst ändra sin förklaring genom att avge en ny förklaring.

2. Depositarien ska underrättas om varje sådan förklaring och i förklaringen ska uttryckligen anges för vilka territoriella enheter konventionen ska tillämpas.

3. Om en stat inte avger någon förklaring enligt denna artikel, ska konventionen omfatta alla dess territoriella enheter.

Artikel 60

1. Varje stat får senast vid ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning eller då en förklaring i enlighet med artikel 59 avges anmäla en av eller båda de reservationer som avses i artikel 54.2 och artikel 55. Ingen annan reservation ska vara tillåten.

2. Varje stat får när som helst återta en reservation som den har anmält. Depositarien ska underrättas om ett sådant återtagande.

3. Reservationen ska upphöra att gälla den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att den underrättelse som avses i föregående punkt har lämnats.

Artikel 61

1. Konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det tredje ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument som avses i artikel 57 har deponerats.

2. Därefter träder konventionen i kraft

Article 59

1. Un Etat qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents s'appliquent aux matières régies par la présente Convention pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer que la Convention s'appliquera à toutes ses unités territoriales ou seulement à l'une ou à plusieurs d'entre elles, et pourra à tout moment modifier cette déclaration en faisant une nouvelle déclaration.

2. Ces déclarations seront notifiées au dépositaire et indiqueront expressément les unités territoriales auxquelles la Convention s'applique.

3. Si un Etat ne fait pas de déclaration en vertu du présent article, la Convention s'appliquera à l'ensemble du territoire de cet Etat.

Article 60

1. Tout Etat contractant pourra, au plus tard au moment de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, ou au moment d'une déclaration faite en vertu de l'article 59, faire soit l'une, soit les deux réserves prévues aux articles 54, paragraphe 2, et 55. Aucune autre réserve ne sera admise.

2. Tout Etat pourra, à tout moment, retirer une réserve qu'il aura faite. Ce retrait sera notifié au dépositaire.

3. L'effet de la réserve cessera le premier jour du troisième mois du calendrier après la notification mentionnée au paragraphe précédent.

Article 61

1. La Convention entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation prévu par l'article 57.

2. Par la suite, la Convention entrera en vigueur:

a) i förhållande till varje stat som senare ratificerar, godtar eller godkänner den, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att dess ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument har deponerats,

b) i förhållande till varje anslutande stat, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter utgången av den period på sex månader som avses i artikel 58.3,

c) i förhållande till en territoriell enhet som konventionen har utsträckts till i enlighet med artikel 59, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den underrättelse som avses i den artikeln.

Artikel 62

1. En stat som är part i konventionen får säga upp den genom en skriftlig underrättelse ställd till depositarien. Uppsägningen får begränsas till vissa territoriella enheter på vilka konventionen är tillämplig.

2. Uppsägningen får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tolv månader efter det att depositarien har mottagit underrättelsen. När en längre uppsägningstid anges i underrättelsen, får uppsägningen verkan efter utgången av en sådan längre period.

Artikel 63

Depositarien ska underrätta de stater som är medlemmar i Haagkonferensen för internationell privaträtt och de stater som har anslutit sig i enlighet med artikel 58 om

a) de undertecknanden, ratifikationer, godtaganden och godkännanden som avses i artikel 57,

b) de anslutningar och de invändningar som gjorts mot anslutningar som avses i artikel 58,

c) dagen för konventionens ikraftträdande enligt artikel 61,

a) pour chaque Etat ratifiant, acceptant ou approuvant postérieurement, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;

b) pour chaque Etat adhérent, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après l'expiration du délai de six mois prévu à l'article 58, paragraphe 3;

c) pour les unités territoriales auxquelles la Convention a été étendue conformément à l'article 59, le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de trois mois après la notification visée dans cet article.

Article 62

1. Tout Etat Partie à la Convention pourra dénoncer celle-ci par une notification adressée par écrit au depositaire. La dénonciation pourra se limiter à certaines unités territoriales auxquelles s'applique la Convention.

2. La dénonciation prendra effet le premier jour du mois suivant l'expiration d'une période de douze mois après la date de réception de la notification par le depositaire. Lorsqu'une période plus longue pour la prise d'effet de la dénonciation est spécifiée dans la notification, la dénonciation prendra effet à l'expiration de la période en question.

Article 63

Le depositaire notifiera aux Etats membres de la Conférence de La Haye de droit international privé, ainsi qu'aux Etats qui auront adhéré conformément aux dispositions de l'article 58:

a) les signatures, ratifications, acceptations et approbations visées à l'article 57;

b) les adhésions et les objections aux adhésions visées à l'article 58;

c) la date à laquelle la Convention entrera en vigueur conformément aux dispositions de l'article 61;

d) de förklaringar som avses i artikel 34.2 och artikel 59,

e) de överenskommelser som avses i artikel 39,

f) de reservationer som avses i artikel 54.2 och artikel 55 samt de återtaganden som avses i artikel 60.2,

g) de uppsägningar som avses i artikel 62.

d) les déclarations mentionnées aux articles 34, paragraphe 2, et 59;

e) les accords mentionnés à l'article 39;

f) les réserves visées aux articles 54, paragraphe 2, et 55 et le retrait des réserves prévu à l'article 60, paragraphe 2;

g) les dénonciations visées à l'article 62.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

Utfärdad i Haag den 19 oktober 1996, på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Kungariket Nederländernas regerings arkiv, och av vilken en bestyrkt kopia på diplomatisk väg ska tillställas varje stat som är medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess artonde session.

Fait à La Haye, le 19 octobre 1996, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et dont une copie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de la Dix-huitième session.

*Bilagor
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 8 april 1983 angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 18 §, 20 § 2 mom., 22 och 29 a §, sådana de lyder, 18 §, 20 § 2 mom. och 22 § i lag 186/1994 och 29 a § i lag 1155/2004, samt

fogas till lagen en ny 18 a §, till 19 §, sådan den lyder i nämnda lag 186/1994, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 29 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 kap.

Stadganden som hör till den internationella privaträttens område

Stadganden som hör till den internationella privaträttens område

18 §

18 §

Vårdnad om barn direkt med stöd av lag

Vårdnad om barn direkt med stöd av lag eller viljeförklaring

Om barnet vid tidpunkten för födseln, äktenskapets ingående eller någon annan händelse som är avgörande för bestämmande av vårdnaden var bosatt i Finland, skall frågan om vårdnad direkt med stöd av lag avgöras enligt finsk lagstiftning.

Vårdnaden om ett barn och vårdnadens upphörande direkt på grund av lag eller viljeförklaring bestäms i enlighet med den statslag som är tillämplig enligt artiklarna 16, 19 och 21 i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Om barnet inte var bosatt i Finland vid den tidpunkt som avses i 1 mom., skall frågan om vårdnad direkt med stöd av lag avgöras enligt den lag som skall tillämpas av den behöriga myndigheten i det land där barnet var bosatt vid den nämnda tidpunkten.

Vid tillämpning av 2 mom. kan en främmande stats lag lämnas obeaktad, om

1) tillämpningen av den främmande statens lag skulle leda till ett resultat som uppenbart strider mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning, eller

2) tillämpningen av den främmande statens lag skulle leda till ett resultat som uppenbart är oförenligt med barnets bästa.

Om innehållet i en främmande stats lag inte kan utredas utan oskäligt dröjsmål, bestäms vårdnaden enligt finsk lag.

18 a §

Tillämplig lag på utövandet av vårdnadshavarens uppgifter

Utövandet av vårdnadshavarens uppgifter bestäms enligt lagen i den stat där barnet är bosatt. Bosätter sig barnet i en annan stat, ska den statens lag tillämpas.

19 §

Behörighet på grund av barnets boningsort

En finsk myndighet kan pröva ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt som om barnet vore bosatt i Finland, om barnet vistas i Finland och saknar boningsort på grund av oroligheter i sitt hemland eller om det inte går att utreda var barnet är bosatt.

20 §

Behörighet i övriga fall

Utan hinder av denna lag gäller om finsk domstols behörighet i ärenden som avser vårdnad om barn vad som föreskrivs i artikel 8.2 i den mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige avslutade konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (FördrS 20/31).

20 §

Behörighet i övriga fall

En finsk domstol kan i samband med ett ärende som gäller upplösande av äktenskap pröva ett ärende som gäller vårdnaden om makarnas barn och umgängesrätten, fastän barnet inte är bosatt i Finland när ärendet inleds, om

1) åtminstone den ena av barnets föräldrar är barnets vårdnadshavare och åtminstone den ena av barnets föräldrar är bosatt i Finland när ärendet inleds,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) vårdnadshavarna, när ärendet inleddes, samtyckte till att ärendet prövas i Finland, och

3) det är förenligt med barnets bästa att domstolen utövar behörighet i ärendet.

22 §

22 §

*Tillämplig lag**Tillämplig lag vid beslut om vårdnad och umgängesrätt*

Då ärenden som gäller vårdnad om barn eller umgängesrätt avgörs och avtal fastställs, skall finsk lag tillämpas.

När ärenden som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt avgörs och när avtal fastställs, ska finsk lag tillämpas. Om ärendet har nära anknytning till en främmande stat, kan den främmande statens lag dock undantagsvis beaktas, om barnets bästa kräver det.

29 a §

29 a §

*Bestämmelsernas subsidiaritet**Bestämmelsernas subsidiaritet*

Bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *Bryssel IIa-förordningen*.

Bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *Bryssel II a-förordningen*, eller av fördrag som binder Finland.

29 b §

Oförenlighet med grunderna för Finlands rättsordning och hänvisning till en främmande stats lag

(se 18.3 §)

En bestämmelse i en främmande stats lag som ska tillämpas enligt bestämmelserna i detta kapitel ska lämnas utan avseende, om tillämpning av bestämmelsen skulle leda till ett resultat som med beaktande av barnets bästa uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i Finland.

Om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, avser en hänvisning i detta kapitel till en främmande stats lag inte de bestämmelser i den främmande statens lag

*som hör till området för den internationella
privaträtten.*

*Om ikraftträdandet av denna lag bestäms
genom förordning av statsrådet.*

3.

Lag**om ändring av 17 § i barnskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i barnskyddslagen av den 13 april 2007 (417/2007) 17 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

17 §

*Ordnande av barnskydd i vissa specialsituationer**Ordnande av barnskydd i vissa specialsituationer*

Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 skall avgöras i Finland, men enligt 16 § ingen kommun är skyldig att ordna familje- eller anstaltsvård, skall myndigheterna i barnets senaste bonings- eller vistelsekommun besluta om ordnandet av vården. Har barnet inte haft en bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vistas, eller om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, till myndigheterna i den kommun där föräldrarna eller någondera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man ordna familje- eller anstaltsvård för barnet i Finland, är det den kommun vars myndighet enligt bestämmelserna ovan har fattat beslutet i saken som svarar för att vården ordnas och för kostnaderna för detta.

Det hör till den kommun som bestäms enligt i 1 mom. föreskrivna grunder att ordna barnskydd för ett barn vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, men som enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vis-

Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård ska avgöras i Finland enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 *eller enligt ett fördrag som binder Finland*, men det enligt 16 § inte finns någon kommun som är skyldig att ordna denna vård, ska myndigheterna i barnets senaste bonings- eller vistelsekommun besluta hur vården ska ordnas. Har barnet inte haft någon bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska beslutet fattas av myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vistas eller, om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, av myndigheterna i den kommun där föräldrarna eller någondera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska beslutet fattas av myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man att ordna familje- eller anstaltsvård för barnet i Finland, ska vården ordnas och kostnaderna betalas av den kommun vars myndigheter fattade beslutet enligt bestämmelserna ovan.

Den kommun som bestäms enligt grunderna i 1 mom. ska också ordna barnskyddet för ett barn vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, om barnet enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun

telsekommun i Finland och som ministeriet enligt de preliminära uppgifter som det har fått inte anser ha tillgång till ändamålsenlig vård i det land där den som saken gäller bor eller vistas. Barnskydd kan med stöd av detta moment ordnas bara, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 1 mom.

Kommunen kan genom förmedling av utrikesministeriet begära handräckning för utredning av behovet av barnskydd utomlands. Utredningen kan utomlands även utföras av en sådan person som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan utföra uppgifter som ankommer på notarius publicus.

i Finland men barnet, enligt de preliminära uppgifter som ministeriet inhämtat, ska anses sakna tillgång till ändamålsenlig vård i sitt hem- eller vistelseland. Barnskydd kan med stöd av detta moment endast ordnas, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 1 mom. *eller av ett fördrag som är bindande för Finland.*

Kommunen kan genom utrikesministeriet begära handräckning för att i utlandet utreda behovet av barnskydd. En utredning utomlands kan även utföras av den som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) får utföra uppgifter som notarius publicus.

Om barnet vistas i en fördragsslutande stat till konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn eller om det annars finns skäl att anta att myndigheterna i en sådan stat har uppgifter som är av betydelse för skyddet av barnet, kan begäran om utredning av skyddsbehovet riktas till justitieministeriet.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Republikens presidents förordning

om sättande i kraft av konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn och om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen och om tillämpning av konventionen

1 §

Konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn, som ingicks i Haag den 19 oktober 1996 och som riksdagen godkände den 20 , som republikens president godkände den 20 och beträffande vilken godkännandeinstrumentet deponerats hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna den 20 , träder i kraft den 20 så som därom har överenskommits.

2 §

Lagen av den 20 om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn och om tillämpning av konventionen (/) träder i kraft den 20 .

3 §

I samband med deponeringen av godkännandeinstrumentet gjorde Finland följande reservation:

I enlighet med artiklarna 60 och 54.2 i konventionen förbehåller sig Finland rätten

att godta meddelanden som sänds till centralmyndigheten eller till en annan myndighet i Finland endast på engelska.

4 §

Vid undertecknandet av konventionen lämnade Finland följande förklaring:

Artiklarna 23, 26 och 52 i konventionen ger de avtalsslutande parterna en viss flexibilitet för att de ska kunna tillämpa ett enkelt och snabbt system för erkännande och verkställighet av domar. Gemenskapsreglerna erbjuder ett system för erkännande och verkställighet som är minst lika fördelaktigt som de regler som fastställs i konventionen. I enlighet därmed ska en dom, meddelad av en domstol i en av Europeiska unionens medlemsstater, i ett ärende som rör konventionen, erkännas och verkställas i enlighet med gemenskapsrättens tillämpliga interna regler.

5 §

De bestämmelser i konventionen som inte hör till området för lagstiftningen är i kraft som förordning.

6 §

Denna förordning träder i kraft den 20 .